

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

I. Mezőgazdasági országos kiállítás Szegeden.

Védnök: Ö cs. és kir. fensége József főherceg ur.

A kiállítás ideje: 1899. évi szeptember 3—10-ig.

Bejelentés határideje: I. főcsoport: Élő állatok és állati termények; II. főcsoport: Mezőgazdasági termények; III. főcsoport: 1. alcsoport: Szőlészet és borászat **junius 1.**

III. főcsoport: 2. alcsoport: Kertészet és gyümölcs **augusztus 1.**
IV. főcsoport: gépek és eszközök **május 1.**

Bejelentési ivek kaphatók: Kiállítási iroda, Budapest, Köztelek; az összes gazdasági egyesületeknél; az állattenyésztési felügyelőknél; a csoport-biztosoknál.

Térdíjak a bejelentéssel egyidejűleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztárába küldendők be.

Tavaszi luxus-lóvásárok.

A XIII. tavaszi luxus-lóvásár április hó 28., 29. és 30-ik napján tartatik meg a „Tattersall” istállóiban.

A XIII. tavaszi luxus-lóvásár is díjazással lesz egybekötve. Egy-egy értékes tiszteletdíj tüzetett ki a legszebben összeállított négyes fogat, a legszebben összeállított kettős fogat és a legjobb minőségű paripára.

A telepítés kérdése.

A parlamenti munkásság negyedik évtizedében eljutottunk végre odáig, hogy a közfigyelem a magyar földbirtok-kérdésre is kezd ráirányulni. A mai jelszavak szerint azonban, az ezen kérdés megoldásához vezető módok, a kötött forgalmu birtokok szabadabb tételében látszanak kulminálni, holott e kérdés illeten megoldása, esetleg az orvosolni kívánt bajok helyett újakat és nem kevésbé veszélyeseket támaszt, pedig az, ma még újabb bajok felidézése nélkül is megoldható.

Az igények, államnál és egyesnél folyton fejlődnek s ha a jövedelem-szaporulat, az igények fejlődésével nem tart lépést, az egyensúlyi állapot megzavartatván, a kész vagyon támadtatik meg és ez a tulajdonosban az elégedetlenség érzetét ébreszti.

Ha a 32 év előtti állami költségvetést összehasonlítjuk a maival, azt találjuk, hogy annak dacára, hogy ez idő alatt az egyesek összeségét képező állam igényei megsokszorozódtak és dacára annak, hogy a kiegyezés után következő időszakban, tetemesen kisebb állami igényeket sem tudtunk az egyensúlyi állapot megővásával kielégíteni, ma két, sőt háromszor akkora állami szükséglet mellett, az egyensúly fent áll.

Ebből azt a következtetést vonhatjuk, hogy ha megsokszorozódtak is államháztartásunk igényei a kiegyezés óta, de kell, hogy ezalatt a közvagyonosodás is legalább közel ily mértékben megsokszorozódott legyen.

Ez az eredmény a legkövetelőbb közgazdát is kielégíthetné, ha viszonyaink fejlődése közben a harmóniát egyes gyakran ismétlődő, sőt helyenként folyton erősödő disszonáns hangok nem zavarnák meg, amelyek azt mutatják, hogy az egyesek jövedelemforrásai, némely esetben, korántsem fejlődtek egyenes arányban az igényekkel.

Az első panaszhangok a középbirtokososztály pusztulásáról adtak hírt, azon érdemes osztályról, melynek tagjai annyira erősek voltak a multban, hogy a magyar államot fent tudták tartani akkor is, mikor a magyarság

fő fészke: az Alföld, török járom alatt nyögött.

E pusztulás, eltekintve annak az érzelmi világot érintő részétől, a magyar államot közletről érdekli azért is, mert vannak vidékek még ma is hazánkban, ahol a középbirtokososztály fiai képviselik, mondhatni egyedül, a magyarságot s így e vidékeken a középbirtokos vagyoni pusztulása, a magyarság egy-egy pozíciójának elvesztését jelenti.

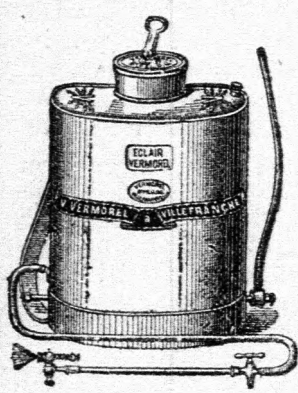
Ezen állampolitikai okon kívül érdemes a középbirtokososztály megmentésével mind szélesebb körben foglalkozni, azon mezőgazdasági oknál fogva is, hogy a mai állapot szerint hazánk egész területéből a 200 kat.-nál kisebb birtokokra 45%, az uradalmakra és latifundiumokra 40% esvén, a 200-tól 1000 hold között lévő középbirtokokra csak 15% jut; tehát e különböző kategóriába eső birtokok között amugy sines meg hazánkban az egészséges arány.

A második ily panaszhangok újabb keletűek s ezek annál inkább feltűnők voltak, mert a tejjel-mézzel folyó magyar Kánaánról: az Alföldről érkeztek, ahonnan az áldott jó föld termő ereje és a rajta lakó munkabíró értelmes, szorgalmas magyar nép összműködésének eredményeként a panaszhangokat senki sem várta.

Az igények, mint mindenütt a 30 év alatt, úgy itt is fejlődtek, csak hogy itt a nagymérvű munkakinálat folytán a földmivelő népesség egy része többé nem a földmivelésben, hanem a kubikulás nyújtotta keresetben nyervén és találván fel igényei kielégítését, hagyta megtörténni azt, hogy a felosztás alá kerülő közös vagy magánbirtokok egyes vagyonosabb földmivelők kezébe összpontosuljanak és ma, a nagy kubikmunkák megszünte után, földvásárlási természetes vágya, már az erősebbek konkurrencziája folytán kielégítésre nem találhatván, a létért való küzdelemben ugyanoly eredményekre jutott, mint a nyugati államok kispáros a nagyiparossal szemben, t. i. a kommunisztikus eszméket tette magáévá.

Akár oka e néposztály a jelenlegi helyzetének, akár nem, akár jogosultak a benne felébredt földosztási vágyak, akár nem, egy

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. sz.

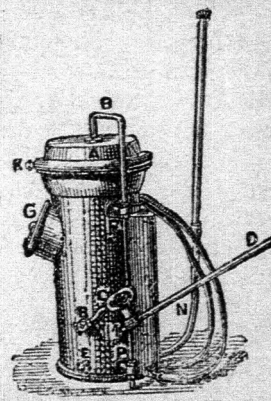
A legfontosabb védekező eszközök a szőlőpusztítás megakadályozására a

V. Vermorel Villefranche-i világhírű cég gyartmányai, melyek kizárólagos képviselői vagyunk Magyarországra.

Aussigi I^a rézgálicz

jegeczekben, vegytiszta a peronospora elleni védekezésre, általunk szállítva és igazolványunkkal ellátott küldeményeket a **M. Á. V.** körülbelül **40% díjkezdve** szállítják.

Mai számunk 24 oldal.

tény tagadhatatlan és ez az, hogy a legegészségesebb, legértelmesebb és legmunkabíróbb magyar faj egy része ez a kubikmunkán kívül csak a földmiveléshez értő népség és hogy azt ha állami és nemzeti feladataink betöltéséhez megtartani akarjuk, a megélhetéshez szükséges földterülettel ellátni kell.

Miután pedig e meggyőződés hovatovább általánosodik, miután a telepítésre alkalmas állami birtokok elfogytak, a közvélemény követve a kubikusok pillantásait, mindinkább a kötött forgalmu birtokokra veti tekintetét és hovatovább a latifundiumok felosztását kezdi hangoztatni.

*Ez azonban kényes kérdés; kényes azért, mert a földbirtokkal nemcsak az a vagyon van egybekötve, amelyet a képvisel, hanem az a befolyás is, amit a birtokos a körülötte lakó tömegekre gyakorol.

A pénzarisztokrácia soha sem volt vezére a népek, míg a földbirtokos arisztokráciának mindenkor vezérszerep jut.

Eppen ezért az egyházi uradalmak lefoglalása, még ha azok értékének teljes pénzbeli kártalanításával van is összekötve, aligha nem sokkal nagyobb reakciót vonna maga után, mint aminőt az egyházpolitikai törvények idéztek elő. Míg ha erre a célra a hitbizományi birtokokat sajátítanók ki, főurainkat keserítenek el.

Nemzetünknek feladatai betöltéséhez nemcsak a népre és a középbirtokososztályra, hanem főurainkra is szüksége van. Monarchikus államot képezzünk; ily államban pedig az uralkodó és nép között a magánérdeket mindig az arisztokrácia fogja közvetíteni.

Már pedig jobb, ha a nemzettel együtt érző, annak jó és balsorsában híven osztozkodó, sőt vértanni babérokkal is díszített főúri családjaik egyes fiai végzik a közvetítést, mintha a főúri családokat pénzbeli hitbizományokkal kozmopolitákká tévén, alkalmat nyújtnak arra, hogy helyöket esetleg nem a nemzettel együtt érző elemek foglalják el.

Hogy erre tényleg nincs szükség, hogy régi főúri családjaik számára sem szük még e haza, azt beláthatjuk a közkezen forgó statisztikai adatokból a földbirtok-kategóriák és a kérdéses népség összevetése után.

Általánosan ösmeretes, hogy közlegelőre minden községnek szüksége van s ezenkívül jó volna, ha lenne minden községben közös egyéb terület is, mert ezek a közös területek éppen azok, melyek használatához a legszegényebb néposztály, szolgálmanyok fejében legkönnyebben hozzájuthat. De kötött forgalom voltában, ezélszerű megtartani az egyházközségek, falusi papok és tanítók földjét is, mert ezek vagy gazdálkodnak s akkor magasabb intelligenciájuk folytán legtöbb esetben jó példával járnak elől a községekben, vagy bérbe adják földjüket s akkor annak a legszegényebb néposztály támogatása szempontjából éppen olyan szerepe van, mint a községi közös vagyonnak. Ezen birtokok kötött forgalmu voltát tehát kell, hogy a legradikálisabb közgazda is helyeselje sőt az ellen még a kommunista sem igen szólhat fel.

Ezeken a területeken kívül, a kötött forgalmu birtokokból, sokat foglalnak le a vasutak, gyárak, ipartelepek; ezeket sem lehet szabad forgalmu birtokokká átváltoztatni.

Ezeken kívül ott vannak még az erdőségek. Azt mindenki tudja, hogy az erdőségek üzemerterve csak úgy tartható be okszerűen, ha az erdő nagyobb birtokot képez, ellenben parcellázott kis birtokokon, ilyen üzem csaknem keresztülvihetetlen. Eppen ebben rejlik az állami erdőségeknek és az erdővásárlási alap teremtésének egyik főjogosultsága.

Ha azonban az ország $\frac{1}{3}$ -részét elfoglaló 17 millió kat. holdnyi kötött forgalmu birtokokból a felsorolt területeket leszámítjuk, marad mintegy 3-4 millió kat. hold olyan terület, mely a parcellázás, illetőleg telepítési kérdéseknél számba jöhet.

Ezzel szemben érdekes lenne tudni, minő nagy lehet a telepítésre szoruló családok száma? De erre vonatkozólag — sajnálatomra — pontos statisztikai adatokat közzé téve nem találtam.

Azonban a napszamosok összes számából, a mezőgazdálkodással foglalatokodó férfi és nőnapszamosok arányszámából és az összes házasság, illetve nő férfiak arányszámából azt lehet következtetni, hogy hazánkban mintegy 400 ezer mezőgazdasággal foglalkozó nő napszamos, illetve telepíthető család van. Miután pedig a kubikusok valamennyien magyarok, a magyarság pedig felét képezi az összes lakosságnak, így a szóban lévő népanyag 200 ezer családnál nem lehet több.

Ha már most nem földosztogatás a célunk, hanem az, hogy a földdel, egyéni tulajdonainál fogva azt megérdemlő népelemünk helyzetét javítsuk és szaporodását biztosítsuk, akkor átlag egy családra többet ne számítsunk, mint amennyit a telepítési törvény minimumként megállapít, vagyis 10 kat. holdat. Ebben az esetben arra a tudatra ébredünk, hogy a szóban lévő összes családok földdel való ellátásához sem kell több, mint kerek 2 millió kat. hold föld.

Ha azonban mezőgazdaságunkat megbénítani nem akarjuk, ezt a népelemet, tekintettel éppen az Alföldön gyakran érezhető napszamos-hiányra, egyszerre nem vonhatjuk el eddigi foglalkozási körétől, telepítésöknél tehát e szempontból, de meg azért is nagy körültekintéssel kell eljárunk, mert a parcellázás bármennyire humánus és nemzeti célokat szolgáljon is, egy engedményt tartalmaz a szoczialista tanoknak.

Ezeket tekintetbe véve azt mondhatjuk, hogy a kitüntetett 2 millió hold földre is, fokozatosan igénybe véve, hosszú idő, talán egy-két emberöltő alatt lehet csak igazán szükségünk. Ugy, de ha így állunk, akkor az egész kérdés nem igényel ma még olyan radikális orvosszereket, mint az sokak előtt az első tekintetre látszik és nem tartalmaz oly égető kérdést, hogy azért megnyugodott társadalmunkat kulturharcznak kitenni, vagy pedig nemzeti épületünk hatalmas oszlopait képező nagyurainkat elkészeríteni és őket a nemzeti konszolidáció eszméjének ellenségeivé tenni, érdemes volna.

Ily megpróbáltatásnak nem teszszük ki hazánkat akkor, ha minden erőszakos rendszárlás nélkül, tisztességes becsün alapuló barátságos cserét ajánlanánk a latifundiumok birtokosainak; a telepítésre és parcellázásra alkalmas területek egyrésztért kinnlván egyeseknek kincstári erdőbirtokokat.

A telepítésből befolyó pénzüsszeggel olcsó hitelt nyújthatnánk a középbirtokososztály felsegélyezésére és az ekként megforgatott állami pénzzel növelnők az erdővásárlási alapot s vásárolnánk az állam számára új erdőségeket s ez üzletet idők múltával az újonnan vásárolt erdőségek karbafelyezése után megismételnök.

A magyarországi erdőbirtokok ugyanis, a statisztikai adatok szerint a következőleg oszlanak el:

	kat.	hold
1. Állami erdő...	...	2.010,655
2. Törvényhatósági és községi ...	...	2.632,526
3. Egyházi testületek és személyek	849,586	
3. Közalapok ...	117,215	
5. Magánalapok ...	11,355	
6. Hitbizományok ...	957,613	
7. Közirtokosságok ...	1.681,559	
8. Részvénytársulatok ...	254,384	
9. Magán-erdőbirtokok ...	4.593,150	
Összesen ...	...	13.108,043

Ha e számokat egymással szembe állítjuk, azt látjuk, hogy a 2 millió kat. hold állami erdő helyett a kincstár bőven találhat megvásárolható erdőségeket, sőt ha tekintetbe veszszük, hogy hazánkban még óriási legelőterületek találhatók, melyek vizmosásos jelle-

göknél fogva mint legelők értéktelenek és a róluk lehordott földanyaggal a szomszédos jó földeken káros iszapolásokat okoznak, sőt folyóink vizjárását is hátrányosan befolyásolják, akkor arra az eredményre jutunk, hogy a rendszeres üzembe hozott kincstári erdőségeket, az üzemerterv betartásának kötelezettsége mellett, közgazdasági szempontból czélszerű lenne eladni egyedül azért is, hogy az állam az így nyert pénzüsszeget elhanyagolt erdők, vagy vizmosásos területek megvételére és rendszeres erdőkultúra alá hozatalára fordíthassa.

Indokolt és czélszerű még a régi kincstári erdőségek ilyenén eladása, az azokban fekvő óriási tőke megforgatása és az azzal járó kereskedelmi fellendülés okából is, de meg azért is, mert az új erdőbirtokos mindenestre több vállalkozó szellemmel bír, mint a minővel a kincstár természeténél fogva bírhat és így az erdő fáját bizonyára igyekezni fog iparilag feldolgozni, behatol a hegyek mélyébe és a bányászat emelése által, sőt a hegyeinkben levő számtalan gyógyforrás értékesítésével is, igyekezni fog jövedelmét szaporítani.

Ezekkel pedig akarva, nem akarva az illető vidék közgazdasági életet lendíti fel.

Vegyük például Máramaros vármegyét; ott a középbirtokososztály valami erős sóha sem volt, ami volt, mondhatni az is tönkre ment; jóformán az egyedüli nagybirtokos a 400 ezer kat. hold birtoku, vagyis az összes terület $31\frac{5}{100}$ -át bíró kincstár, ily körülmények között nem csoda, ha e vármegyében jóformán semmi közgazdasági élet sincsen.

Igy tehát a fejlettebb birtokviszonyok felé már egy óriási lépés lenne az is, ha a sóbányák megtartása mellett fentmaradó kincstári birtokok, 15-20 ezer kat. holdas parcellákban 20-45 nagy ur hitbizományi birtokába mennének át.

Míg a csere, illetve telepítésből befolyó pénzüsszeg alapul szolgálhatna arra, hogy annak megforgatásával, az abból nyújtható hitellel, a középbirtokososztály megmentésre szoruló és az állam vesztesége nélkül megmenthető részének, az indokolt segély megadassék, a telepítés által pedig a magyar nép egészséges szaporodása elősegíttessék és az említett díszszonancia elnémuljon!

Az állam pedig újabb erdőtelepítésekkel erdőkulturánk színvonalát emelje és a vizmosásos területek befásításával (amelyek még Budapest mellett is éktelenkednek) újabb adóalapot teremtsen.

Tomka Emil.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Termelési kísérletek löhere- és luczernaféleségekkel.

A különböző eredetű löhere- és luczernaféleségekkel végzett termelési kísérletek eredményét, a „Köztelek” 1898. évi 29-dik számában ismertettem, kimutatva azt, hogy a jómínőségű hazai löhere és luczerna a külföldiekkel nemcsak, hogy kiállja a versenyt, hanem azokat a legtöbb esetben felül is mulja.

Hanem ez csak a jómínőségű hazai árura nézve áll; a rosszul tisztított, fülledt, fejletlen és mindenféle hibában szenvedő mag, a lehető legrosszabb eredményeket szolgáltatja, sajnos pedig, hogy ilyen mag nálunk még mindig nem csekély mennyiségben van forgalomban és használatban.

Hogy a minőség milyen nagy befolyást gyakorol a termés nagyságára, arra nézve például szolgálhat a következő termelési kísérlet. A mult év folyamán gyomos, fülledt, egyszerűen rossz minőségű löheremagot koboztunk el két kisebb, mellékesen magkereskedést is üzö vegyeskereskedésből.

A két magmintából két kisebb parcellát márczius 29-én bevetettünk, összehasonlítással

gróf Teleki Arvéd urtól kapott kifogástalan minőségű löheremaggal, melyet április 18-án, tehát 20 nappal később vetettünk el.

A különbség már a fejlődés folyamán is feltűnő volt; a Teleki-féle löhere teljes sűrűséggel lepte el a földet, míg az elkobozott here foltosan, hiányosan kelt s gyengébb fejlődésével mindvégig kivált a terméseredmény zölden lemérve következő volt:

Termett 100 □-ölon kgrban.

Teleki löhere. Elkobozott löhere.

I-ső kaszálás	880	204	160
II-dik	404	70	104
III-dik	140	20	36

Összesen 1424 294 306 kgr.

A kifogástalan minőségű löher tehát 1130, illetve 1115 kgral adott többet, a mely körülmény mindenestre intő példálul szolgálhat, hogy a gazda az olcsóbb, de minőségileg jóval rosszabb mag vételétől óvakodjék, mert végeredményében mégis ez lesz a legdrágább. Kitelelés után felülvizsgálván a parcellákat kitűnt, hogy a jóminőségű mag után nőtt löherét semmi baj nem érte, míg a két gyenge parcella nagyrészt kipusztult.

A különböző eredetű löhere és luczerna-félékkel 2 év előtt megkezdett kísérletek, a mult év folyamán is igazolták, hogy a jóminőségű magyar áru, minden tekintetben megállja a helyét. Az összehasonlító termelésnél olasz, provencei, külföldön vett magyar s eredeti magyar luczernát használtunk egyrésztől és brabanti, stájer, külföldön vett magyar s eredeti magyar löherét másrésztől. A termés eredménye zölden lemérve következő volt:

Termett 100 □-ölon kgrban.

	1897-ben	1898-ban
olasz luczerna	710 kg.	755 kg.
provencei luczerna	930 kg.	1584 kg.
külföldön vett magyar l.	710 kg.	604 kg.
eredeti magyar luczerna	900 kg.	1652 kg.

Mindkét évben tehát ugy a provencei, mint az eredeti magyar luczerna adta a legjobb eredményeket, míg az olasz s külföldön vett magyar (?) luczerna gyenge termést szolgáltatott, sőt utóbbival a vetés második évében nemhogy megerősödtek volna, hanem kiritkulva, az első évinél még kisebb hozamot adtak; az olasz luczernának gyenge minősége különben több külföldi kísérletnél is feltűnt, miért is nem hiába óvtam a magyar gazdát már a mult év folyamán az olasz luczerna vételétől, melyet azonban sajnós, nem egy esetben a magyar luczerna közé kevernek.

Hasonló eredményekre jutottam a here-neműeknél is, melyeknél a terméseredmény zölden lemére a következő volt:

Termett 100 □-ölon kgrban.

	1897-ben	1898-ban
brabanti löhere	560 kg.	562
külföldön vett magyar l.	665 kg.	560
eredeti magyar löhere	920 kg.	912
stájer here	970 kg.	924

Itt is a stájer here — mint klimatikus viszonyaink közé legjobban illő — és az eredeti magyar löhere adták a legjobb eredményeket, a brabanti s a külföldön vett állítólagos magyar löhere jóval kisebb termést adtak; megjegyzem, hogy ez idén a brabanti s a külföldi magyar löhere teljesen kipusztult, a másik kettő ellenben még türehető sűrűségű.

Mindenestre feltűnő, hogy a mig a jóminőségű eredeti magyar löhere 100 □-ölenként 920, illetve 912 kg. zöldtakarmányt adott, a Teleki-féle ugyanoly területen 1424 kgot hozott; ennek magyarázata abban kereshető, hogy a Teleki-féle löhere, az osztályozó gépen kiválasztott u. n. nagyszemű löhere volt, melylyel egyes külföldi kísérleteknél érthetetlen módon rossz eredményeket nyertek. Igen valószínű, hogy az apróbb szemű féleségekkel összehasonlítva, a vetőmag mennyiségének megszábasánál a mag nagyságát figyelmen ki-

vül hagyták s így sokkal kevesebb mag jutott a kísérleti parcellába, mint az aprószemű maggal bíró féleségekből, mire mi — a vető-mag mennyiségének megszábasánál — figyelemmel voltunk s tény, hogy ezen löheretábla sűrű zárt s erőteljes fejlődésével mindenkinek feltűnt.

Az amerikai luczernával a kísérleteket 4 év előtt kezdtük meg s az eredmény évenként kivétel nélkül az volt, hogy a hazai féleségnél sokkal kevesebbet ér. Termett, zölden lemérve 100 □-ölon:

amerikai luczerna magyar luczerna.

1895-ben	1135 kgr.	1355 kgr.
1896-ban	1415	2135
1897-ben	1640	2742
1898-ban	930	1640

Az amerikai luczerna tehát nemcsak hogy jóval kevesebbet adott mint a hazai, hanem apróbb levelei s fásabb szára miatt takarmányértéke is csekélyebb.

Kerpely Kálmán.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Állami lótenyészintézeteink ménlétszáma.

Most jelent meg a földmivvelésügyi m. kir. miniszterium kiadásában a Magyarországi területén közhasználatra bocsátott állami ménék kimutatását tartalmazó 1899. évi füzet.

A benne foglalt érdekes adatokból kiemeljük, hogy a folyó évben 3121 állami mén áll a tenyésztők rendelkezésére, melyek közül 80 az állami ménesekben van felállítva, 200 van magántenyésztőknél bérben és 2841 darab 973 községben, fedezett állományon. A mult évben 3015 ménre rugott az összes létszám s így jelenleg 106 állami ménnel több fedez az országban, mint 1898-ban.

Az állami ménesek törzsménjei képezik természetesen a legértékesebb anyagot s ezeknek fedezési díja összehasonlíthatatlanul magasabb is, miut a fedeztetési állományokon levők. A legmagasabb fedezési díjak Kisbérben vannak, telivér kanczánál 100—500 frtig, sőt külföldi tulajdonosok kanczánál 800 frtig. A kisbéri törzsméneknél egyéb változás nem történt, minthogy az idén „Ganache”, gróf Batthyány Elemér egykori híres versenylóva és most már híres versenypa is közöttük szerepel. Fedezési díja után itélve tenyészértékre nézve mindjárt a 200,000 frtért beszerzett „Bona Vista” után következnek. Megvan még a jó 23 éves Gunnersbury és a 22 éves Kisbér öcsese is, ellenben Culloden és Vép bérbe ment. A kisbéri törzsmének származási jegyzéke a világ legelőkelőbb telivérménjeinek a neveit mutatja, mint pl. Hermit, Buccaneer, St.-Simon, Isonomy, Doncaster, ennek fia Bend'or, Galopin és Saraband. A 13 angol telivérmén mellett 1 angol félvérmén is van, a mult évi Deutscher Michl-Furioso.

A bábolnai ménesben 4 eredeti arab mén fedez, továbbá 1 arab telivér és 2 Sagya. Az eredeti arab méneket Fadlallah el Hedad ezredes importálta, a ki miután nemrég átvette a bábolnai ménes vezetését, most már minden erejét és tehetségét főleg az arab ló tenyészítésének fogja szentelni. Igen kívánatos is, hogy tevékenységét siker koronázza, mert az arab vérű ménék még most is ugyszólván nélkülözhetetlenek a népies tenyésztés legnagyobb részében, csak elég nagyok és eléggé munkaedzettek legyenek, mert annak a dogmának tarthatatlanságáról, hogy az arab mén csak akkor jó, ha apró, már eléggé meggyőződhetett a közönség. A mezőhegyesi állami ménes törzsménlétszámából ismét kivált két angol telivér: Algy és Urambátyám. Most már csak Durezás és Hüség maradt meg a pepineriában, amelyben ezenfelül 3 Gidran, 2 Nort-Star, 3 Furioso

és 16 Nonius végzi feladatát a hasonnevű ménestörzsekben. A mezőhegyesi ménes viszi jelenleg a vezérszerepet az ország lótenyészítésében, melyre nézve a legnagyobb fontossággal bírnak az ott nevelt állami ménék. Ezenfelül a mezőhegyesi és a szarvasi tájfajta tenyésztés létesítése folytán a magántenyésztésbe is átültette a ménes kiváló parancsnoka, gróf d'Orsay ezredes, a Mezőhegyesen követett tenyészirányt. Ujabban Torontálmegyében, Béga-Szt-Györgyön alapított egy a Nonius-fajtát kultiváló tenyészegyesületet, mely a jelenlegi fedeztetési idénynyel kezdte meg működését.

A mezőhegyesi ménes, mint a kimutatásból látjuk, az ország kiváló magánméneseit is ellátja ménekkel, hogy az illető tenyésztéseket a mezőhegyesi tenyésztipusokhoz tartozó ménesikók nevelésére képesítse, miáltal a méntelepek mindinkább fokozódó ménszükséglete a jövőre nézve is előnyösebben lesz biztosítva.

A fogarasi ménesben az idén 6 lipizzai mén fedez a hasonnevű törzshen, mig az angol félvér ménesben Konradin angol telivér, az öreg Zivatar (North Star VI.) és egy North Star IV. működik mint apamén.

Az állami méntelepek ménlétszáma az idén már 3041-re emelkedett, vagyis 93 darabbal nagyobb, mint a mult évi. Ebből 2841 mén az ország 973 községében van felállítva, 200 mén pedig magántenyésztőknek bérbe adva a fedeztetési idény tartamára. Ha a viszonyok eléggé kedvezők lesznek, minden bizonynyal arra lehet számítani, hogy ezek a ménék mintegy 135,000 kanczát fognak az idén befedezni.

Fajták szerint a méntelepekben levő ménék a következőképen csoportosulnak:

	1899-ben	1898-ban	tehát	1899-ben
Angol telivér	320	317	+	3
Angol félvér	1318	1200	+	118
Arab telivér	34	27	+	7
Arab félvér	330	340	-	10
Nonius	492	482	+	10
Gidran	230	257	-	27
Norfolki	6	3	-	3
Lipizzai	207	215	-	8
Nori (nehézigás)	107	106	+	1

A létszámemelkedést tehát főleg az angol félvérű ménék nagymérvű szaporodása teszi ki és a Nonius fajtabelieké, a többi jellegekben többé-kevésbé apadás mutatkozik.

A ménék beszerzési módjára nézve azt mondja a füzet, hogy 409 a kisbéri, 336 a bábolnai, 826 a mezőhegyesi és 173 a fogarasi ménesből származott, 963 darab magánosoktól vásároltatt, mint teljes kora, 335 darab pedig egyéves korában.

A ménék névjegyzékén átfutva, több igen magas értékű angol telivér-mén nevével találkozunk, melyek azelőtt az állami ménesekben működtek, mint törzsmének s miután ott befejezték hivatásukat, a magántenyésztés használatára lettek átengedve. Így a kisbéri ménes volt törzsménjei közül Persistentive, Goodfellow, Balsam, Pásztor, Cambusier, Czimer, Culloden, a mezőhegyesiek közül Algy, Bojtár, Urambátyám bérbe vannak adva, mig Baldur Békés-Csabán, Bíró Debreczenben, Edgar Kisvárdán, Kengyel Poklisán, Nagy Vezér Sár-Szt-Lőrinczen, Illó Nyiregyházán, Toreador pedig Somogy-Büzsün igazán mérsékelt díjért teljesíti hivatását.

Állami lótenyészintézeteink ménanyaga évről-évre emelkedik, ugy számban, mint értékben mindamelllett, hogy ezen intézetek költségvetésileg megállapított dotácziója aránylag csekély s így csakis az országos lótenyészügyi kormányzat renkívüli takarékoságának és a rendelkezésére álló anyagi eszközökkel való kitűnő gazdálkodásának köszönhető az elért fényes eredmény.

K. M.

Fiatalsüldők hizlalása.

Th. A. ur a „Köztelek” szerkesztőségéhez az alábbi kérdést intézte:

Sziveskedjenek 35 db süldő hizlalására nézve a legjobb hizlalási tervet velem közölni. A beállításra szánt süldők darabonként átlag 40 kg. súlyt nyomnak s a 8-dik hónapban vannak. A beállításra szánt süldők naponta kétszeri etetésre (reggel és este) 80 kg. főtt burgonyát és 50 kg. csövestengerit kapnak. A süldőket április 1-én szándékozom beállítani oly módon, hogy azok július 15-re eladhatók legyenek; illetve jól kihizottak.

Hizlalásra rendelkezésemre áll: 60 q burgonya, tetszés szerinti mennyiségben árpa és tengeri.

Süldőim himlő és orbáncz ellen be vannak ojtva, a koczák miskaroltak, a kanok pedig herlétek, a sertésveszen átmentek.

Miután rendelkezésemre czélszerű hidmérleg nem áll, kérem az összeállítást nem 1000 kg. élősúlyra venni.

Δ Ha a süldők április 1-én állítatnak be 40 kg. átlagos élősúlylyal, úgy azok 75 nap alatt a mondott, nem elég koncentrált anyagokon nem lesznek teljesen felhizlalhatók. Ily rövid idő alatt szedhetnek magukra némi húst, a kondíciójuk javulhat, de jól kihizva semmi esetre sem lesznek.

Mert ha tekintetbe vesszük, hogy a süldők most 80 kg. főtt burgonyát és 50 kg. csövestengerit kaptak 1400 kg. élősúlyra (35 db a 40 kg.) azaz mintegy 62 800 szárazanyagot, 5 800 fehérjét, 47 740 szénhidrátot és 2 560 zsirt, ami 1000 kg. élősúlyra átszámítva 44 828 szárazanyagot, 4 142 fehérjének, 34 100 szénhidrátot és 1 828 zsirt felel meg 1 : 9,3 táparány mellett, úgy nyilvánvalóvá lesz, hogy több tápanyagot adagolni, több és nagyobb mennyiségű takarmányt a szervezetbe bejuttatni nem is lehet s hogy a hizlalás sikeresebbé tétele végett nagyobb tápanyagtartalmú takarmányt adagolni nem is kell. A mostani takarmányozásnál csak a táparány nem megfelelő, amennyiben ilyenkor süldőknél arra kell törekedni, hogy a táparány 1 : 4—1 : 6,5 között ingadozzék, de ennél tágabb ne legyen. Tág táparánnyal bíró takarmányon ugyanis gyorsan hizlalni nem lehet. Sajnos azonban, a rendelkezésre álló anyagok, nevezetesen a burgonya, árpa és tengeri sokkal tágabb táparánnyal bírnak, hogysem az azokból összeállított ösztakarmány táparánya jelentékenyen szűkíthető volna. Ha ugyanis öt héten keresztül 1000 kg. élősúlyra burgonyából csak 10 kgot etet, tengeriből (darából és szemes tengeriből) 30, árpadarából 15 kgot, úgy a hizók kevesebb tápanyagot kapnak ugyan, de sokkal kedvezőbb táparány mellett. Tartalmaz ugyanis annyi takarmány 41 015 szárazanyagot, 3 920 fehérjét, 29 156 szénhidrátot és 1 715 zsirt; 1 : 8,5 táparány mellett. Ha a másik öt héten az árpadarából 5 kggal kevesebbet, a tengeridarából pedig 5 kggal többet etet, úgy szénhidrátból és zsirtból ugyanazon táparány mellett a sertés többet kap és a hizás valamivel jobban halad előre.

Ez az összeállítás is azonban nem mindenben megfelelő. Egyéb abraktakarmány, nevezetesen korpafélék, hüvelyes magvak vagy olajpogácsafélék adagolásával szűkebbé tehető a táparány s rövid idő alatt is nagyobb eredmény érhető el.

Mérleg nélkül hizlalni nagyon bajos, mert néha a legnagyobb precizitással összeállított takarmánykeveréken hizalt süldők sem hiznak kellőleg és ilyenkor az összeállításon változtatni kell. Azt pedig csak pontos mészálással lehet kideríteni, hogy vajjon a hizodalmaság megfelelő-e?

A fenti összeállítás 1000 kg. élősúlyra vonatkozik ugyan, de egy egyszerű arány felállításával igen könnyen kiszámítható, hogy egy 40 kgos süldőre abból mennyi esik.

Egyéb fehérjében gazdagabb anyagok igénybevételével biztosabban érheti el a czélt. Erre jó volna pl. a következő összeállítás:

	száraz- fehérje zsr és szén- arány		anyag		hydrát	
Alaptakarmány	25—30	2·5—4	17·5—24	1·6	7	
10 kg. rozskorpa	8·75	1·20	0·36	4·650		
2 kg. tökmagpogácsa	1·80	1·00	0·20	0·18		
23 kg. tengeri.	29·69	1·93	0·11	13·94		
Összesen	30·24	4·13	1·67	18·77		
Vagy:						
30 kg. répa (helyette 15 kg. burgonya)	3·600	0·300	0·030	3·000		
10 kg. tengeri	8·560	0·840	0·480	6·060		
4 kg. borsó	3·420	0·800	0·040	2·160		
16 kg. árpa	13·720	1·280	0·280	9·440		
	29·300	3·220	0·830	20·660		
Avagy:						
20 kg. répa (helyette 10 kg. burgonya)	2·400	0·200	0·020	2·000		
30 kg. tengeri	25·680	2·520	1·440	18·180		
4½ kg. lóbab	3·840	0·990	0·040	2·250		
	31·920	3·710	1·500	22·430		

Ezen összeállítások K. Ruffy Pál „A sertés javítása és hizlalása” című munkájából vették ki, amely művet kérdéstevő szives figyelmébe ezúton is ajánljuk. J. G.

HALÁSZAT.

Rovatvezető: Landgráf János.

Halgazdaságok eredményei.

I.

Válsággal küzdő mezőgazdaságunkra bizonyára nagy jelentőséggel bír az, ha a föld termő erejének a kihasználására a gazda kezébe valami újabb, az eddigieknél jövedelmezőbb s olyan módot tudunk adni, a mely a mostani gazdasági rendszerben minden különösebb nehézség nélkül szervesen beilleszthető.

Ilyen módnak jelezhetjük ma már teljes joggal a haltenyésztést.

A halászat többé nemcsak mint ösfoglalkozás, mint a meglevő vizek egyik mellékhasználatára bir jelentőséggel, hanem mint önálló mezőgazdasági termelési ág is, melynek céljára bizonyos földterületek kizárólagosan szolgálnak. Ebben az alakjában annál inkább megbecsülendő, mert a legsilányabb, gazdaságilag egyébként éppen nem, vagy csak alig értékesíthető területeken is üzhető; intezivitása, jövedelmezősége pedig még az ilyen területeken is joggal egy sorba állítható a legjobb minőségű földek legintenzívebb művelési módjának jövedelmezőségével.

Mindezeknek az igazolására pedig az alábbi hazai példákat soroljuk fel: az azokból kivethető eredmények mindennél meggyőzőbbek. Az adatok az 1898. évre vonatkoznak, úgy a mint azokat az egyes uradalmak, birtokosok az országos halászati felügyelőséggel mint a melynek közreműködésével a tógazdaságok létesültek, közölték.

1. A csákvári uradalom Nagy-Igmánd község (Fejérmegye) határában helyreállított egy 148 kat. hold kiterjedésű régi tavat. A tó valamikor gazdasági czélokra: usztatásra, itatásra, jégtermelésre stb. szolgált, nemcsak az uradalom, hanem mint azt terhelő szolgalm, a községbeli közbirtokosság számára is. Egy nagyobb árvíz átszakította a tó töltését s elsodorta a zsilipét; úgy állott azután a tófenék üresen. Termelt rajta nád s fizettek a legeltetéséért 600 frt évi hasznóbért. Ez volt 148 kat. hold összes jövedelme. De volt emellett vesztesége is, még pedig nagyobb. Az uradalomnak ama szolgálmi használatok fejében, amelyek a volt tóhoz fűződtek, birói ítélet alapján évente 1200 frtot kellett a kártérítésként fizetnie. Ily körülmények között természetesen a tó helyreállítása elkerülhetetlené vált. Ekkor kezdett az uradalom a tónak halászat-

tal való hasznosításával is foglalkozni. A szakvélemények alapján kilátásba helyezett ebből folyó jövedelmezőség azután ezt a czélt tette elsövé s annak alapján határozta el az uradalom a töltésszakadás betömését, új zsilip építését s az árapasztók használhatóvá tételét. Ez utóbbiak nagyobb szabású betonépítményeknek tervezettek; maga az 1·3 m. átmérőjű csöszilip kerekében 2400 frtba került. A helyreállítás összes költsége 6000 frtot tett ki.

A tó 1887. tavaszán készen állott a benépesítésre. Ekkor belehelyeztek 20 000 drb. olyan egyéves pontyot, a melyből körülbelül 100 drb. nyomott 1 kg-ot; összesen tehát 2 métermázsá kis halat. Az ivadékot Tatán szerezték be, az ottani tógazdaság kiprobált minőségű anyagából s darabját 3 krjával fizették. Meg kell jegyeznünk, hogy az ivadék egyéves halnak nagyon kicsi, az ára pedig rendkívül nagy volt: a két métermázsá halacska 600 frtba került!

A halak két évig, illetőleg 1898. év őszéig maradtak a tóban. Ezalatt természetesen semmi más kiadása nem volt az uradalomnak, mint hogy egy külön tócsózt kellett tartani, akinek évi bére 300 frtra tehető.

A halakat még a tóban megvette egyik budapesti nagy halkereskedő; az 1·5 kg-on felüli pontyokért és csukákért métermázsánként 63 frtot, az 1·0 kgos anyagért pedig 50 frtot, az azon alul levőért 30 frtot ajánlott.

Az 1898. év őszén megtörtént lehalászás eredménye a következő volt:

Kifogtak 1·5 kg-on felüli pontyot 10 920 drbot, 19 785 kg. sulyban; 1—1½ kg-os pontyot 1200 drbot, 1601 kg. sulyban; 636 kg. nagy csukát, végül 3666 kg. apró csukát és kárászt. Összesen tehát 256 mmázsá 88 kg. halat, amelyért készpénzben 14 777 frt 23 krt vett be az uradalom.

Ha ebből a két évnek megfelelő bruttó jövedelemből levonjuk már most a benépesítés költségét — 600 frtot, a tócsózt két évi bérért — 600 frtot, s lehalászásnál fizetett napszámokért 80 frtot, a fentariását és a befektetés amortizációjáért 10%-ot, két évre 1200 frtot, marad tiszta jövedelem 12 297 frt, vagyis egy évre 6148 frt a 148 kat hold után; egy kat. holdnak évi tiszta jövedelme tehát 41·50 frt oly területen, amelyen azelőtt a legjobb akarat mellett sem lehetett 4 frtnál többre számítani. Ebben a különleges esetben természetesen hozzájön még az a körülmény is, hogy a tó helyreállításával megszünt az uradalom kötelezettsége az 1200 frt szolgalmegváltási díj tekintetében is.

Hogy ez a jövedelem azonban nem jelent valami különleges felső határt s hogy mennyivel előnyösebb az ily tavaknak fejlettebb — kétéves — anyaggal való benépesítése, azt a következő példa igazolja:

2. Pálffy Miklós herceg malaczkai (Pozsonymegye) uradalmában szintén egy régi tavat állítottak helyre 21 kat. holdnyi terjedelemben. A tó töltése megvolt; csak egy erős zsilipes gátat kellett abba építeni a keresztül folyó, meglehetősen nagy patak felduzzasztása céljából.

A fából való műépítmény körülbelül 2000 frtba került.

A tófenék szurkos fenőállagu erdő között levő homokos legelőterület.

1898. év tavaszán április hó első felében, 1868 drb kétéves szilézai jófajtájú pontyot helyeztek a tóba 650 kg. sulyban; egy-egy halnak a sulya átlag tehát alig volt 0·35 kg., pedig jól fejlődött kétéves pontynak 0·5—0·75 kg.-osnak kell lennie. Métermázsáját 60 frton fizették, ami szintén igen nagy ár.

November hó végén lehalászták a tavat. Kifogtak 1801 drb pontyot 3088 kg. sulyban; elkallódott tehát 61 drb, de a megmaradottnak átlag sulya 1·71 kg. volt; volt köztük egy 3·4 kg.-os is. A halak kg.-ként 65—70 kr.-jával adattak el s a bevett bruttó jövedelem 2100

frt volt. Ha ebből már most levonjuk a betett halak beszerzési árát 390 frtot, a lehalászás költségét, körülbelül 40 frtot és a műépítmény fenntartására és amortizálására 10%-ot 200 frtot, örízni itt külön nem kellett, akkor a 21 hold netto jövedelme 1470 frt; *esik tehát egy kat. holdra 70 frt tiszta jövedelem.*

Az uradalom ennek a saját állítása szerint is „meglepően kedvező” eredménynek az alapján elhatározta még két más ilyen tő helyreállítását, amelyek ez év tavaszán már készen is fognak állani a benépesítésre, valamint a halgazdaság oly módon való kiterjesztését is, hogy az ivadékok legyen nevelhető.

3. A *mindszent-allyői uradalom* Levelénypusztán (Csongrád megye) egy nagyobb szabású tógazdaságnak vetette meg az alapját a múlt évben. Különleges befektetésre egyelőre nem volt szükség, mert részint meglevő müréti táblák, részint tiszai holtmedrek felhasználásával lehetett a dolgot megkezdeni, amely területek vízzel való ellátására a már más czéltől fennálló szivattyutelep szolgált.

Ivadékok nevelésére egy 10 kat. hold nagyságú müréti tábla jelöltetett ki, amelynek azonban legfeljebb 4-részt áraszthatták el vízzel. Ezen a területen, a tavasszal betett 2 pár tenyészponta után, november hóban lehalásztak 6486 drb egyéves ivadékokat, 1982 kg. sulyban. *Kat. holdanként tehát csaknem 2 mázsa halhúst te meltek s az egyes egyéves példányok átlagsulya 0.3 kg. volt, tehát csaknem olyan, mint a 2. alatt felhozott esetben a malaczkai uradalom által beszerzett két éves sziléziai pontyoké.*

Próbát tett az uradalom hízalással is; 30 kat. holdnyi Holt-Tiszaágra behelyeztek tavasszal 1028 drb simontornyai és tatai eredetű két éves pontyot 488 kg. sulyban és 2123 drb egyéves ivadékokat 166 kg. sulyban, összesen tehát 654 kg. anyagot. Őzskor kifogtak 655 drb 2 kg.-on felüli pontyot 1487 kg. sulyal, 1662 drb 1 kg. felüli két éveset 1759 kg. sulyban és 7197 drb egyéves ivadékokat 1052 kg. sulyban. Ennek az ivadéknak jelenléte csak úgy magyarázható meg, hogy a betett „két éves” halak között voltak már öregebbek is, amelyek megívtak. A lehalászás összes eredménye tehát 4298 kg. volt; levonva ebből a betett 654 kg.-ot, marad 3644 kg., mint a 30 kat. hold évi termelése. *Egy kat. holdon tehát több mint 120 kg. husszaporulatot értek el.*

A pénzbeli jövedelmet itt nem adhatjuk úgy meg, mint az előbbi esetekben, mert a halaknak csak egy része, a 2 kg.-os három éves anyag került eladásra. Nagyon könnyen tájékozódhatunk azonban, ha figyelembe vesszük, hogy tényleg eladtak körülbelül 17 métermázsát 60 frtjával s hogy tavasszal az uradalom a két éves anyagot ugyancsak 60 frtjával, az egyéves anyagot pedig 20 frtjával vette métermázsánként. Ezek alapján a lehalásztott anyag értéke, a három éves 2 kg.-osokat 60 frtjával, az 1 kg.-os két éveseket csak 40 frtjával és az egyéves ivadékokat csak 20 frtjával számítva métermázsánként, kitesz 2110 frt 80 krt; ebből levonva a betett halak értékét 292.80 frt, illetőleg 33.20 frt, összesen 326 frtot, valamint az őrzés, a lehalászás s a befektetés amortizálásának költségét, átlagban nagyon magasán véve, 500 frt, marad a 30 hold tiszta jövedelme gyanánt 1284 frt 80 kr.; *esik tehát egy kat. holdra 42 frt 82 kr. tiszta jövedelem.*

4. A *Hirsch-féle ihárosi uradalmi bérlet* (Somogy megye) szintén megkezdte egy rendszeres tógazdaság üzemét a múlt évben. A tógazdaság 76 kat. holdnyi vízterületre van tervezve 1400 frtnyi költségeliránnyal; esnek tehát egy kat. holdra 17 frt befektetés.

Ivadékokat termeltek ezidén 4 holdnyi területen 2 pár tenyészhal után. Őzskor lehalásztak 3500 drb halacsokát, amelynek sulya azonban nagyon különböző volt: 1 dekátlól 40 dekáig változott. Ez az egyenetlenség bizonyára a kezdetbeli gyakorlatlan kezelésnek

tudható be. Ha már most csak 10 dekásnak vesszük is átlagban ezeket az egyéves halakat, akkor is 3¹/₂ métermázsát kaptak 4 holdról; *1 kat. hold tehát 85 kg.-ot termelt.*

Benépesítettek tavasszal egy 31 kat. holdnyi nyújtó tavat is 4100 drb 5¹/₂ dekas egyéves ivadékkal, összesen 225.5 kg. sulyban. Az őszi lehalászásnál kifogtak 2655 drb két éves halat 2570 kg. sulyban, ezek tehát csaknem elérték az 1 kg.-ot, mert átlagsulyuk 0.968 kg. A husszaporulat a 31 holdon, levonva a lehalásztott sulyból a betett anyag sulyát 2344.5 kg.; *egy kat. hold tehát 75 kg.-ot termelt.*

Eladásra természetesen ebből az ivadékból semmi sem került.

(Vége következik.)

IRODALOM.

Társadalmi gazdaságtan. Irta: Dr. Földes Béla, a nemzetgazdaság- és pénzügytan ny. r. tanára a budapesti egyetemen. Második kiadás. Budapest, 1899.

Korunk egyik jellemvonása, hogy a társadalmi és gazdasági élet fokozatos fejlődése a közigazdaságtant kiváló jelentőségre emelte, ami ezen tudományágnak óriási fellendülését vonta maga után.

Hazai irodalmunk e tekintetben nem tartott ugyan lépést a többi kulturálmokéval, mindazáltal néhány alapvető munkával ez is rendelkezik s ezek közt első helyett foglal el a czimben foglalt, két vaskos kötetre terjedő és az elméleti és alkalmazott közigazdaságtant egész terjedelmében felölelő munka, melynek különös becsét kölcsönöz az a körülmény, hogy a tudós szerző nemcsak a közigazdaságtan terén újabban végbement nagy átalakításokkal is számol, hanem a hazai viszonyokat is folyton szem előtt tartja, azonkívül a gazdasági szervezet alapját alkotó mezőgazdaságot a kellő méltatásban részesíti.

Éppen ezen utóbbi körülmény indított e nagybecsű mű ismertetésére, melynél azonban csupán a mezőgazdaságot tárgyaló részre szorítkoztunk.

Ebben a részben a földmivelés általános méltatása után a szerző részletesen a földbirtokkal, a különböző birtokrendszerekkel, a hitbizomány kérdéssel és a birtokreform számos javaslatával foglalkozik; áttér azután a mezőgazdasági termelésnél divó gazdálkodási s mivvelési rendszerekre, melynek hatását a mezőgazd. termelésre kimutatja, behatóan fejtegeti a mezei termények forgalombahozatalát, különös tekintettel a gabonakereskedelmre és a mezőgazdaságot előmozdító intézményeket, melyek sorából különöser a mezőgazdasági hitelt, biztosítást, szakoktatást és az egyesületi és szövetségi ügyet méltatja érdemlegesen.

A többi fejezetek a mezőgazdasági ipar, az állattenyésztés, erdészeti, szőlőszet, gyümölcsészet, a bányászat, vadászat és halászat közigazdasági jelentőségét tárgyalják.

Az alapos tudományossággal megírt, s általában tárgyilagosan tartott munkában levezetett tételek s következtetések ellen alig emelhető kifogás, mindazonáltal el nem fogadhatjuk szerzőnek azt az állítását, hogy „a gabonavámok a mezőgazdaság fejlődésére nem igen hatottak s legfeljebb egyes osztályok érdekeinek szolgáltak, mások megrövidítésével.” (68. lap.)

Mert e tekintetben nézetünk az, hogy a gabonavédvámok úgy a francia, mint a német gazdáknak kitünő szolgálatot tettek s hogy ezeket a jövőben nálunk sem lehet mellőzni.

Kevésbé lényeges az a kifogásunk, hogy a szerző a gazdálkodási rendszereket a birtokkezelési módokkal téveszti össze, mert a birtok házi kezelése és a baszonbérlet nem gazdálkodási rendszerek, hanem csak kezelési módok; amit a szerző pedig mivvelési rendszernek mond, az tulajdonképeni gazdasági üzemsziszter s itt megint azt a tévedést követi el, hogy a

legelő-gazdaságot a legelő-váltógazdasággal téveszti össze, s a jelenleg is még egész nagy terjedelemben üzött legelő-gazdaságot teljesen mellőzi. (59. l.) A norfolki négyes forgó felsorolásánál pedig az a hiba csuszott be, hogy abba löhere helyett luczerna vétetett föl, ami ezen forgónál teljesen ki van zárva. (60. l.)

Ezek a megjegyzések azonban mit sem vonnak le a mű értékéből, mert nem a tárgy lényegét, hanem csak alakját érintik s minthogy a tudós szerző a fentebb felsorolt, szorosabb értelemben vett agrárpolitikai kérdéseket a legkülönbözőbb oldalról megvilágítva tárja elénk, számos hivatkozással történelmi tényekre és a kiválóbb szakírók véleményére, úgy, hogy e műnek szóban forgó része a szőnyegen levő agrárkérdések iránt elég bő tájékoztatást nyújt, úgy véljük, hogy ezen, irodalmunkban rég érzett hézagot pótló munka a közigazdaságtan iránt érdeklődő gazdátársainknak is jó szolgálatot fog tenni.

H. Á.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

168. kérdés. Gazdatisztem szerződése azt mondja, hogy minden eladott darab marha után kap egy forintot, vajjon tarthat-e igényt az eladott birkák utáni fizetésre is? *S. S.*

169. kérdés. Mi uton vegyek magamnak elégtételt a következő ügyben? Vettem Aradon 1 q plombozott heremagot s mikor felbontottam, látom a magvizsgáló állomás feljegyzésén, hogy 1897 ben lett a heremag megvizsgálva, tehát a mag legalább is egyéves. A kereskedőtől 10 frt kárpótlást kértem, mit az megtagadott azzal az indoklással, hogy 46 frt kevés 1 q tavalyi heréért (én az idén plombozatlant 43 frtért ugyanakkor vehettem volna). Kérek felvilágosítást, hogy követelésem jogos-e s milyen hatóságnál kaphatok elégtételt, tekintve, hogy én vidéki vagyok, a kereskedő pedig aradi. A magot elvettem.

Dézna.

T. Gy.

170. kérdés. Sziveskedjek értesíteni, mi féle mag az a *kanadai luczerna*?
Kajászó-Szt-Péter.

K. T.

171. kérdés. Hogyan lehet és milyen talajban, minő eljárással szép nagy édestormát természeteni és hol kapható a szükséges gyökér? *S. I.*

172. kérdés. Kérek értesítést arról, kinél volna édestormadugványok kaphatók? Együttal kérek szives utasítást a mivvelés módjára. *E. J.*

173. kérdés. Január 25-én eladtam egy mustra magyar bikát X. helybeli kupecznek 90 frtért. X. kupecz ugyanazt eladta január 30-án a váradi piaczon egy másik kupecznek 100 frtért; végre a bika Pestre került, hol a levágáskor február 17-én, mint idült általános gümökörben szenvedő elkoboztatott.

Február 25-én felszólította a kupecz egy ügyvéd utján az X. kupeczet, hogy miután a bikát elkobozták, ezen bikának értékét (a közvágóhídi bizonyítvány alapján 550 kg. a 22 kr, 121 frt) három nap alatt térítse meg, ellenesetben beperli. Kértem 1. tartozunk-e kártérítéssel egyáltalán? s ha igen, 2. nemcsak azon 100 frtot tartozunk visszatéríteni, melyet X. kupecz a váradi piaczon érte tényleg kapott? 3. Valószínű-e, hogy a bika, melyet három évig tenyésztésre használtam, hasonló bajt örökített át tenyészetemben?

Szombatság.

V. Z.

174. kérdés. A zöldtrágyázásnak hány évig van hatása homokos talajon — mikor történik alászántása és tavasszal elvetve — őszszel lehet-e gabonaféléket e talajba vetni? Tolna.

T. J.

175. kérdés. Gazdaságom egyik majorjában egy állami méntelep van elhelyezve; a ménék kizárólag száraztakarmányon és zabon tartatnak.

Miután a helyi körülmények nem engedik meg, hogy a méntelepről nyert lótrágya marhatrágyával kevertessék, kérek felvilágosítást, hogy miképpen kellene ezen lótrágyát kezelni, illetőleg milyen anyagokat kellene hozzákeverni, miszerint jobb és erőteljesebb trágyát nyerjek?

Sz. A.

176. kérdés. Istállótrágya hiányában egy 20 holdas táblát, melybe luczernát akarok vetni, műtrágyával öhajtanék meghinteni. Milyen műtrágya, milyen mennyiségben volna a legmegfelelőbb? A Thomassalak megfelelő-e és mily mennyiségben?

Dégh.

L. A.

177. kérdés. Gazdaságunkban két mézszedő kemenczénk van, a mult és ez évben nagymennyiségű mézpor megmaradt, a mi garmadába összegyűjtve, az ég alatt van. Lehete-e ezt az említett mézport, a mult évben vetett lóherésre és luczernásra, mint trágyát fölhasználni és holdankint mintegy mennyit, egyenesen szekérről lapáttal lehetne-e vékonyan elszórni?

Branyicska.

Sz. A.

178. kérdés. Burgundi répát termelni szándékozunk szuperfoszf. és chilisáletrommal, mennyi veendő mindegyikéből? A föld jó erőben van.

Kérdem, lehet-e csontliszt szuperfoszfátot, marhának adni csont erősítésre?

Csalamádét is vetni szándékozunk fenti trágyázásra, a föld nem erős, mennyi veendő egyikeből?

Pisarovinai urad.

179. kérdés. Mi lehet az oka annak, hogy a gazdaságomban alig mulik el egy év, hogy az ökreimből egy-két darab hughyólyagkőbe el ne hullana és többnyire a saját nevelte ökreim közül. A víz kitünő jó, amit isznak s így nem tudom, mi lehet az ok. Kérnék felvilágosítást, hogy mit kellene tenni, hogy ez elő ne forduljon?

Kótaj.

J. M.

180. kérdés. Hizó ökreim a III. időszakban vannak, a következőleg takarmányozom:

1000 kg. élsúlyra:

- 60 kg. takarmányrépa;
- 6 " tengeridara;
- 2 " F. 6 korpa;
- 1 " repczepogácsa;
- 5 " zabosbüköny;
- 8 " luczerna.

A takarmányokat szecskázva és összekeverve háromszor etetve, naponkint frissen keverve etetjük. Helyes-e a takarmányozásom? Avagy kell-e még valamivel pótolnom?

Intéző.

Felelet.

Lóbabó vetése. (Felelet a 167. számú kérdésre.) A lóbabót jó erőben álló (lehetőleg frissen trágyázott) földbe kell vetni április hó elején; a korai vetéssel kevesebbet szenved a levél tetvektől. — A talajt a rendes szokásos módon kell alája elkészíteni 1—2 szántással; a vetés előtt fogasolni, vetés után hengerezni kell. — Legjobb sorvető géppel 24—36 cm-re vetni; a 24 cm-es vetés is jó, csak hogy a szükséges kaszálás nehezebb lenne, ezért jobb 36 cm. sortávolságot adni. — A vetőmag mennyisége kat. holdanként 75—80 kgr. között ingadozik. A nagy magot elegendő mélyen, 5—6 cm-re kell a földbe hozni. — Kikelés után 1—2 kapálást adunk. — Midőn hüvelyei feketedni kezdenek s a mag barna színűvé válik, akkor hozzá foghatunk a letakarításához. Legjobb sarlóval tőben levágni s kis kévékbe kötve keresztekben vagy bábokba állítva utánérni hagyni, illetve teljes megszáradását bevézni; a gyökereitől való kinyívás azért nem jó, mert a gyökerekre tapadt föld a cséplésnél

bajt csinál, földessé teszi a magot. Kicsépelni lehet gépen is, de ezen eljárással sok mag török. Legjobb cséphadarókkal vagy botokkal kiveretni vagy lovakkal kinyomtatni. Holdanként 8—12 q. magot nyerhetünk. En tavaly gróf Teleki Arvédától kapott magból k. holdanként 1240 kgr. termést kaptam. A lóbabó szalmáján a birka elragódik; más különben csak tüzelésre való.

Ky.

Farkpéz fzetése eladott állatok után. (Felelet a 168. kérdésre.) Az eladott marha után fizetett u. n. farkpéz (farkpéz, farkpéz) az állatnemek szerint különbözően szokott megállapítani.

Az általánosan bevett szokás szerint tesz a farkpéz tenyészbíráknál 2, tehének, üszök és hizó ökröknél 1 forintot, szopos borjúknál és kosoknál 50 krajczárt, birkáknál 20, bárányoknál 10 krajczárt. Habár e tekintetben is eltérések tapasztalhatók, mégis minden gazdaságban különbséget tesznek a marha és a birka között és tekintettel ezen általánosan bevett szokásokra, véleményünk az, hogy a felforgó esetben egy forintban darabonként kikötött farkpézre a tiszt csak az eladott szarvasmarha után tarthat igényt; a méltányosság pedig ugy hozza magával, hogy az eladott birkák után is arányos, darabonként 10—20 krajczárban megállapítandó farkpézben részesítsék.

H. A.

Magkereskedők ellenőrzése. (Felelet a 169. kérdésre.) A kereskedő a vetőmag eladása alkalmával a mezőgazdasági termények, termékek és czikke hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. XLVI-ik t.-cz. végrehajtási rendeletének 8. §. 6-ik pontja rendelkezéseit tartozik betartani. Ez azt mondja, hogy ha a kereskedő termelés czéljából ad el magot 10 kg.-on felüli mennyiségben, akkor köteles gazdának a mag tisztasági és csirázóképességi %-át pontos számadatokban, továbbá amelyik magnál fontos a faját (pl. répánál) és a származását (pl. herefélénél) írásban bevallani. Azonkívül köteles a kereskedő ugyancsak az idézett rendeletben előirt u. n. a) nyomtatványt mellékelni, mely a magvizsgáló állomáshoz intézendő megkeresés szövegét, egy mintavételi bizonylatot, a mintavételi szabályokat stb. tartalmazza.

A herefélék forgalomba hozataláról még a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvény 51. §-a is rendelkezik ekképen: „Luczerna- és lóheremagvakat ha nem teljesen arankamentesek, termelés czéljából forgalomba hozni tilos”.

Régi magvak forgalomba hozatalát nem tiltja ugyan egyik törvény sem, de azért erre vonatkozólag is vannak a kereskedőnek kötelezettségei, t. i. olyan kora magot köteles szállítani, minőt szóbelileg vagy írásbelileg ígért, illetőleg aminő az eladás végett bemutatott minta volt.

Ha a konkrét esetben a kereskedő a fent leirt módon nem jelentette be a vizsgálati adatokat, akkor a gazdának nem nyújtott alkalmat arra, hogy a mag minőségére nézve előre tájékozódjék, megszegte a törvényt ezért megbüntető, ha pedig a gazda ennek folytán még meg is károsodott, ennek megtérítését is követelheti.

Az esetet tehát be kell jelenteni a borosbesési járás főszolgabírójának, mint az idézett törvények végrehajtására illetékes hatóságnak.

Thaisz Lajos.

Kanadai luczerna. (Felelet a 170. számú kérdésre.) A kanadai luczerna semmi más mint amerikai luczerna. Ezt a nevet Deutsch Gyula budapesti nagy magkereskedő találta ki azért, mert ugy hivatalos mint társadalmi uton oly nagyarányu mozgalmat indítottunk meg az amerikai herefélék ellen, hogy az amerikai névtől már félnek a gazdák. Megjegyzem még, hogy az amerikai herefélék ellen indított mozgalom olyan sikeres, hogy a fővárosi nagykereskedők közül már csak Deutsch Gyula hozza azt forgalomba.

Ne vásároljunk se kanadai, se más néven amerikai herefélemagot, mert azért kár a pénzt kidobni.

Thaisz Lajos.

Tormatermelés. (Felelet 171. és 172. sz. kérdésekre.) A tormatermeléshez mély, nedves fekete és laza napos fekvésű korhanyatalajkivántatik. A földet, melyben tormát akarunk termelni őszkor 60—70 cm. mélyen megforgatjuk és szarvasmarhatrágyával jól megtrágyazzuk. A következő év tavaszán ferdén ültetjük el a 20—30 cm. hosszú és tollszárvastagságu dugványokat 50—60 cm. sortávolságra, 40—50 cm. növénytávolságra.

Az ültetés után a tormatelep munkálata annyiból áll, hogy azt a gyomtól tisztán tartjuk, tehát a szükséghez mérten megkapáljuk, aztán július hóban heréljük, vagyis az oldalgyökereket lemetszük, mindenekelőtt a földet elszedjük és ugy a talált oldalgyökereket eltávolítjuk, ennek megtörténte után a földet ujra visszahuzzuk.

A torma kiszedése késő ősszel történik vagy kora tavasszal, ügyelve arra, hogy meg ne sértsük és hogy az oldalgyökerek ne maradjanak benne, mivel a legkisebb gyökér ujra kihajt.

A kiszedett gyökerek tisztogatása alkalmával a hosszú vékony oldalgyökerek szolgálják a következő évre a dugványokat. Nem czélszerű a tormagyökereket ha azok talán nem is elég hosszúak még egy évig a földben hagyni, mert ezáltal többnyire izetlen és fások lesznek.

Tormagyökerek kaphatók Biró Pál tormatermelőnél Debreczen.

Uitz István.

Szavatosság gümökör esetén. (Felelet a 173. számú kérdésre.) 1. Ha az eladott szarvasmarhában a vágóhídon történt levágás után a gümökör olyan kiterjedésben állapított meg, a mely miatt az egész állatot el kellett vonni a közfogyasztástól és ha az elváltozások, mint itt, régi keletűek voltak, azaz már az eladás előtti időben is megvoltak az állat testében, akkor az eladó szavatossági kötelezettséggel tartozik a vevővel szemben. Az osztrák polg. törvénykönyv ugyanis a gümökört, nem ugyan ezen a czímen, hanem mirigykórás, üzekedési düh stb. régi elnevezések alatt, szavatossági főhibának minősíti egy hónapi szavatossági határidővel, de különben is fennáll a szavatossági kötelezettség a nálunk ilyen esetekre nézve általában érvényes római jogelvből kifolyólag is.

2. Szavatossági főhiba megállapítása esetén az adásvevési szerződés felbontásának van helye, az eladó tehát a beteg állat visszavétele mellett vagy ha ez már nem lehetséges, e nélkül, csak a tényleg kapott vételár és esetleg azon kár és költség megtérítésére kötelezhető, melyet az adásvevésből kifolyólag elszenvedett, ellenben nem lehet őt arra kötelezni, hogy az eladás után beállott értékmelkedés erejéig szavatoljon, vagyis kérdéstevő az eladott állat ára fejében csak 90 frt megtérítésére lehet köteles.

3. Gümökörös bika átöröklheti, de nem szükségképen öröklí át a betegségét az utódokra; igen valószínű az átöröklés, ha a nemzórészei is betegek voltak. A beteg állatok mindenesetre gyanusak ebben a tekintetben s azért tovább nevelésük, illetőleg a velük való elbánás szempontjából mindenesetre ajánlatos meggyőződni arról, vajjon tényleg már gümökörösök-e vagy nem? A felvilágosítást ebben az irányban a tuberkulinnal való beojlás adja meg.

Zöldtrágyázás. (Felelet a 174. kérdésre.) A zöldtrágya hatása 2—3 évre terjedhet. Aláosztása aszerint, hogy mikor vettetik, más-más időben történik. Ha főveteménybe vettetik a zöldtrágyanövény magva, ugy, hogy ez csak nyáron át fejlődik ki, vagy ha a főnövény lekerülte után vettetik, akkor ősszel szántatuk alá. Ha őszi pillangóst vetünk, akkor tavasz végefelé, végül, ha tavasszal egymagába vetjük, nyáron szántjuk alá. A nyáron át aláosztott zöldtrágyába czélszerűbb ugyan tavaszit

vetni, de ha nem nagy a szárazság és a zöldtrágya annyira elkorhad, hogy nagyobb üregek nem maradnak, őszi is vethető. Megjegyzendő különben, hogy homoktalajon a zöldtrágyával csak az esetben érünk célra, ha egyúttal foszfor-sav és káli-trágyát is használunk. A. S.

Lótrágya felhasználása. (Felelet a 175. kérdésre.) A lótrágya, különösen a szalastakarmányon és zabon tartott lovaké, eléggé jó trágya, ahoz szükségtelen egyéb anyagokat hozzákeverni. Az ily trágyának egyedüli hátránya, hogy nagyon száraz és ezért igen gyorsan bomlik, minek folytán sok nitrogén megy veszendőbe. Ha e trágya trágyatelepen gyűjtetik, akkor célszerű azt időnkint vízzel jó erősen megöntözni és állatokkal jól letipratni, ezáltal a trágya hevessége mérsékeltebb és éppen úgy alkalmazható, mint bármely egyéb istállótrágya. Cs. S.

Luczerna műtrágyázása. (Felelet a 176. kérdésre.) A luczernának speciális trágyája a lassan ható foszfor-savtrágya, vagyis a Thommassalak, csakis ha homokos talajon termelünk luczernát, kell ezenkívül még kaintot is alkalmazni. Tekintettel arra, hogy a luczerna hosszabb időn át marad egy területen, aránylag nagyobb mennyiségű trágyát kell alája alkalmazni, mint más növények alá. Kat. holdankint 3-5-5 q-t, gyengébb trágyázással nem érünk el eredményt, mert már a 2-3-ik évben nem lesz hatása a trágyának. Cs. S.

Mészpor luczernás felültrágyázására. (Felelet a 177. kérdésre.) A mézsporit a herések és luczernások felültrágyázására nem ajánlom, mert nem lehet a meszet annyira alámunkálni, mint azt az megkívánja. Célszerűbb eljárás leendő azon táblákat, amelyek a jövő évben lesznek luczernával vagy herével bevetendők, a jelen év nyarán megmeszezni. Kat. holdankint 12-15 q mézsporit hintendő el s az elhintés után azonnal alászántandó. A meszezés előtt azonban célszerű lesz a talajt mézstartalomra megvizsgáltatni, mert csakis meszszegény talajon várhatunk a meszezésről eredményt. Cs. S.

Műtrágya burgundi, répa és csalamádé alá. (Felelet a 178. kérdésre.) Ha a talaj jó erőben van, akkor a szuperfoszfátból 125-150 kg., a chilisalétromból 60-80 kg. veendő kat. holdankint. A szuperfoszfát a vetőszántás előtt, a chilisalétróm fele a vetőszántás után, fele pedig a második kapálás előtt szórando el.

A csontliszt-szuperfoszfát állatnak nem való. A csalamádét legcélszerűbb istállótrágyába vetni, mert a műtrágya használata ezen növény alá, rendszerint nem jövedelmező. Különböző pedig 150-175 kg. szuperfoszfát, 100-125 kg. chilisalétróm lesz a megfelelő mennyiség. Cs. S.

Hugykövek szarvasmarhákban. (Felelet a 179. kérdésre.) Nem ismeretesek még a hugykövek képződésének feltételei olyan állatokban, melyek hugyszervei megelőzőleg egészségesek voltak. Általában a nagyon kemény víznek szokás ebben a tekintetben káros befolyást tulajdonítani, anélkül hogy ezt a feltevést pozitív bizonyítékok igazolnák; ezenkívül még felteszik, hogy sok meszet és magnéziát tartalmazó korpának etetése hajlamosít a hugykövek képződésére.

A mennyiben a kőképződés valamely helyen gyakori, mindenesetre ajánlatos az ivóvizet kémiai analízisnek alávetni, mely annál szükségesebb, miután jóízű víz is tulságosan kemény lehet. A hugykövek egyébiránt rendszerint azzal okozzák az ökrök elhullását, hogy a hugyósebé ékelődve megakadályozzák a vizelet kiürülését. Az ilyen fennakadt köveket idejekorán végzett operálással többnyire sikerül eltávolítani és ezzel az állat életét megmenteni.

Helyes-e a takarmányozás? (Felelet a 180. sz. kérdésre.) Δ Tápanyagszükséglet a hizlalás III. időszakában 1000 kg. élősulyra:

	száraz- anyag	fehérje	szén- hidrát	zsír	arány
	25-000	2-700	14-800	0-600	1:6-5
Takarmányrépa 60 kg.	7-200	0-600	6-000	0-060	
Tengeridara 6 "	5-130	0-500	3-636	0-280	
Fin. buzakorpa 2 "	1-730	0-220	0-880	0-050	
Repezepogácsa 1 "	0-887	0-253	0-238	0-077	
Zabosbűk. széna 5 "	4-165	0-360	1-750	0-060	
Luczernaszéna 8 "	6-770	0-790	2-520	0-080	
	25-882	2-723	15-024	0-607	1:6-0

Amint a fenti elemzésből kitűnik, a takarmánykeverék összeállítását minden tekintetben megfelelő. J. G.

Gazdasági egyesületek mozgalmá.

A sárosmezei gazdasági egyesület üdvözlő feliratot intézett a miniszterelnökhöz, melyben örömeinek és hálájának ad kifejezést azon nyilatkozatokért, melyeket a képviselőházban elmondott beköszöntő beszédében a mezőgazdaság fejlesztése és felvirágoztatása érdekében tett. A miniszterelnök az egyesület feltevéseire a következőkben válaszolt: Nagy örömmel vettem a gazdasági egyesületnek szíves hangja sorait, melyekből újból megerősödtem abban a hitben, hogy Magyarország — legalább az adott viszonyok között — egyedül azon az úton haladhat a jómód felé, melyet miniszterelnöki programbeszédemben volt szerencsém kifejteni. Legyenek róla meggyőződve, hogy nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is mindenkor azon leszek, hogy a gazdaközönség minden jogos és méltányos igényei a legteljesebb mértékben kielégítésre találjanak. A miniszterelnök az egyesülethez intézett ezen válasza mindenestire megnyugtatólag hathat a gazdaközönségre s jogos reményt kelthet aziránt, hogy eddigi szomorú helyzete a jövőben megváltozni s jobbra fordulni fog. Az egyesület Darányi földmivelésügyi minisztert újból ki neveztetése alkalmából szintén felirattal üdvözölte, melyre a miniszter válaszul a következőket adta: A t. egyesület folyó évi 163. szám alatt kelt szíves üdvözlését őszinte köszönettel vettem és midőn mezőgazdaságunk felvirágoztatására irányított törekvésemhez az egyesület jóindulatú támogatását továbbra is kikérem, szíves örömmel használok fel az alkalmat annak kijelentésére, hogy mindenkor kiváló örömmel fog szolgálni, ha buzgó munkásságukat lehetőleg támogatni és érdekeiket előmozdítani alkalmam lesz. — Az egyesület által rendezett ezidei népies gazdasági előadások befejeztettek. Az előadások iránt, melyek tót nyelven tartottak meg, nagy volt az érdeklődés, mi kitűnik abból is, hogy a 20 előadáson 1570 hallgató vett részt. — A sárosmezei gazdasági egyesület április hó 10-én délután 3 órakor, Eperjesen a vármegyeház nagytermében tartja rendezés tavaszi közgyűlést. — A győrmegyei gazdasági egyesület választmánya f. hó 18-án ülést tartott gróf Laszberg Rudolf elnöke alatt. Meghallgatta s tudomásul vette a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által tartott országos szövetségi értekezletre kiküldötték jelentését s egyhangulag elhatározta, hogy ugy Győrben, mint lehetőleg a megye minden községében hitelszövetkezeteket létesít. Ez ügy megvitatása céljából ugyanaz nap értekezlet tartott, melyen a megye nagyszámu birtokosa vett részt; az értekezleten gróf Laszberg Rudolf főispán előadta az egyesület választmányának határozatát, kifejtve egyúttal a szövetkezetek célját és hasznát. Élénk vitaközlés után az értekezlet az egyesület választmányának határozatát magáévá tette olyformán, hogy a szövetkezetek létesítése az országos központi hitelszövetkezettel együttesen történjék s a központi hitelszövetkezet Győrmegyére a gazdasági egyesületet képviselőséggel ruhazza fel. Az értekezlet ezután két bizottságot választott; az egyik 9 tagu bizottság feladatát képezi a központi hitelszövetkezettel való tárgyalások folytatása. A másik bizottság 36 tagból áll,

kik meglátogatják a községeket, előkészítik a talajt a szövetkezetek létesítésére, egy szóval tájékozzák magukat minden irányban s április hó 15-ig jelentésüket a 9 tagu bizottsághoz beadják, amely hivatva lesz azután a további lépések megtételére. Üdvözljük az egyesületet ezen újabb kezdeményezéséért s reméljük, hogy az e téren kifejtett tevékenységüket siker koronázza, mit mi is őszintén kívánunk. — **A debreczeni gazdasági egyesület** újabb megállapított programjában egyik főcéljául tüzte ki tagjai körében a gazdasági szakmereknek a legkiterjedtebb módon való terjesztését. E célból — mint legalkalmasabb módot — egy szaklap létesítését határozta el. Az egyesület újonnan alapított hivatalos közlönye „*Debreczeni Gazdasági Lapok*” címmel e hó 15-én jelent meg első ízben; felelős szerkesztője ifj. Sporzon Pál egyleti főtitkár, szerkesztője Rácz Lajos egyli ügyvivő titkár. A lap havonként kétszer jelenik meg. — **A békésmegyei gazdasági egyesület** most adta ki 1898-ik évi értesítőjét. Tudunkkal a gazdasági egyesületi értesítők és évkönyvek tulajdonképpen célját az képezni, hogy az egyesület egy évi működését a beléletére vonatkozó összes mozzanatokot rövid és könnyen áttekinthető összeállításban közzé tegyék az egyesület dolgai iránt érdeklődőkkel. A békésmegyei gazdasági egyesület azonban nem így cselekszik. Hűségesen közli az egy év alatt tartott összes ülései jegyzőkönyveit sorrendben és egész terjedelmükben. Na mármost, ha valaki mindjárt egyesületi tag is, de az üléseket (valamennyit) végig nem hallgatta s ha az évkönyvet megfeszített figyelemmel végig nem olvassa, az ugyan edeskeveset fog tudni az egyesület működéséről. A 184 oldalra terjedő évkönyv áttanulmányozására pedig sok idő — s tekintve a száraz jegyzőkönyveket — meglehetősen adag türelem is kell. Kérünk rövidebben összeállított s könnyebben áttekinthető évkönyvet, ez nekünk is, meg az egyesületnek is jobb lesz. — **A somogyi gazdasági egyesület** e hó 25-én és 26-án, dr. Roboz Zoltán egyleti titkár és Gróf Mihály mezőgazdasági szaktanfolyamot végzett néptanító közreműködésével Mozságon, Boldog-Asszonyfán, Szabáson, Patosfán és Gamáson gazdasági népies előadásokat tartott.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Németország. Védekezés az állatjárványok ellen. A német lapok azt tartják, hogy náluk nagyon is felületesen veszik az intézkörök az állatjárványok behurcolását gátló övrendszabályokat. Nem tartják azokat kellően szigorúknak s rámutatnak más államoknak a tárgyat érintő intézményeire. Így az *Egyesült-Államok* törvényei megkövetelik, hogy a beviendő állatok hazájokban legalább egy évig oly helyen tartattak legyen, hol semmiféle állatjárvány nem volt. Az ily járványmentes helyről jövő állatoknak, amerikai kikötőkben még 90 napig vesztegár alatt kell állaniok. *Belgium* meg minden idegen szarvasmarhát s sertést kitilt területéről s csak a rögtön vágásra kerülő ürüt bocsátja át a határon. *Dánia* 1877. óta nem ereszt be magához a Németország felől érkező hust. A svédek 120 napos vesztegárat tartatnak be. A *franciák* abszolút tiltják az állatbehozatalt. Ürüt rögtön levágásra bebocsátanak, ha igazolva van, hogy 42 napig járványmentes vidéken tartózkodtak. *Anglia* ugyancsak nem engedi magához a kontinensről származó élő vagy vágott hust s csakis a tengerentuli gyarmatairól eresztí azt magához. Perse a hosszú tengeri út elég biztosítékot szolgáltat a járvány beczepelése ellen. *Oroszország* csakis az idegen tenyészanyagot eresztí magához, nagyon is erélyes szakértői szemle mezejtése után. A hustermek bevitele az eredet s minőség skrupulózus igazolása után van megengedve. *Svájczba* élőállatot csak úgy lehet bevinni, ha igazolva van, miszerint az

állatok eredeti helyén 40 nap óta járvány nem volt. Mármost a németek az ellen kelnek ki, náluk miért van a *bárhonnan* eredő hustermek behozatala megengedve. Holott az északi tartományok élő vágómarhája csak 10 napos, ellenben Ausztria-Magyarországból, Franciaországból s Oroszországból jövő vágómarha egy napi vesztegzárat sem tartozik betartani, hanem azonnal bebocsátást nyer. Az ügy közelébb a Reichsrath elé kerül.

Németország. A gabona-határidőülzletek törlesztésének hatása. A német mezőgazdasági tanács választmánya azon nézetének ad kifejezést, hogy a gabonahatáridőülzlet törlése a német mezőgazdaságra áldásos hatású; miután a német piacon a gabona ára megszilárdult s nem mutat oly ingadozásokat, minőket oly országok piacán lehet észlelni, melyekben a gabonahatáridőülzlet még ezidőszerint is szokásos. A tanácsban még azon vélemény is kifejezésre talált, hogy az üdvös hatás fokoztatnék, ha a többi országok kormánya követné a németnek példáját s törülnek szinte maguknál az üzlet e nemét. Az általános árjavításhoz hozzájárult még a mezőgazdasági kamara felügyelete alatt működő „központi árjegyző hivatal”, mely jegyzéseit a hivatalos lapban eszközölvén, megbízhatóság dolgában az első helyet vívta ki magának.

Az amerikai hus és a német mészárosok. A németek megtudták, hogy a chicagói *Armour* cég félmillió márkát áldozott az amerikai hus-áru reklamájának. Az amerikai exportálók megmegegyeztek abban, hogy főleg a Németország felé indított áru a legjobb legyen, hogy a piacot szilárdítani lehessen. A német mészároszövetkezet azonban kifogásolni valót talál rajta s a *Reichstag* képviselőitől azt követelik, hozzák meg végre valahára az amerikai hus behozatalát nehezítő törvényt. Követelik: vizsgáltsák meg az amerikai hus a behozatal alkalmával s tartassék felette átvizsgálást azon városokban, melyekben elárúsításra kerül. Tiltassék meg az oly husáru behozatala, melynek megvizsgálása lehetetlen (huskonzervek.) A németek komoly akcióra készülnek, hogy a bebalzsamozott amerikai húst határaiknál feltartóztassák s visszaküldjék, hogy a dollár varázserejénél fogva, hadd szállítsassék az inkább az amerikai hadsereg számára, mint a német piacra. — A „*Deu. Fleischer-Zeitung*” inkább husinséget szenvedhetne át, semhogy az amerikai húst megdürje a német piacon!

Németország és Amerika kereskedelmi viszonya. A D. T. Amerikából Londonon át azon értesítést nyerte New-Yorkból, hogy azon híresztelés, mintha *White* amerikai követ Berlinben *Bülow* német államtitkárnak komoly szemrehányásokat tett volna — nem felel meg a valóságnak. Közöttük csakis a *Samoa-kérdés* volt beszéd tárgya. *White* ur kormányát már hetekkel ezelőtt felvilágosította, hogy az amerikai husféléknek behozatalában az amerikai érdekek nem szenvedtek sérelmet. Az új *hus-zemle-törvények* nem szándékozzák a behozatalt károsítani, mert minden egyes eset felett a *bíró-dalmi közegészségügyi hivatal* kizárólag egészségügyi szempontból fog itélni. Az amerikai huskezelés, u. m. besózás, füstölés, kolbász-készítés stb.-re nézve a megfelelő lépések Amerikában megtették, s tényleg ezekről *Porter* amerikai biztos Berlinben jelentést is tett. Nevezett lap ezen kacsaírral szemben kiméltlenül kifakad Amerika ellen, s *hihetetlen naivitásnak* tartja, hogy a németek magukat egy ideküldött „specziális biztos” által a különben hullaalkaloidokkal áthatott dobozhus kitünőségéről meggyőzessék, a mint fájdalom a szegény kubai csapatokkal ez megtörtént s hogy az amerikai sódarban s szalonnában minduntalan felfedezett „*trichinák*” jelen nem létét is bebizonyítsa.

Azon reményének ad nevezett lap kifejezést, hogy ezen jelentés bizonyosan tévedésen alapul.

Ez hü tükre az amerikai német kereskedelmi viszonyok.

Franciaország. A kölcsönös állatbiztosítás. A földmivélségi miniszter hivatalos lapjának jelentése szerint a kölcsönös állatbiztosítás az ország különböző megyéiben mind nagyobb mértékben terjed a gazdák között. Csak a *Hautes-Pyrénées* megyében a múlt év november hónapjában hat e nemű társulat adta be alapszabályait a prefektúrátushoz megerősítés végett. Több társulat pedig ezidőszerint szerveződik. Érdekes annak megemlítése, miszerint a társulatok igen szűkkörű zónára, főleg egy vagy két községre terjednek ki. Csakis egyetlenegy terjed ki egy egész kerületre. A kölcsönös társulások olyformán alapultak, hogy tagjaik kötelezettsége olyan, hogy fix tagsági díj fizetés s az állatelhullás arányaszerinti hozzájárulás által tartják fenn mérlegüket. Például az évi tagdíj egy-egy szarvasmarha után 1 frankban van megállapítva, a pótlékdíjat pedig valamely elhullás megtörténte után a biztosítási összeg prorátája szerint szedik be, de csak abban az esetben, ha a társulat pénztárában levő összeg nem elegendő a kár fedezésére.

A károsultaknak nyújtott kárpótlás az elhullott állat értékének fele s négyötöd része között ingadozik aszerint, amint azt a társulat kebeléből kiválasztott három választmányi tag véleménye megszabja. A biztosítottak kötelezve vannak állataikat a ragályos betegség ellen beojtani, főleg a lépfene elleni ojtás igazolását követelik elsősorban.

A denaturált szesz kérdése. A francziák csak nem nyugszanak, míg a denaturált szesz reszjét meg nem változtatják! Legutóbb egy hasonlatban mutatják be a két országban — Német- s Franciaországban — termelt szeszt. Németországban 1896—97-ben 3.616,319 hektoliter szeszt produkáltak, melyet főleg kistermelők állítottak elő 12.500 szeszégetőben. Franciaországban 2 milliót sem termelnek, melyet alig 250 mezőgazdasági szeszégető produkál. A németeknél bárkinek szabad szeszt denaturálni, ki eziránt egyszerű kérvényt nyújt be a hatóságnak. A denaturáló anyagot, a négy rész metylént s egy rész pizidikus hasist a hatóság közvetíti s az eljárást ellenőrző finánczok jelenlétében öntik a szeszbe, kik az aktus után leírják a szesz adóját, mely attól kezdve minden adótól menten használható ipari célokra. A denaturálás maga alig kerül 2 márká 10 pf. kiadásba. Innen érthető talán, hogy a németek a jelzett időközben 867 558 Hl. denaturált szeszt használtak fel, holott ugyanakkor a francziáknak 148,539 hl. is elég volt. Igaz az is, hogy a francziáknál 1897-ik év decz. 16. óta a denaturált szesz hektolterje 37 frank 50 cm.-ről 3 frankra lett összköltség dolgában degredálva, de a hivatalos eljárás oly sok formalitást ír elő, hogy a denaturálásra nem sokan vállalkoznak. Most *Dansette* képviselő előterjesztett javaslatában azt ajánlja, mellőztessék a sok haszontalan irka-firka, mely a szeszdenaturálást hátráltatja s a helyett fogadtassék el inkább a német szokás, mely mellett a szeszdenaturálás népszerű intézményvé válhatik.

Az 1900-ban tartandó mezőgazdasági kongresszus. A nemzetközi mezőgazdasági kongresszus szervező bizottsága, melynek élén *Meline* áll, azon határozatát közli, miszerint a kongresszus 1900 július 1—8-ig fog megtartatni Párisban, a kongresszusok palotájában s hogy az egyes csoportok bizottságai már ezidőszerint is serényen munkálkodnak a szervezés dolgában. A közzgazdasági, szakoktatási és a mezőgazdasági csoportok hivatalai s hivatalnok-személyzete már szervezve van.

Oroszország. A cukorgyártás védelme. Az oroszországi cukorgyárak oly magas vámvédelemben részesülnek, hogy az orosz hazai piac számukra mindenesetben biztosítva van. 16 kg. raffinált cukor ugyanis 3—4 aranyrubel vámnak van alávetve. Ily körülmények között az idegen cukor az orosz vámsorompót aligha lépheti át. Épp ennek tulajdonítható,

hogy az orosz cukorgyártás a tultermelés folytán, majd hogy a tönk szélére nem sodortatott, melyről csakis állami beavatkozás menthette meg, melynek értelmében a hazai évi termelés három osztályra osztva becsültetik meg. Az első osztálybeli a hazai szükséglet fedezésére fordítatik, a második, minden eshetőségre számítva, tartalékalap gyanánt a gyárakban tartatik vissza s a harmadik osztálybeli a külföldre szállítatik. Az első osztálybeli pudjéért 176 rubel fogyasztási adó szedetik, nehogy a belföldi fogyasztás drágittassék, gátoltassék. Ily beosztás mellett tavaly 6¹/₂ mm. cukorfeleslegük volt az orosz gyáraknak. Megjegyzendő, hogy Oroszországban cukorprémium nem létezik, hanem a gyárosok az export okozta veszteséget a honi fogyasztásra bocsátott cukor államilag előirt magas árából fedezhetik. Ott az állam szabja meg a cukor mázsájának árát s teszi ezt oly jóakarattal, hogy sem direkt sem indirekt prémiumokra nincs szükség, azokat a fogyasztók nyújtják, tudtukon kívül!

Bosznia s Hercegovina. A bortermelés jelen helyzete. Daczára annak, hogy a borfogyasztási adója 10 százalékkal lett csökkentve, valamint annak, hogy a tízed dezimája teljesen töröltetett, az okkupált területek bortermelése az utóbbi öt év alatt 74.855 hektoliterről mégis 32 941 hl.-re csökkent, tehát majdnem 56 százalék természetesökkenés mutatkozik!

Most a *Landesregierung* energikus módon lát hozzá az okkupált tartományok bortermelésének emeléséhez. Egyik közelébb közzétett rendelet értelmében minden szőlőbirtokos köteles lesz szőlőjét permetezni. A rendelet ellen vétők pedig 1-től 20 frtig terjedő pénzbírsággal fognak sújtani. Behajthatlanság esetében pedig 1—4 napi elzáratással lesznek büntetve a makacsok. A rendelet terjedelmes utasításban írja le, hogy a szőlő virágzása előtt, — amint a betegség fellépése jelentkeznék, — két százalék meszet tartalmazó rézgáliczoldattal mindenki permetezni köteles. A szerajevói lapok most azt ajánlják, hogy helyén levő lesz az állami gyámokodást a szőlő többi betegségeire nézve is kiterjeszteni.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal.
Az OMGE. közleményei.	511
A telepítés kérdése. <i>Tomka Emil.</i>	511
Növénytermelés.	
Termelési kísérletek löhere- és luczernafélésekkel. <i>Kerpely Kálmán.</i>	512
Allattenyésztés.	
Állami lötenyésztézetek menlétszáma. <i>K. M.</i>	513
Fiatál stüldő hizlalása. <i>J. G.</i>	514
Halászat.	
Halgazdaságok eredményei.	514
Irodalom.	
Társadalmi gazdaságtan.	515
Vizsekent.	515
Gazdasági egyletek mozgalma.	517
Külföldi szemle.	517
Vegyések.	518
Kereskedelem, tőzsde.	520—521
Szerkesztői üzenetek.	521

Halálozás. *Losonczy Nagy Elek* ügyvéd, sztmár-németi ügyvédikamara titkára, Szatmár-Németi sz. kir város bizottsági tagja f. hó 25-én életének 49-ik évében Szatmáron elhunyt.

Kinevezés. A földmivélségi m. kir. miniszter *Tordai György*, a budapesti m. kir. állami vetőmag vizsgáló-állomás ideiglenes minőségben kinevezett gyakornokát, segédde nevezte ki.

Megbízások. A földmivélségi m. kir. miniszter *Jakabházy Béla* rárosi lakost Torontál bánlaki járására *Arday Albin* gazdatisztet, ó-futtaki lakost, Bács-Bodrogh vármegye ujvidéki járására *Tokár Dániel* miksófalvai és *Csajda János* kollárovczi lakost Trencsén vármegye bittsei járására és *Fricke Emil* győrsővényházi lakost Győr vármegye bittsei járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Tejtermelők Egyesületének közgyűlése.
A Tejtermelők Egyesülete folyó hó 25-én tartotta rendes évi közgyűlését a Köztelken báró Harkányi János elnöklése alatt. A közgyűlésen jelen voltak többek közt dr. Wekerle Sándor, Ordrejevics László, báró Solyomossy László, Griébs Béla, Forster Géza, Vancsó Gyula, Koditek Károly, Fricke Emil stb. Az egyesület, tudvalevőleg a múlt év május havában alakult meg azon czélból, hogy a fővárosi tejpiaczon eddig divott rendszertelenségeket és egészségtelen irányzatot megszüntesse és a termelők érdekeit megvédje s képviselje. E téren az egyesület, dacára rövid fennállásának, már is számbavehető eredményeket ért el s kilátás van arra, hogy az egyesületnek az eddiginél nagyobb mérvű megerősödése esetén a tejpiacot és tejtermelést oly módon rendszerezni módjában lesz, amely úgy a termelők, mint a fogyasztók, valamint a közvetítő kereskedelem érdekében okvetlenül kívánatos. A közgyűlés tudomásul vette Jeszenszky Pál titkár által előterjesztett évi jelentést és zárszámadásokat, megállapította a jövő évi költségelirányzatot, köszönetet szavazott a földmivélsügyi miniszternek azon anyagi támogatásért, melyben az egyesületet részesítette. — A felügyelőbizottságba az eddigi tagok újra megválasztottak. — A közgyűlés lefolyásáról a „Tejgazdaság” legközelebbi számában részletesen beszámolunk.

Szövegtermelők országos értekezlete. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete kezdeményezésére folyó hó 26-án vasárnap délelőtt a Köztelek nagy üléstermében a mezőgazdasági szesztermelők Zselénski Róbert gróf elnöklésével országos értekezletet tartottak, a melyen a kontinges főlösztásáról szóló törvényjavaslata nézve fejezték ki kívánalmait. Az értekezlet elé Rubinek Gyula, a szesztermelők egyesületének titkára terjesztett elő határozati javaslatot, melynek indoklása kapszán rámutatott az 1888. évi 25-ik törvény-cikk hiányaira s azon új intézkedések szükségére, a melyeket a tízenegy éves tapasztalat indokol meg. Főlemlíti, hogy az értekezlet elé 26 írásbeli vélemény érkezett be, a melyek mindegyike abban konkludál, hogy az ipari gyárak kontingensét a mezőgazdasági szesz-főzők részére kell főtartani s illetve a multnál fokozottabb mértékben kell elvonni. — Az előadó által beterjesztett határozati javaslat fölött élénk vita indult meg, a melyben résztvettek gróf Zselénski Róbert elnökön és előadón kívül: Ugron Zoltán, Lázár Pál, Haas Ignác, Urbanovics Péter, Lederer Artur, Wieland Artur, Lederer Károly, Szevera Károly, Bujanovics Sándor, Löwinger Vilmos dr., Bódi Bódog stb. Az országos értekezlet a határozati javaslatot részletes tárgyalása után némi módosításokkal elfogadta s határozatai végrehajtásával, illetve a pénzügyminiszter elé terjesztésével a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesületét bizta meg. Ezután az országos értekezlet a szeszszállítási kedvezmények tárgyalására tért át s elhatározta felkérni a kereskedelemügyi minisztert, hogy miután az államilag segélyezett gyárak a szén szállításánál tarifális kedvezményt élveznek s miután a mezőgazdasági szesz-főződédek állami kedvezményezése törvényileg van biztosítva, ez alapon ugyanazon szállítási kedvezmény megadását kéri az országos értekezlet, mint a melyeket a kereskedelemügyi miniszter általában az államilag segélyezett gyáraknak megad. A szén együttes beszerzésére vonatkozólag az értekezlet nem határozott, miután a bejelentett 11.000 waggon oly csekély mennyiség, amelylyel az együttes beszerzés akcióját megkezdeni nem lehetséges.

A Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkezte f. hó 25-én délelőtt tartotta a Köztelek palota nagytermében rend s évi közgyűlését Forster Géza alelnök elnöklése alatt. A közgyűlés a mult évi üzleti jelentést tudomásul véve, a mult évi zárszámadásokra nézve

az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentését elfogadta és a felmentvényt megadta. A közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Darányi Ignác földmivélsügyi miniszternek, azon hathatós anyagi és erkölcsi támogatásért, melyben a szövetkezetet a mult évben részesítette; köszönetét fejezte ki a közgyűlés a székesfőváros tanácsának és közgyűlésének is, amelyek szintén jó akarattal viseltettek a szövetkezet iránt és a szövetkezet részére engedélyezett kedvezményeikkel a szövetkezet közhasznú működését elősegítették. A közgyűlés ezután a leköszönt gróf Desseuffy Aurél helyébe egyhangulag nagy lelkesedéssel választotta meg a szövetkezet elnökéül gróf Károlyi Sándort, aki a szövetkezeti tagokat lelkes beszédben buzdította a szövetkezet ügyeinek felkarolására; a szövetkezet ma már átment a gyermekbetegségeken, amit az eddigi vezetők kitartó munkásságának kell köszönni és most megerősödvé még inkább hivatva van arra, hogy a termelő gazdákat s a fogyasztó közönséget egymáshoz hozza közelebb és kizárja a kettő közé beékelt közvetítőt. A földmivélsügyi miniszter anyagi és erkölcsi támogatása, ugyszintén a fővárosi törvényhatóságának jóakarata reményt nyújtanak arra, hogy a szövetkezet kitűzött feladatát jövőben sikerrel fogja megoldani. Megválasztotta a közgyűlés még alelnökéül báró Harkányi Jánost, igazgatósági tagokul Neck Edét, Ebers Károlyt és Schlichter Izidort; felügyelő-bizottsági tagokul pedig Fábrián Jánost, Rubinek Gyulát, Löherer Andort és Elek Emilt.

Méhészek közgyűlése. A Magyar Országos Méhészeti Egyesület e hó 26-án tartotta közgyűlését a Lónyai-utcai gimnázium disztermében, Vámosy Mihály elnöklése alatt. A terjedelmes titkári jelentést az elmúlt évről Binder Iván titkár terjesztette elő. Az egyesület 1897. február havában kezdte meg a méz értékesítését s azóta évről-évre több kilóval többet értékesít. A mult évben külföldre kiküldött az egyesület 8 waggonban 42.003 kiló mézet, 25—50 kilós bödönökben 13.494 kiló mézet, 5 kilós postacsomagokban 1640 kilót, a vásárcsarnokban eladott 4297 kilót és a raktárban 2426 kilót; összesen 70.000 kiló mézet. E mennyiség forgalmi értéke 32.000 forint volt. Az egyesület vagyona jelenleg 1867 forint 67 kr. A titkári jelentés tudomásul vétele után köszönetet szavazott Binder titkárnak, akinek érdeme, hogy a mézkivittel olyan nagy mértékben nagyobbodik, továbbá a műértékesítő bizottság többi tagjainak, névszerint Liebner József igazgató-elnöknek, Schatz Róbertnek, Kanyó Sándornak és Vadászi Jenőnek, akik a raktár rendbentartására ügyeltek.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete vasárnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését, Bujanovics Sándor elnöklése mellett, a Köztelek nagytermében. A mintegy másfél évvel ezelőtt megalakult egyesület immár annyira megerősödött s anyagi helyzete is olyan, hogy jövő fennállása minden körülmények között biztosítva van. Az egyesületnek nagy súlyt kölcsönöz azon körülmény, hogy a földmivélsügyi és pénzügyminiszterek az igazgatóválasztmányban állandóan képviseltetik magukat. Az egyesület az elmúlt évben a mezőgazdasági szesztermelők részére a kereskedelemügyi miniszternél a tengeri szállításánál kedvezményes fuvardíjfelteleteket eszközölt ki, a szeszadó-törvényjavaslattal szemben állást foglalt s a szesztermelés érdekében fekvő módosításokat javasolt a pénzügyi kormányznak. Előkészítette a párisi kiállítás szeszipari csoportját, résztvevett a mult évben tartott vámanként. Főlirt a pénzügy- és földmivélsügyi miniszterekhez, a mult évben beállott pótkontingen-hiány ügyében, sürgős orvoslást kérvén a bekövetkezett bajoknak; ez ügyben vezette a mezőgazdasági szesztermelők monstre küldöttségét is a miniszterekhez, szervezte a szeszstudósításokat s az ez évi működés programjába felvette egy Budapesten rendezendő nagyobb szabású szesz-főzési tan-

folyam megtartását, ugyszintén a szeszértékesítés szervezésének kérdését is. A közgyűlésen új választmányi tagokul megválasztották Luczenbacher Istvánt, Bódi Bódogot, Keppich Emilt, Zalka Zsigmondot és Lindenfrost Tivadart. A közgyűlés köszönetet mond a pénzügyi és földmivélsügyi minisztereknek az egyesület irányában állandóan tanúsított érdeklődésükért, ugyszintén a miniszteriumok képviselőinek, báró Malcomes Jeromos és Schreiber Viktor min. o. tanácsosoknak, akik az egyesületnek a mezőgazdasági szesztermelés fölkarolása és istapolására irányuló tevékenységéhez nagymértékben hozzájárulni szívesek voltak. A közgyűlés a számvizsgáló-bizottság jelentését a vagyonmérlegről és a számadások felülvizsgálásáról tudomásul vette és elfogadta az 1899. évi költségelirányzatot is. A közgyűlés örömmel vette tudomásul az igazgató választmány jelentését az egyesület mult évi működéséről, mely számos a mezőgazdasági szesztermelést érintő akcióiról és sikeres kezdeményezéséről számolt be s igazolja a fiatal egyesület életképességét. A közgyűlés elismerését és jegyzőkönyvi köszönetét fejezte ki Rubinek Gyula titkárnak, ki az egyesület megalakítása és felvirágoztatása körül tevékenyen közreműködött s kiváló munkásságot fejtett ki.

A Magyar Földhitelintézet e hó 25-én tartotta gróf Desseuffy Aurél elnöklésével rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság évi jelentéséből kitűnik, hogy az elmúlt évben az intézet tiszta jövedelme 404,351 forint volt, melyet egész összegében a tartalékalaphoz csatoltak. Ezzel együtt az intézetnek alapítása óta tartalékba helyezett saját szerzeménye felémelkedik 10.839,425 forintra. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a felmentést megadta. Azután igazgatósági elnöknek újból gróf Desseuffy Aurélt választották meg, a felügyelő-bizottságot pedig a következő tagokkal egészítették ki: gróf Andrássy Tivadart, gróf Apponyi Albert, gróf Csekonics Endre, Cséry Lajos, Köves György, gróf Károlyi Tibor, báró Léway Henrik, báró Nikolics Fedor, báró Nyáry Jenő, örgróf Pallavicini Ede, gróf Serényi Béla, Szalay Imre, Szász Károly, gróf Széchenyi Imre, Szontagh Pál, gróf Szapáry Gyula, Tisza Kálmán és gróf Zichy Nándor.

A buzaring bukása. Márczius huszonhetediké a sokat emlegetett buzaring manipulációjában gyászos fordulópontot képez. Ez volt az utolsóelőtti felmondás napja ebben a hónapban s e napon állapította meg a tőzsdetanács a márcziusi határidő leszámolási árfolyamát. Ezen a napon a buza 10 frt 74 krajáról 10 frt 4 krajárra, tehát teljes 70 krral csökkent, ami a ringnek a bukását jelenti. A leszámolási árfolyam 10 frt 44 krrban állapított meg, ez az ár lesz irányadó a különbözettek fizetésénél. Ez az egyik csapás, a mely a ringet érte, mert magasabb árfolyamra számított. A másik csapás azzal érte, hogy a kontreminnek sikerült a papirosbuza-eladásokat fedeznie s a ring mintegy fél millió métermázsá silány szokványbuzát kapott egész 11 frtig terjedő áron. Holott arra számított, hogy a lekötött szokványbuzát előteremteni nem tudják s a mesterségesen felhajtott árfolyam alapján a különbözettek zsebre vágja. Csalódásának éppen az volt az oka, hogy e tekintetben elszámította magát. Mikor a papirosbuza eladók látták, hogy a ring a felmondásokat komolyan veszi, örült gyorsasággal megindult a külföldi buza beözönlése úgy, hogy az utolsó napokban az eladók a felmondások már egyáltalán nem hozták zavarba. Hír szerint mintegy millió métermázsá szemétbuzát varázsoltak elő, a melylyel a ring spekulációját most már megtörhették. A mindég résen álló hitvány idegen buza s a jól berendezett szállítási eszközök tehát segítségére jöttek a kontreminnek, hogy abból a küzdelemből győzelmesen kerüljön ki. Ám ennek a tőzsdén lefolyt beharcknak messze kiható jelentőségű következményei is vannak.

Mint előre látható volt, az árfolyam emelkedése reánk zudította az idegen búzát. Ez a mai készletek mellett rendkívül számottevő mennyiségű silány áru lidércnyomásként nehezedik piacunkra. A ring kudarcot vallott operációjának ezt a természetes visszahatását tehát a magyar gazda siratja meg. Megsiratja azután továbbá a magyar liszt renoméja, mert ez a piacunk nyakán maradt olcsó buza most már örlemény alakjában fog kivándorolni, tisztességtelen versenyt támasztva a szolid malomiparnak is. Ivetek lehetne arról írni, hogy egy-egy ilyen spekuláció mennyire megzavarja az ország gazdasági beléletét s mennyire kárára van a közérdekeknek. De a bizonyítgatásokból s a kesergésekből már talán elég is volt. Hallottunk olyanféle vigasztalásokat, hogy sujtunk megvetésünkkel az efféle erkölcs-telen játékosokat, akik közömbösek az ország sorsával szemben. A megvetés igen fájdalmasan sujthatja azokat az urakat, de itt nem érzélgésszél, hanem reális érdekek megóvásáról van szó. Lássák be tehát már az intéző körök, hogy morális fejtegetések helyett a börze alapos reformálásának van itt helye.

Kereskedelmi csarnok az agráriusok ellen. A magyar kereskedelmi csarnok f. hó 26-án tartotta évi közgyűlését *Matlakovics* Sándor elnöke alatt. Megszoktuk már, hogy Mihály Matlakovics, a volt földmívelési, ipar-és kereskedelemügyi miniszterium egykori államtitkára nyilvánosan felszólal, erős szűk-ségét érzi az agráriusok ellen való kirohanásnak. Most is a kereskedelmi csarnok közgyűlésén tartott elnöki megnyitójában a megváltozott politikai helyzetből a közgazdasági törekvések megváltozását is remélve, megvádolja az agráriusokat, mint akik szerinte eddig politikai okokból a közgazdasági tényezők között mesterségesen szitottak elentéteket. Konstatáljuk, hogy Matlakovics szózata az első disszonáns hang abban a szép egyetértésben amely éppen az utóbbi időben a közgazdasági egyes tényezők barátságos érintkezését meghusztítani igyekszik a gyűlölködés hangjának szózatával. Legyen azonban Matlakovics ur meggyőződve, hogy senkit félrevezetni nem fog mesebeli farkas módjára az ártatlanok ellen hangoztatott panaszával és legyen meggyőződve, hogy ha az agráriusok sokkal nehezebb viszonyok között helytállottak igazáikért, most a midőn kitartó eddigi küzdelmeiknek gyümölcsei érne kezdenek, még kevésbé fognak visszavonulni az illetéktelen merkantil irányzat elől. Sőt az eddigi eredményeken felbuzdulva, kétszeres erővel fogják követelni a tisztességtelen versenyt és a hamisítások megszüntetését, valamint a tulhajtott merkantilizmus korlátok közé szorítását, mert a közgazdasági tényezők kívánatos együttműködése csakis úgy jöhet létre, ha egymás mellett valamennyi szabadon érvényesülhet. *Suum cuique.*

Borászati tanfolyamok néptanítóknak. A szőlőmívelés szempontjából kiváló fontosságú községekben alkalmazott néptanítók részére a földmívelési miniszter a folyó évben is négy hére terjedő szőlő- és borgazdasági tanfolyamokat rendez oly célból, hogy az azokon résztvevő néptanítók a gazdasági ismétlő iskolákban a tanulóknak e szakmában kellő oktatást nyújthassanak s általában a szőlő- és borgazdasági ismeretek terjesztése s a szőlőfelújítás előmozdítása érdekében hathatósan közreműködjenek. A tanfolyam két részletben fog megtartatni és pedig a tanfolyam első része április 27-étől május 10-éig, a második része pedig októberben 14 napig. Ily tanfolyamok ez évben 14 helyen fognak tartatni u. m.: Váczt, Pozsonyban, Veszprémben, Tapolczán, Kaposvárott, Pécsváradon, Egerben, Tarczalon, Beregszászon, Szilágy-Somlyón, Bihar-Diószegen, Ménesen, Nagy-Enyeden, és Tordán. Ezekre a tanfolyamokra 150 néptanító fog felvételt, kik uti és ellátási költségeik fedezésére egyenként 60 forint állami segínyt kapnak. A felvételt iránti kérvények folyó évi április hó 8-áig a tanfelügyelők útján az ille-

tékes kerületi borászati tanfelügyelőkhöz nyújtandók be.

„A Magyar Gazdák Szemléje“ külön kiadásban adta közzé a Köztelken február 16-án tartott országos szövetkezeti értekezleten tartott előadásokat. Az érdekes füzetet használnal lapozhatják mindazok, kik a szövetkezeti eszme iránt érdeklődnek. Tartalma a következő: *Bernát István* a szövetkezés jelenéről és jövőjéről, *Balogh Elemér* a fogyasztási szövetkezetek alapításáról, *Bálintffy Pál* a gabona-értékesítésről szövetkezés útján, *Baross Károly* a szőlőgazdák szövetkezetéről és gróf *Károlyi Sándor* előadása a gazdasági egyesületek szerepléséről a szociális politika terén. A füzetet a *Magyar Gazdaszövetség* az érdeklődőknek készséggel küldi meg.

Tenyészállatok árverése. A *gödöllői* m. kir. koronauradalom telivér-tenyésztéseiből 15 drb intháli és 19 drb pinzgau fajta tenyészbika, f. é. április 24-én d. e. 9 órakor a gödöllői alsómajorban megtartandó nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatik. Az árverés napján előzetes bejelentésre kocsik fognak rendelkezésre állani a gödöllői vasutállomáson. Az eladásra kijelölt bikák pontos leírása, kívánatra megküldetik a koronauradalom igazgatósága által. — A *kolozsi* m. kir. állami gulyatelep tiszta véru magyar-erdélyi fajta tenyészetéből származó számfelletti, illetve kisorolt 12 drb 2¹/₂ éves tenyészbika, 12 drb különböző koru tehén és 12 drb 2 éves üsző Tordán, a volt bikanevelő-tetepen, f. é. április hó 22-én d. e. 10 órakor nyilvános szóbeli árverés útján készpénzfizetés ellenében eladásra bocsájtatik. Az állatok pontos leírása a kolozsi gulyatelep intézősége által (Kolozs vármegye, posta Kolozs, távirdaállomás Kolozs-Kara) az érdeklődőknek megküldetik.

Iparkiállítás Orosházán. Az orosházi ipartestület Orosháza község iparosainak, az orosházi polgári iskolával kapcsolatos női kézi-ipar tanfolyamnak, az orosházi háziiparnak s a békési állami kosárfonó intézetnek termékeiből, külön erre a célra épített csarnokban, 1899. évi április hó 2-től április hó 18-áig kiállítást rendez. A kiállítás megnyitásának s a tervbevett ünnepségeknek programjából az érdekesebb pontok a következők: Április 2-án d. u. fél 2 órakor a kiállítás-ünnepélyes megnyitása. Április 3-án d. u. 3 órakor a békésmegyei gazdasági egyesület vándorgyűlése. Rendezőbizottsági elnök: dr. *Szalay József*. Április 6-án délután 5 órakor a Békésmegyei közművelődési egyesület gyűlése. Rendezőbizottsági elnök: *Harsányi Sándor*. Április 13-án délután 9 órakor tanító gyűlés. Rendezőbizottsági elnök: Nagy Lajos. Április 16-án délután 4 órakor a vármegyei közegészségügyi egyesület gyűlése. Rendezőbizottsági elnök: dr. *László Elek*. A vendégek fogadásáról és elszállásolásáról külön bizottság gondoskodik, ennek elnöke dr. *Szalay József*, minden-nemű tudakozások és latogatási bejelentések hozzá intézendők. Belépő jegy husvét vasárnapján és hétfőjén 20 kr., a többi napokon 10 kr.

Fűkaszálló és aratógépek szakszerű leírását a *Johnston Harvester Co.* világhírű amerikai gépgyár magyar nyelven is közrebocsátotta s azt a *Bächer és Melichar* cég (Budapest, VI. Nagymező-utca 68.) az érdeklődőknek ingyen és bérmentve megküldi. A fűkaszálló és aratógépek iránt érdeklődő gazdáknak ajánljuk figyelmébe.

Szövetkezeti mozgalom Győrmegeyében. A mint értesülünk Győrmegeyében a hitel szövetkezetek megalakulása csak napok kérdése. Tervbe vettek a községi hitel szövetkezeteken kívül Győrmegeyében egy központot is létesíteni. A mozgalom élén *Laszberg főispánom* kívül *Lévai Henrik*, *Lipai Géza*, *Fischer Kálmán*, *Blaske László* és *Miklovics Imre* állanak. Az alakuló ülés folyó hó 18-án d. e. 10 órakor fog megtartatni. Az ügy élén állók garanciát nyújtanak arra, hogy a mozgalom sikerrel fog végződni.

ALAPITTATOTT 1872.

SCHOTTOLA ERNŐ, BUDAPEST.

Műszaki közp. üzlet:

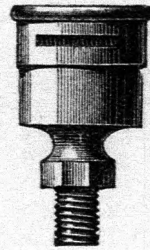
Gyár:

VI., **Andrássy-út 2.** VI., **Révay-u. 16.**

Fonciére-palota.

(Saját telepen.)

Gőzcsepplőgépek javítására és felszerelésére ajánlok

Dobsineket

bármely kívánt profilban,

Kenőszelenczék

minden létező rendszerben,

Csapágyfém

legkiválóbb minőségben,

Szizjakat

legjobb színbőrűből,

Kenderhevedereketduplán és hármszorosán keresztbe szövve, valamint a hozzávaló *ptéh felvonóerőtegeket.***Rét eg - fém**

Legelősből beszerzési forrás minden egyéb műszaki és mezőgazdasági szük-

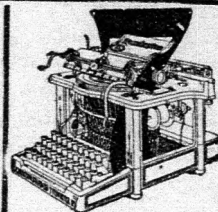
ségleti czikkben.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

„REMINGTON“

IRÓGÉPEK

VILÁGHIRŰEK.

VALLÁS-és KÖZOKTATÁSÜGYI
magy. kir. miniszter

Kivonat a

Hivatalos Közlönyből.

„A vallás és közoktatás-
ügyi magy. kir. miniszter a
Remington írógépet (kapható
Glogowski és Társa budapesti czégnél Erzsébet-tér
16. sz.) az állami és egyáltalában a hazai tanít-
tézetek részére leendő beszerzésre ajánlja.Festekpárna mellőzve. — 4-szeres billen-
tű 8-szoros helyett. — Legfinomabb
acéliszerkezet. — Közismert nagy tartós-
ság. — Központi vezetékek nélküli. — Tel-
jes magyar és német billentyűzet. — Min-
den betűnek csak 1 billentyűje. — Leg-
nagyobb sokszorosító képességgel.A REMINGTON nagy sikerrel használják.
A magyar osztrák, francia, angol orosz és az amerikai
kormányok, —
A magy. kir. bel- és földmívelés-, az igazság-, a honvé-
delmi-, és a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumok,
Fiumei kormányzóság, — Magy. kir. államvasutak igaz-
gatósága, M. kir. államvasutak igazgatóságai, — M.
kir. államvasutak gépgyára, — Magyar általános hitel-
bank, — Ganz és Társa, — Budapest székes főváros, Kir-
tábla Budapest, Győr stb. — Gr. Károlyi Imre urad. igaz-
gatósága, Mágocs. — Magy. Mezőgazdák szövetsége
Bpest. Reé Jenő püspöki urad. bérleti Veszprém. Dr.
Kéler Zoltán, gróf Festetics urad. ügyész Budapest, —
Győri püspökségi központi iroda Győr. Osztr. m. államv.
társ. urad. igazg. Budapest. Zichy Nándor
gróf urad. számvevői hivatala Bpest., I., Krisztina-u.
22. M. kir. állami jószágigazgatóság Arad.
Továbbá számtalan pénzügyintézmény, gyárban, kereskedők-
nél, iparkamráknál, ügyvédek, mérnökök, városoknál,
közjegyzők, erdőgazdálkodók, tanároknál, iskolá-
kban, uradalomaknál stb. stb.Remington írógépet kívánatra vételkötéltsé-
günkön kívül küldünk saját költ-
ségünkre az ország bármely részébe díjmentes be-
mutatásra és az egyszerű kezelés begyakorlására
bárhova ugyancsak saját költségünkre küldjük ki
tisztviselőinket. — Árjegyzék bérmentve és ingyen.GLOGOWSKI és Társa BUDAPEST,
Erzsébet-tér 16.Remington írógépek és Edison-mimeografok kizárólag
jogosított eladási telepe.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Az időjárás erős ellentétben volt a mult hetivel és gyorsan csökkenő hőmérséklet mellett érzékenyen hidegre fordult. Erősebb légáramlatok mellett ez később fokozódott, míg utóbb bőséges havazást és fagyot is jelentettek. A ve ések állására a fagy nem volt hátrányos befolyással, mert az öszivetés már erősen kifejtett és csak a késői vetésnek lehetne esetleg kára. A vízállás csökkent, a hajózást azonban nem gátolja. A külföldön az időjárás szintén hideg volt.

A mi a külföldi piacok üzletmenetét illeti, ugy az irányzat továbbra is csendes, a forgalom a legszűkebb korlátban marad és az árak csak alig voltak tarthatóak. Amerikában fedezési vételekre a látható készletek csak mérsékelt emelkedése és kedvezőtlen időjárás folytán az árfolyamok kisebb mérvben emelkedtek, a mi mellett az exportkereslet azonban csendes maradt. Angliában a fogyasztás tartozkodó és korlátozott forgalom mellett az irányzat inkább lefelé gravitált. A francia piacokon nem volt említésre méltó változás és csendes irányzat mellett az árak tartottak maradtak. A többi kontinentális piacokon az árak csak kevésbé változtak. Kereslet és kínálat egyaránt gyengék és a fogyasztás is csak leg-szükségesebb vételeire szorítkozik.

Nálunk a hangulat kellemes ugyan, a forgalom azonban korlátozott, dacára hogy a főcikk árában emelkedő volt. Takarmánycikk mérsékelt üzlet mellett ártartóak.

Az üzleti hét részleteiről következőleg jelenthetjük:

Buza szilárdan indult és már a hét elején magasabb árakat ért el, mert a spekuláció is, a gyorsan emelkedő határidőpiac hatása alatt szállítási czélokra nagyobb beszerzéseket eszközölt. A malmok azok kivételével, melyek határidőbuzát vettek át, tartozkodóak maradtak és napoként csak néhány kisebb tételt vásároltak, miáltal a forgalom is szűkebb lón annál inkább, mert a privat vevők később ugyancsak rezerváltabbak voltak és a kínálat is állandóan mérsékelt maradt. Fimom buzák árában jó figyelemben részesültek, különösen azon malmok részéről, melyek szokvány-árut vettek át és ily fajták a hét folyamán 15-20 krral magasabb árakat értek el: míg alárendelt és szállítási áru el volt hanyagolva. Az összes forgalom e héten 70,000 mm. között 25,000 mm. o'áh áru, mely szállítási czélra kelt el. A felmondások olyan terjedelmet öltöttek, melyre alig voltak elkészülve és csupán e héten 497,000 mm. tesznek ki, melyek a hausse-conzorcium részéről találtak átvételt. A hetihozatal 250,000 mm. s ez nemesak a hazai, szerb, oláh és bulgár, hanem még bajor, csehországi és amerikai Kansas buzából került össze.

Rozs a gyenge kínálat dacára e héten el volt hanyagolva. A fogyasztás teljesen tartozkodó és a forgalom egészben véve néhány kisebb tételből áll, melyek kezdetben 7-75-8- frtos árakig, később azonban csak 7.80-90 frtig voltak helyben és Budapest távolságában értékesíthetők.

Arpa (takarm. és hántolási czélokra) ugyancsak gyenge érdeklődésre talált és az árak nem voltak képesek pozíciójukat változtatlanul fentartani. Közép-minőségű és gyengébb áru csak 5-10 krral olcsóbb árak mellett volt elhelyezhető: helyben 6.25-50 frtnál többet nem jegyezhetünk. Egy rakomány szerb áru változatlanul 6.25 frt kelt el elvámolva helyben.

Zab mérsékelt hozatalok mellett kellemes irányzatu volt. A fogyasztás is némileg jobb vételkedvet tanúsított és a hét folyamán 5-10 krral magasabb árakat is fizetett. Szin és tisztaság szerint 5.80-6.25 frtot jegyzünk helyben.

Tengeri főleg szeszegelőknél talált elhelyezést, a fogyasztás mérsékeltlen vásárolt és az árak mult heti teljes jegyzéseiket érték el. Budapesti paritásra 4.50-55 frt, helyben 4.55-4.65 frt és Kőbányán 4.67 1/2 frtot fizettek. Állomásokon átvéve a forgalom korlátozott maradt.

Olajmagvak. Készaru káposztarepce teljesen üzlettelentül 11-12- frton jegyezt. Bányai repce 11.25-11.75 frton, vadrepce 5.50-6.20 frton, lenmag 10.50-11.50 frton, gomborka 9.25-10- frton. Új káposztarepce 1899. augusztusra változatlan maradt és állandóan 12.10-20 frt között jegyzett. Kendermag 11.50-12- frton jegyzett.

Hüvelyesek: Bab (új) változatlan csendes, üzlet nélkül. Névleg trieur aprószemű bab Gyöngyös-Félegyházán 7- frtot, gömbölyű Baja-Zomboron 6.50- frtot, barna bab Kalocsán 7- frtot, Nagy-Károlyban 6.75 7- frton jegyezt. Koles helyben 4-4.10 frton értékesíthető.

Vetőmagvak: Fővörshere változatlan, inkább csendes, mert a kereslet gyenge. Új bányai vörshere 42.-45.- frt felvidéki áru 48.-54.- frt, luczernét 48.-54.- frt, muharmag 6.-6.50 frt, búkköny 5.50-0- frt, ballaccim 12.-13.50 frt között jegyzünk helyben.

Napi jelentés 1899. márczius 28

A határidőüzlet abnormális menete a készaruüzletet sem hagyhatta befolyás nélkül. Készbuza gyengén volt kinalva, a malmok egy-része egyáltalán nem vásárolt, másrésze pedig a már-

cziusi buza átvétellel van elfoglalva s már tegnap is 30-40 kr árhanyatlás állt be. A ma forgalomba volt mintegy 6000 mm-áza már csak további 15 kr enged-méoynevel volt eladható.

1899. évi márczius hó 28-én a gabona-csarnok-ban a titkárságnál bejelentett gabona eladások lajstroma.

Eladatott:

Tiszavidéki:	100 mm. 80 kg frt	10 35	3 óra
	100 " 80 " "	10 35	" "
	100 " 79 " "	10 35	" "
	100 " 79 " "	10 30	" "
	200 " 79 " "	10 10	" "
	100 " 77 " "	10 -	" "
	100 " 79 " "	9 80	" "
	100 mm 78 kg frt	9 80	3 óra
	400 " 77 " "	9 80	" "
	100 " 77 " "	9 90	" "
	100 " 76 " "	9 90	" "
	300 " 77 " "	9 85	" "
	200 " 78 " "	9 85	" "
	500 " 75 " "	9 70	" "
F.-tiszai:	550 " 76 " "	9 95	" "
Fehérmegyei:	100 " 79 " "	9 85	" "
Pestvidéki:	100 " 77 " "	9 85	" "
	100 " 77 " "	9 85	" "
	100 " 77 " "	9 80	" "
	400 " 77 " "	9 80	" "
	100 " 79 " "	9 80	" "
	100 " 78 " "	9 80	" "
	150 " 78 " "	9 75	" "
	100 " 78 " "	9 75	" "
	100 " 78 " "	9 75	" "
	100 " 76 " "	9 70	" "
	200 " 77 " "	9 70	" "
	100 " 76 " "	9 70	" "
	600 " 78 " "	9 50	" "
	100 " 74 " "	9 40	" "
	100 " 73 " "	9 40	" "
F.-Magyar:	200 " 77 " "	9 70	" "

Rozsban az üzlet teljesen szünetelt.

Tengeri a mult héthez arányitva, dacára a gyengébb keresletnek változatlan árak mellett két el Budapest 4.60 ennek távolságában 4.55 tiszavidéki állomásokon 4.25-4.35 kél el.

Arpa változatlan.

Zab változatlan 5.80-6.15-ig kél el minőség szerint.

Határidők a márcziusi buza lehozolítása folytán tegnap erős árcsökkenést szenvedtek ma azonban a hangulat későbbi határidőkre szilárdult.

Déli 12 óraker következőképp áll:

	Kötelett.	Déli zárlat.
Buza márcz.	10 15-17	10 15-20
" áprilisra	9 19-29	9 35-36
" májusra	9 22-31	9 26-27
" októberre	8 46-51	8 53-54
Rozs márcz.	0 -0	7 80-86
Tengeri máj.	4 53-55	4 55-57
Zab márcz.	0 -0	5 81-83
Káp-repce aug.		

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e héten az üzletmenet élénk volt és jó kereslet mellett a szeszárak szállításra változatlanul a mult heti zárlatjegyzés szerint záródnak. Ellett finomított szesz nagyban azonnali szállításra 54.75 frtig. Elesztő szesz 54.50-54.75 frtig. Exkontingens és denaturált szesz változatlan áron kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyers-szesz e hétnek elején változatlanul 17.-17.50 frtig volt kinalva és néhány tétel egy áron Pozsony és Nyitramegyei állomásokhoz szállitva zárulva is lett.

Erdelyi állomásokhoz szállitva kinalat nem volt.

A kontingens nyersszesz ára Budapestben 17.25-17.50 forint.

Bécsi jegyzés 18.-18.30 frt kontingens nyers-szeszért.

Prágai jegyzés 53.50- frt adózott és 17.50- frt adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 10.75-11.50 frt kiviteli szeszért 90% hektoliterje.

A kivitel e hétnek elején szünetelt Fiumébe 200 q finomított szesz érkezett Magyarországból.

Vidéki szeszgyárak közül: N-Várad, Győr, Baja, Lugos, Losonc változatlanul a többiek 25 krral drágábban záródnak.

Budapesti zárlatok e héten: Finomított szesz 54.50-55- frt, elesztőszesz 54.75-55- frt, nyers-szesz adózva 53.50-54- frt, nyersszesz adózatlan (exkontingens) 13.-13.25 frt, denaturált szesz 20-21- frt. Kontingens nyersszesz -.

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve budapesti vasutállomáshoz szállitva készpénzre-tes mellett értendők.

Szarazmoslek.

Gyérebb kereslet mellett 5.-5.25 frt a jegyzés 100 kilónként zsák nélkül ab őszszel Budapest.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikkek áraitól.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkeze-tének jelentése 1899. márczius hó 24 ról.

A kettős ünnep nagyobb szükséglete ma élén-kitette a forgalmat. Tartottak a nagy havazástól is, melynek folytán ma a küldemények néhány órával később érkeztek be.

Husneműek csöndes irányzatot követtek. A nagyobb felhozataloknak megfelelőleg javult az érdeklődés. Marhahus minőseget szerint 50-60 krajczárig: borjunak ára valamivel javult 54-56 krig: bárány csupán jobb minőségű megtartotta árát 4-7 frtig, alá-rendelt minőségű apró 2 1/2-3 1/2 frtig kelt el páronként. Sódar és füstölthus ára drágább.

Baromfi többnyire szerbiai áru kerül piacra. Az árak inkább javultak. Leótt szép minőségű nem igen küldetik. Káppan keresve volt.

Tej és tejtermékek fogyasztása emelkedőben van. A javult árakat készségesen fizetik, mivel a küldemények még mindig a szükséglet mögött maradtak.

Zöldseget ára hanyatlík. Burgonya nagyobb küldeményekben érkezik. Az érkezések részint vetésre, részint takarmányozási czélokra vétetnek. Elmelezésre kevés lesz vásárolva, mivel még nagy készletek felett rendelkezünk jobb minőségben.

Tojás valamivel csendesebb hangulat mellett jött forgalomba. Bécs tegnap 150 frtal olcsóbb árakat küldött s itt is a jobb hozatalok kielégítették a szükségletet. Az ünnepek miatt az árak változatlanul maradtak. A nagy ládat ma 30.50-31 frtig vásárolták. Egy frtért 33 drbot olvastunk, nagyban 45 drbot. Teatojás 2.40 frt a 100 darabos láda. A vételkedv tartósan jó-nak mutatkozik.

Gyümölcs csekély hozatalok mellett inkább drágábban került eladásra. A narancs nagyon apasztotta a szükségletet.

Fűszer és italok árváltozást nem mutatnak. A borvásárra érkezett küldeményekből 18 frtért, egy waggon asztali bort adtunk el. Termelők borai iránt kevés érdeklődés volt tapasztalható.

Beküldésre ajánlható tekintettel a husvétii ünnepekre: bárány, sódar, tejtermékek és sajt, tojás és baromfi, kerti ujdonságok.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelen t se. Budapest, 1899. márczius 27-rol.

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 52-56, II. oszt. 56-52, III. oszt. 48-50, eleje I. oszt. 46-52, II. oszt. 44-46, III. oszt. 40-44, borjúhús hátulja I. oszt. 54-60, II. oszt. 40-54, eleje I. oszt. 45-58, II. oszt. 30-45, birkahús hátulja I. oszt. 44-48, II. oszt. 42-44, eleje I. oszt. 40-44, II. oszt. 38-40, bárány eleje I db 0-0-0, hátulja - - - - - , sertésbús magyar szalonnával elsőrendű 1 q 51-54.0, vidéki 40-48, szalonna nélkül elsőrendű 54-56, vidéki 38-46, sertés-bús porkölt 40-46, sertésbús szerb szalonnával - - - - - , szalonna nélkül - - - - - , sertésbús füstölt magyar - - - - - , idegen (vidéki) - - - - - , sonka nyers 1 kg. 70-90, füstölt belf. csontal 0.50-0.8, csont nélkül 0.70-1.00, sonka füstölt külf. csont nélkül - - - - - , szalonna sózott 1 q 48.0-50.0, füstölt 52-54, sertés-zsir hordóval 55.5-56.0, hordónélküli 56.0-57.0, kolbász nyers 1 kg. - - - - - , füstölt 60-90, szalámi belföldi 130-140, külföldi - - - - - , malacz szopós élő 1 db -0-0-0, tisztított 0.70-80

Baromfi. a) Élő. Tyuk 1 pár frt 1.30-1.70, csirke 1.20-1.50, káppan hizott 2.80-3.20, sovány - 0.-, réce hizott 2.70-3.60, sovány 2.00-2.80, lud hizott 6.00-8.00, sovány 3.00-3.60, pulyka hizott 4.50-7.00, sovány 2.50-3.-. b) Tisztított. Tyuk 1 db frt 0.70-1.00, 1 kg. - - - - - , csirke 1 db 0.55-0.90, 1 kg. - - - - - , káppan hizott 1 db 1.30-1.50, 1 kg. - - - - - , réce hizott 1 db 1.20-2.00, 1 kg. 65-68 félkövér 1 db 1.20-1.50, lud hizott 1 db 2.50-3.00, 1 kg. 60-80, tejkov. 1 db 0.80-2.50, 1 kg. 44-52, pulyka hizott 1 db 2.20-3.00, 1 kg. 63-80 félkövér 1 db 1.-3.50, 1 kg. 46-55, ludmáj 1 db 15-150, 1 kg. 1.80-3.50, ludzsir 1 kg. 0.8-1.05, idei liba 1 db - - - - - .

Hal. Élő. Harcsa 1 kg. frt 1.00-1.20, csuka 1: 0-1.20, ponty (dunai) 0.40-0.70, süllő - - - - - , ke-csege 0-0.0, márna -0-0.70, czompó 0.40-0.70, angolna 0-0-0, apró kevert 0.25-0.35, lazac - - - - - , pisztráng 0-0-0.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0.08-0.09, tejfölözött 0.06-0.07, tejszin 0-0-0, tejföl 0.20-0.28, tehénvaj (tea) 1 kg. 1.00-1.20, I. rendű 0.80-0.85, II. r. 50-60, olvasztott 0.50-0.60, Margarin I. rendű - 0.-, II. rendű 0-0-0, tehénturó 0.14-0.18, juh-turó 38-48, liptói 0.40-0.50, ju-sajt 0.32-48, emmen-thali sajt 1.10-1.10, groji sajt 0.50-0.66.

Liszt és kenyéremű. Fehér kenyér 1 kg. frt 13.0-18.0, barna kenyér 11.0-14.0, rozskenyér 11.0-11.0. Buzaliszt 00 sz. 1 q - - - - - , 0 - - - - - , 1 - - - - - , 2 - - - - - , 3 - - - - - , 4 - - - - - , 5 - - - - - .

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7-9, stoke-raui 24-35, borsó héjas magyar 7.00-15.-, koptatott magyar 13-15, külföldi 17-22, bab fehér apró 6-7, nagy 6-8, szines 7.00-10.

Tojás. Fress I. o. (1440 db.) 1 láda frt 30.0-31.50 II. oszt. (1440 db.) 22.0-23.0, meszes 24-26, orosz tojás 100 db. - , tea tojás 2.20-2.40, törött tojás 0-0-0-

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 16-25, köz. alma 7-14, fajkörte —, közönséges körte —, szilva magva-váló 0-0-0, vörös —, aszalt 9-24, cseresnye faj —, közönséges 0 —, meggy faj —, közönséges —, ringló —, barack kajszin —, ősz —, dinnye görög nagy 1 db 0-00, kicsi —, sárga faj 0-0-0, 1 kg. közönséges —, szőlő 1 kg. 0-0-0, csemege —, dió (faj, papir-béju) —, közönséges 15-20, mogoró 30-33, gesztenye magyar 0 —, olasz 18-24, narancs messi-nai 100 db 1-90-35, pugliai —, mandarin 200-300, citrom 100-120, füge hordós 1 q 18-24, korszor 18-20, datolya 40-44, mazsolaszőlő 56-76, egres 1 lit. 0 —, eper 1 kg. — kr.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 30-60, II. rendű 20-30, csöves —, (szá-ritott) —, köménymag —, borsókoma —, mák 1 q. frt 25-30, méz csurgatott 0-40-0-50, sejtékben 1 kg. —, szappan szín 20-25, közönséges —, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0-40-0-50, vörös asztali palackban 0-40-0-50, házi pálinka palackban —, ásványvíz palackban —

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon. 1899. márcz. 28. án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 36 árús 46 db sertést, 1 árús 10 db süldőt, 5000 kg. friss húst, 2000 kg. füstölt húst, 4000 kg. szalonnát, 300 kg. hájat.

Vidékről és pedig: Nagy-Körös 3 árús 70 sertést, Czegléd 6 árús 52 sertést, összesen 9 árús 122 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 60-64, 1 q 4900-5100, süldő 1 kg. 64-72, 1 q 5400-6000, füstölt sertés 1 kg. 64-76, 1 q 6200-6400, szalonna zsirnak 1 kg. 56-58, 1 q 5200-5400, füstölt szalonna 1 kg. 64-72, 1 q 5600 —, háj 1 kg. 56-60, 1 q 5600 —, disznósír 1 kg. 64-66, 1 q —, kocsonyahús 1 kg. 44-50, 1 kg. —, füstölt sonka 1 kg. 76-80, 1 q — krig.

Hideghusvásár az Orczy-uti élelmi piacon. 1899. márcz. hó 28. án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 39 árús 18 db sertést, 0 árús 0 db süldőt, 2000 kg. friss húst, 800 kg. füstölt húst, 900 kg. szalonnát, 500 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajt, — kg. (— db) sonkát, — kg. töpörtöt.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 54-70, 1 q 5200-5300, süldő 1 kg. —, 1 q —, füstölt sertés 1 kg. 40-72, 1 q 3600-6000, szalonna zsirnak 1 kg. 52-54, 1 q 5200 —, füstölt szalonna 1 kg. 56-60, 1 q 60-0 —, háj 1 kg. 56-58, 1 q 5500 —, disznósír 1 kg. 60 —, 1 q —, kocsonyahús 1 kg. 30-36, 1 q —, füstölt sonka 1 kg. 70-90, 1 q — krig, kolbász 1 kg. —, Disznósajt 1 kg. — hurka —, 1 drb —, töpörtő 1 kg. — krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1899. márcz. 28. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekből 110 szekér réti széna, 20 szekér muhar-30 zsupszalma, 13 szekér alomszalma, 0 szekér takar-mányszalma, 2 szekér tengeriszár, 3 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, keses stb.), 1100 csák szecska. A forgalom lanyha. Árak q-ként a következők: réti széna 210-310, muhar — uj 300-360, zsupszalma 150-170, alomszalma 110-130, egyéb takarmány —, lóhere —, takarmány-yszalma —, tengeriszár 1000-1100 luczerna —, sarju 240-240, szalmazecska 170-200, széna —, uj —, zabosbüköny 310-310. Összes kocsiszám 189, súly 160650 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarumarhavásár. Márcz. hó 28. án. A székesfővárosi közbizományi és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felbajtatott: 530 drb belföldi, — db galicziai, — drb tiroli, 16 db növendék élő borju, — db élő bórány; 46 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, 302 drb öltött bárány, — drb élő kecske.

Borjuvásár vonatott lefolyásu volt.
Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 30-40 frtig, kivételesen — frtig sulyra, növendék borju 20-23 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, — frtig sulyra öltött borju: belföldi 53-54 frtig, tiroli — frt, galicziai — frtig, növendék borju — frtig dbkint, öltött bárány 45-65 frtig, bécsi öltött borju —, kiv. — frtig sulyra. Élő bárány 0-0-0 frtig, kivételesen frtig élő kecske — frtig páronkint. Hizlalt ürü —

Budapesti juhvásár. 1899. márcz. hó 27. én. (A székesfővárosi közbizományi és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

Felbajtatott: Belföldi hizlalt ürü 485, feljavított juh —, kisorolt kos —, kiverő juh —, bárány —, kecske —, boszniai —, szerbiai —, angol keresztetéz —, romániai — durvaszőrű — db.

Birkavásár lassu lefolyásu volt.

Árak a következők: Belföldi bizlalt ürü 19-22 — frtig páronkint, 22 — 23-5 frtig 100 kiló élősuly szerint, kiv. — frtig, feljavított juhok 16-0-20 — páronkint, 21 — 22-50 frtig sulyra, kisorolt kosok — pár., kiv. frtig, kiverő juh 0-00 — 0 páronkint, —, kiv. frtig sulyra, bárány — 0, kecske —, kiv. — frt pár. anya juh 0 — pár., — suly, szerbiai —, durvaszőrű — frtig párkint, 100 kiló után 20 frt.

Sovány sertésüzlet. (A magyar élelmiszer-szállító részvénytársaság heti jelentése. 1899. márcz. 24. én.)

A sovány sertésüzlet irányzata a lefolyt héten is lanyha volt, egyrészt, mivel a jelentékeny kínálattal szemben csak igen gyenge vételkedv mutatkozott, másrészt a kész sertések nyomott ára és a kivitel teljes pangása folytán. Az üzlet lanyhaságát legjobban jellemzi a múlt héten megtartott mezőhegyesi süldő-árverésen elért következő árak:

a külső mezőhegyesi kerület 28. sz. majorban elhelyezett 181 drb herélt süldő kocza (páronkint 160 kg. sulyu) 47-6 kr. (4°). Vevő: felsőványi Baruch Sámuel ur megbízásából a Magyar Élelmiszer-szállító Részvénytársaság;

a külső mezőhegyesi kerület 16. sz. majorban elhelyezett 193 drb herélt süldő kocza (páronkint 150 kg. sulyu) 47-6 kr. (4°). Vevő: felsőványi Baruch Sámuel ur megbízásából a Magyar Élelmiszer-szállító Részvénytársaság;

a külső pe egi kerület 51. sz. majorban elhelyezett 156 drb süldő-ártány (páronkint 155 kg. sulyu) 48 kr. (4°).

a kovácsházi kerület 90. sz. majorban elhelyezett 71 drb süldő-ártány (páronkint 180 kg. sulyu) 47-50 kr. (4°).

a belső peregi kerület 57. sz. majorban elhelyezett 183 drb herélt süldő kocza (páronkint 115 kg. sulyu) 47-6 kr. (4°). Vevő: ifju Csillag Béla és Géza urak megbízásából a Magyar Élelmiszer-szállító Részvénytársaság.

Sertésüzletben átmént malacok árai:

80-100 kg. (páronkint) sulyban	46-48 krig.
100-120 " " "	44-46 "
120-160 " " "	44-46 "
Gazdaságba való malacok	— " "
Sertésüzletben keresztül nem	— " "
ment malacok 100-120 kg.	34-38 "
Pusztán átvéve 4% levonással.	

Bécsi vágómarhavásár. 1899. márcz. 27. A bécsi marha- és huszpénztár jelentése.

Összes felhajtás 3600 db. Ebből magyar 2475 db, galicziai 407 db, bukovinai 175, németországi 543 db, hizott 3977 db, legelő — db, fiatal 623 db, ökor 2895 db, bika 360 db, tehén 331 db, bivaly 14 db.

Pénteken a vesztégyvásárra 66 drb volt felhajtva. Miatán most 8 napi szükséglet volt fedezendő, daczára a nagybőjnek az üzlet élénk volt és egyes minőségek árai 1-15 frttal javultak 100 kgkint. A forgalom ez alkalommal nagyon élénk volt és előreláthatólag minden el fog adatni.

Árak: prima magyar 33-36-50 (—) frt, szekunda 28-32 frt, tertia 24-27 frt. Galicziai prima 33-36- (—) frt, szekunda 29-32 frt, tertia 25-28 frt. Német prima 36-39- (—), szekunda 31-35, tertia 27-30 frt. Konzervókrök — és s., rosszabb minőségű — frt és s. Bika 22-33- (0) frt és s., tehén 21-32 frt és bivaly — frt és s. (Kizárólagosan élősulyra minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmendezők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg-jáért p. o. 40 krt, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások: Magyar hizó ökrök. Eladók:

Ár	Ár
Grubitsch V. Kopháza	31 — 27
Lederer Kálmán, Nagyvárad	36 — 34
Neumann testvérek, Arad	36 1/2 — 32

Német hizóökrök. Eladók:

Bischitz Lajos, Tolna-Hidegkut	39 — 37
Hacker Miksa, Sopron	38 — 36 1/2
Neumann testvérek, Arad	38 — 33

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztégyvásár ezentul szombaton tartassék meg. A vesztégyvásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendeltetésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzárt megyék közül a következő vármegyék vannak tudóvész miatt zár alá helyezve és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: Arva, Liptó, Nyitra és Trencsénmegyék. Száj és körömfájás miatt Maros-Tordamegye.

Bécsi szarumarhavásár. 1899. márcz. 23. án. Felhozott: 3734 borju, 1307 élő sertés, 1883 kizsigerelt sertés, 283 kizsigerelt juh, 3285 bárány.

Az üzlet élénk kereslet mellett 4-6 kr. árjavulást ért el kgkint. Kizsigerelt sertések üzlete szintén igen élénk volt.

Árak kilogrammonkint: kizsigerelt borju 40-46 kr., prima 48-60 kr., primissima — kr., élő borju — kr., prima — kr., primissima — (—)

kr., fiatal sertés 38-46 kr., kizsigerelt sertés nehéz 46-54 kr., süldő 48-60 kr., kizsigerelt juh 35-42 kr., bárány páronkint 5-14 kr.

Bécsi sertésvásár. 1899. márcz. 28. án. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 2670 lengyel, 4037 magyar sertés, összesen 6707 drb.

A vásár forgalma élénk volt.

Ára kilónként élősulyban fogyasztási adó nélkül: prima 48-49 — kr. kivételesen — kr., közepes 41-47-0 kr., könnyű 41-47-0 kr., süldő 41-48 kr.

Bécsi juhvásár. 1899. márcz. hó 23. án. Felhajtás 1081 db juh.

Árak egy keveset javultak.

Árak: export juh páronként 23-50-25 —, kivét. —, raczka —, selejtes juh párkint 19-21 — frt.

Szerkesztői üzenetek.

D. J. urnak. Tessék az adai földmivesiskola igazgatóságához fordulni. Egyébként valamennyi földmivesiskola igazgatóságánál szoktak előjegyzésben tartani gazdasági alkalmazásra ajánkozó egyéneket.

N. J. urnak, Pellérd. Tessék Serák Géza állatkerti igazgató urhoz fordulni, Bpest, Városliget.

Sz. N. J. urnak, Pa-Palotás. Ha a majornak nevet akarnak adni, ez bejelentendő a törvényhatóságnál, a hol a szükséges lépéseket megteszik. Csak a nagyobb méretekben teljesített beültetésekről szoktunk hírt adni.

J. S. urnak, Teth. Magyar munkák közül ajánljuk Herman Ottó „A halgazdaság rövid foglalatja” cz. művét. Megrendelhető Eggenberger budapesti könyvkereskedőnél. Jó német munka Pant Vogel: „Ausführliches Lehrbuch der Teichwirtschaft” cz. könyve. Kapható Bautzenben Hubner Emínel.

D. A. urnak, Szent-Iván. Középsikolai végzettség nélküli egyetlen gazdasági tanintézetben sem lehet vizsgát tenni, mert ez a törvényes előfeltétel. Különben is a gazdatiszti képesítést szabályozó törvény visszaható erővel nem fog birni s így senkit sem háborgathat szerzett előnyeiben.

F. M. urnak, Basán. A gyakorlati földbecslő beszerezhető Kodolányi Antal urnál. Bpest, IX. Üllői-ut 68. A Tormay-féle gazdasági vezérfonal megrendelhető a földmivészügyi miniszteriumnál.

Csantavéri Gazdakör. Tessék a népies gazdasági könyvtár számára alkalmas művek egybeállítását a földmivészügyi miniszteriumnál Keller Gyula urtól kérelmezni.

Z. J. Cs. urnak, Csécsény. Kérdésére meg tetszik találni a feleletet a „Köztelek” 1899. évi 24-ik számában a 473-ik oldalon.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Buday Barnabás, az O. M. G. E. titkára.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcséplők

Pontos ozlm:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges

ÖSSZES

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakszavagó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakkerül felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szakszavagók   Munkások

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évi en.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSAVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:
ANDRÁSSY GÉZA gróf., BUJANOVICS SÁNDOR, DESSÉWFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL,
RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁSY ZOLTÁN, SZÖNYI ZSIGMOND,
TELEKI SÁNDOR gróf.
Vezérigazgató: SZÖNYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaközönység általános elismerése szerint egy a tűz- mint a jé- biztosítás terén híven megfelelő hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának, az

Épület és átalány (pauschal) biztosításnál
rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bővvel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

5024

21409 II.—2a. szám.

Árverési hirdetmény.

A gödöllői m. kir. koronauradalom telivér tenyésztéseiből

15 drb innthali

és

19 drb pinzgau

fajta

tenyészbika

f. é. április hó 24., d. e. 9 órakor

a gödöllői alsó majorban megtartandó nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek

eladatik.

Az árverés napján előzetes bejelentésre kocsik fognak rendelkezésre állani a gödöllői vasut-állomáson.

Az eladásra kijelölt bikák pontos leírása, kívánatra megküldetik a koronauradalom igazgatósága által.

Budapesten, 1899. márczius hó 21-én.

Földmivvelésügyi m. kir. miniszter.

7642

Tenyészállat-árverés.

A kolozsi m. kir. állami gulyatelep tiszta vérű magyar-erdélyi fajta tenyészeteiből származó számfelüti, illetve kisorolt

12 db 2¹/₂ éves tenyészbika,
12 drb különböző koru tehén és 12 db 2 éves üsző

Tordán a volt bikanevelő-telepen

f. évi április hó 22-én délelőtt 10 órakor

nyilvános szóbeli árverés útján készpénzfizetés ellenében

eladásra bocsájtatik.

Ezen árverésre az érdeklődők Kolozsvár felől a reggel 6 óra 11 p. induló 502. számú gyorsvonattal; Tövis-Kocsárd felől az 505. számú személyvonattal Gyéresen át, reggel 7 óra 55 perczkor érkezhetnek Tordára.

Az állatok pontos leírása a kolozsi gulyatelep intézősége által (Kolozsvár, megye, posta Kolozs, távirde-állomás Kolozs-Kara) az érdeklődőknek megküldetik.

Budapest, 1899. márczius hó.

Földmivvelésügyi m. kir. miniszter.

7646

„ADRIA“ m. kir. tengerhajózási részvény-társaság.

Vezérügynöksége: **HOFFMANN S. és V., Budapest.**

1899. április havában a következő gőzösök fognak közlekedni:

Honnan	H o v á	Gőzös neve	1899. április
Fiume	Liverpool	Algerian	1-10
"	Rotterdam, Antwerpen	Szefania	1-10
"	Hull, Newcastle o/T	Draco	1-10
"	Liverpool	Tyria (C. L.)	5-15
"	London	Narva	5-15
"	Rouen	Szent-László	5-15
"	Bordeaux	Kálmán Király	5-15
"	Gibraltar, London	Mátyás Király	10-20
"	Hamburg	Roma	15-25
"	Liverpool	Saragassa C. L.	15-25
"	Rouen	Baross	25
"	Barcelona Valencia	Nagy Lajos	29
"	Tanger, Pernambuco, Bihia, Rio de Janeiro, Santos	Szent István	20-30
"	Algier, Glasgow	Flaminian	20-30
"	Liverpool	Kalipino	20-30
"	Hull, Newcastle o/T	Deák	20-30
"	Bordeaux		20-30

1. Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal Tanger, Algir, Hamburg, Gibraltar kikötőbe ele-
gendő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, e kikötőket
nem érinteni. A *gal jelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinteni.

Honnan	H o v á	Gőzös neve	1899. április
Liverpool	Triest-Fiume	Flaminian	1-10
London	"	Oria	1-10
Rouen	"	Zichy	5-15
Liverpool	Fiume-Triest	Cypris (C. L.)	10-20
Hull, Newcastle o/T	Triest-Fiume	Ebro	10-20
London	"	Zrínyi	15-25
Liverpool	"	Andalusian	15-25
Rio de Janeiro, Santos	"	Báthori	15-25
Antwerpen	"	Matkovits	20-30
Glasgow	"	Rákóczy	20-30
Liverpool	Fiume-Triest	Samaria (C. L.)	20-30
Bordeaux	Triest-Fiume	Kálmán Király	20-30

Középtengeri szolgálat. A) Fiume-Malta-Szicília-Marseille-i vonal. Fiuméből: Árpád 5-én
„Andrássy“ 18-án, Adria 20-án, „Tisza“ 27-én indul Marseillebe. Marseilleből „Mátyás Király“ 2-án
„Tisza“ 9-én, „Szapáry“ 10-án, „Árpád“ 23-án, „Andrássy“ 30-án indul Fiuméba.
Tyrrhenai vonal. „Buda“, első osztályu gyorsgőzös minden szerdán délen, még pedig
1899. április 5-én, 12-én, 19-én és 26-án indul Marseilleből Genuába minden csütörtökön este 8 óra-
kor Genuából Nápolyba és minden szombaton d. u. 4 órakor még pedig április 1-én, 8-án, 15-én,
22-én és 29-én indul Nápolyból Marseillebe.

Örökös gyertya

Korszakalkotó találmány, megbecsül-
hetetlen értékű szállodák, vendég-
lők s minden egyes háztartás
részére.

Ára darabonként csak 90 kr. (A
pénz előleges beküldése mellett portó-
mentesen megküldve.)

KARL BENDER I.,
WIEN IV/1 L.

Nincs többé **PERONOSPÓRA.****Vitrolin.**

A legjobb és legbiztosabb peronospora elleni szer.

Kolozsvárt kapható **BURGER FRIGYES** gyógyszerárú kereskedésében.

Aránylag olcsóbb, mint bármely más szer, mert kiadóbb, erősebb és teljesen peronospora mentessé teszi a szőlőket, burgonyát, veres szőlőt stb.

Árak: $\frac{1}{2}$ kiló 40 kr., 1 kiló 80 kr., 6 kiló (1 holdnyi területre elegendő) 4 frt 50 kr.Egyedül kapható: **LÁSZLÓ JÓZSEF** gyógyszerésznél és vegyészeti laboratóriumában Maros-Ujvárt, Erdély.**Komposztírozott trágyát**

leszállított árban, kisebb és nagyobb mennyiségben, ország bármely irányában vasuton szállít a

Budapest—Szt.-Lőrinczi szemétszállító vasut IX., Külső Üllői-ut.

Hivatalos vizsgálat bizonyította, hogy ez a lótrágyával és peczegődrök tartalmával komposztírozott, 2-3 évig érelt trágya sokszorosan felülmúlja a közönséges istálló trágyát.

Minden kérdészküldésre készséggel szolgál felvilágosítással, ugyszintén küld vegybontást (analysot) fenti szemétszállító vasut igazgatósága.

Megkeresésekben kérjük a vasuti állomás esetleg a vasuti szelvényt velünk közölni.

Kocsira szerelt és háton hordható

PERMETEZŐ KÉSZÜLÉKEK

a repesén kipisztítására, 15%-os vasvitriol oldattal (többszörösen bevált) szállít gyári árák mellett különböző rendszerben és nagyságban

IG. HELLER, Wien, II/2, Praterstr. 49.

Kimerítő prospectusok kívánatra ingyen és

7588 bérmentve. 7588

A **Gróf Sigray** (Báró Augusz-féle) szegzárdi gazdaságban következő**szőlővessző-anyag kerül tavaszi eladás alá:**

1 éves gyökeres Nemes fekete Kadarka zöldajtvány Riparia, Solonis alanyon (kalapács alakú)	ezre 110 frt
1 éves Oporto gyökeres zöldajtvány Riparia Solonis alanyon (kalapács alakú)	110
Sima Oporto, Nemes kadarka, és Chasselas zöldajtvány Riparia Solonis és Monticola alanyon	60
1 és több éves gyökeres Riparia és Solonis vadvessző	20
Sima Riparia Solonis és Monticola I. osztályú vessző	9
Sima Nemes fekete Kadarka, Olasz Rizling, Zöld sylváni vessző	3
Gyökeres Nemes Kadarka 2 éves	9

Az árak csomagolással és vasutoz szállítással értendők. — Megrendeléseket 30% előfizetéssel elfogad:

Boross Gyula urad. intéző, Szegzárdon. 7655**Sertés-eladás.**

Az egri főképtalani uradalomban

1350 darab egyéves herélt s a vészen átment sertés

eladásra bocsájtatik.A sertések a következő gazdaságokban vannak elhelyezve: **Egyeken 870, Örvényszögben 170, Tuka-Szilágyon 310.** Mind a három gazdaság a füzes-abony-ohat-polgári vasuti vonalon fekszik.

Felhivatnak tehát a venni szándékozók, hogy zárt ajánlataikat

f. évi április hó 15-ig

alóírott jószágkormányzósághoz küldjék be, hol azok ugyanazon hó 17-én vétetnek tárgyalás alá. A vételnél semmiféle % leszámítás nem engedélyeztetik.

Ugyancsak az **örvénszögi gazdaságban 50 darab** 1 és 2 éves szépen fejlett**magyar-faj tenyész-kan sertés** van eladandó.

Az egri főképtalan jószágkormányzósága.

BIRDETÉSEKfelvételnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST, Üllői-ut 25-dik szám.****MARSCHALL A.**

kocsi-, hajtó-, lovagló- és istállószergyár, gőzfürésze és fahajlító telepe

Pozsonyban, III., Grössling-utcza 16. sz.

Ajánlja:

landauer broom, félfedeles, nyitott vadászokcsijait és hintóit, igen könnyű és elegáns kivitelben és a legkülönfélébb alakokban.

5 elsőrangú éremmel kitüntetve.

Tiszti és polgári lovagló eszközök!

Géphajtószijak, Lószerszámok, uri fogatok és gazdasági lovak részére.

Mintaraktár a kereskedelmi muzeum állandó kiállításában Budapesten, Városliget. **KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.**

Kitüntetve 1898. Prága arany éremmel.

Ez idő szerint 472 faj mivélés alatt

Michl István

Ez idő szerint 472 faj mivélés alatt.

Bécs 1890. bronzérem.

Budapest 1896. elismerő oklevél.

amerikai és európai sima és gyökeres vesszőtermelő im- munis homok- és ojtványtelepei központi kezeléségénél TATA-TÓVÁROSON a következő:

simavesszők eladók

Fehér denka kiváló szép	ezre 4	frt 50	kr.	Zöld Veltelini	ezre 4	frt	kr.
Ezerjő hárslevélt	3	frt 50	kr.	Kövidinka	4	frt 50	kr.
Furmint	3	frt	kr.	Vörös dinka	4	frt	kr.
Mézes	3	frt 50	kr.	Tramini füzeres	4	frt	kr.
Olasz rizling	3	frt	kr.	Veltelini piros	4	frt 50	kr.
Rakk v. Járdovány	3	frt 50	kr.	Carbenet franc	3	frt	kr.
Sárféher	4	frt	kr.	Kadarka	3	frt	kr.
Semillon blank	4	frt 50	kr.	Merlott	3	frt	kr.
Sauvignon blank	4	frt 50	kr.	Oportó	3	frt	kr.
Szlankamenka	4	frt 50	kr.	Nagy burgundi	3	frt	kr.
Zöld sylvani	3	frt 50	kr.	Aramon	15	frt	kr.

Szőlővesszőim teljesen szokványoszerűek, fajtiszták, jégverés- és peronospora mentesek. Az árak csomagolás nélkül értendők a mit önköltségen számítok. Fenti fajokból gyökeressel is szolgálhatok, a melyről — valamint sima és gyökeres csemege-vesszőről külön árjegyzékkel szolgálhatok. Több száz elismerő levél tanuskodik pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

Telefon (interurbán) 36. Sürgőnyezim: Michl Tata.

Vöröstartka tinó

és üsző

legprimább, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hízalni való ökrök eladására és későbbi szerződésre 7326

legolcsóbb árért vállalkoznak WEILLER és EISNER Kis-Czelli kereskedők.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása

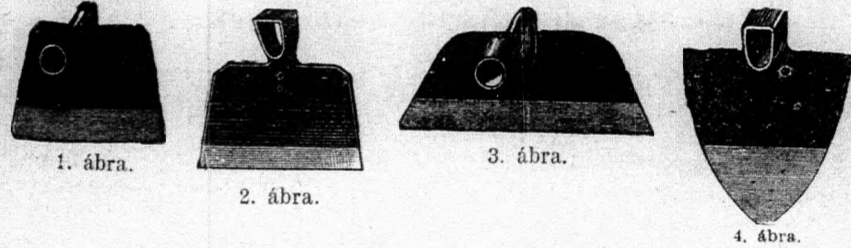
gazdák és hizlálók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

Répa-, szőlő- és burgonyakapák

keményített aczélepléből, forrasztott nyakkal, Ia. minőség.

Ropakapák , vágási szélesség	105	130	160	185	210	mm.	
1. ábra, rövid nyakkal	drbonként	30	35	40	45	50	kr.
2. ábra, hattyunyakkal és dülle		35	40	45	50	55	kr.
Szőlőkapák , vágási szélesség	290	250	270	mm.			
3. ábra, hattyunyakkal és dülle	drbonként	55	60	65	kr.		
Burgonyakapák , hegyesek, rövid nyakkal	170	185	200	mm.			
4. ábra, hossza nyak nélkül	160	175	185	mm.			
felső szélessége	Ára drbonként	50	55	60	kr.		

Nagyobb vételnél engedmény!

Trágyalé osztó

egyszerű és praktikus szerkezettel, átmérője 65 mm. — Javitásnak nincs kitéve.

1. ábra. Alul hajlitott, a hordó dongára erősíthető, ca 6 1/2 kiló súlyu, ára darabonként 5 frt.
2. ábra. Egyenes, a hordó fenekére erősíthető, ca 4 1/2 kiló súlyu, darabonként 4 frt 25 kr.

Szédkülés rövidség kedvéért utvánvét mellett.

Megrendelést idejekorán kérek!

BÁLINTH SÁNDOR
Bécs, 3/3 Salesianergasse 8/I.

Kosinsky

bedrogh-zsádányi szőlőtelepén még százezer drb elsőosztályu fajtisztá Riparia portalis simavessző eladó. Ára csomagoltan ezrenként 14 frt 50 kr. Megrendelések Kosinsky Viktorhoz Aradra intézendők. 7447

Csiszókagumó

métermásánként 3/4 forintért, Killyburgonya vetőmagának 5 frtért felszűti állomásra szállítva kapható Völz Zsigmond gazdaságában, Felcsút. 7659

Magyar kincs

burgonya fajtisztá, kitűnő vetni való 5 mm.-ként 2 frtjával, 100 mm.-ként 1 frt 75 kr-ért, vörö zsákjában, vagy zsák felszűtve. Kemeze (Szabolcsm.) vasutállomáshoz szállítva. Megrendelések Propper Samu gazdaságába, Budapest, Váci-körút 52. intézendők. 7561

Gazdagon

termő Nyitravölgyben eladó 350 holdas tagosított birtok 30 ezer frtért 15 ezer banktelherrel. Czim a kiadóhivatalban. 7637

Köztelken,

a második emeleten 3 utcza, 2 udvari szoba, nagy keresztifolyosó, konyha és éléskamrából álló lakás, továbbá 4 lóra istálló és kocsis lakás május elsejére kiadó!

Eladó fenyőcsemeték és fenyőfácskák.

Luczfenyő (Picea excelsa) 3 éves 15-28 cm. magas, 10,000 drb 20 frt, 2 éves 10-15 cm. magas 10,000 drb 16 frt, 1 éves 4-8 cm. magas 10,000 drb 10 frt.

Lucz-fenyőfácska 25-50 cm. magas 100 drb 30 frt, 50-100 cm. magas 100 drb 40 frt, 100-150 cm. magas 100 drb. 50 frt.

Erdel fenyő (Pinus sylvestris) 2 éves 12-20 cm. magas 10,000 drb 20 frt, 1 éves 4-8 cm. magas 10,000 drb 10 frt.

Erdel fenyőfácska 25-50 cm. magas 100 drb 30 frt, 50-100 cm. magas 100 drb 40 frt.

Fekete fenyő (Pinus austriaca) 2 éves 12-20 cm. magas 10,000 drb 20 frt, 1 éves 4-8 cm. magas 10,000 drb 10 frt.

Vörös fenyő (Larix europaea) 1 éves 8-15 cm. magas 1000 drb 5 frt.

Vörös fenyőfácska 25-40 cm. magas 1 drb 40 kr., 40-100 cm. magas 1 drb 60 kr., 100-150 cm. magas 1 drb 80 kr.

A fenyőfácskák gyökerein 3-4 kiloyi földdel fűvezetett ládákban csomagolotnak, a csemeték és fűcsákának csomagolása, szállítása Magyarország területén a saját költségemen. Kívánatra a csemetékből mintát bérmentve küld. Kontsek György földbirt. Ábrahámfalu, u. p. Tót-Próna, Turócmezgye.

Élősövény.

Gleditschia (koronátövös, krisztustövös vagy tükés lepényfa). Valamennyi sövény-növény között legelső. Gyorsan fejlődik, nem csemetézik (mint akác, orgona stb.) sűrű, izmos (15-25 cm. Ágas, töviseivel ember és bármilyen állatnak ellentűl; fűelőnye, hogy agyag, homok, meszes, köves, szikes stb. talajban kitűnően díszlik. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majorok, temetők stb. körülkerítéséhez feltűnően alkalmas, legelőssé, örökös sövényi képez. Ezer darab csemete ára 6 frt, elegendő kétszáz méterre. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott, nyomtatott útleitési és kezelési utasítás mellékeltek. Ismertető árjegyzék ingyen és bérmentve.

Megvak, friss szedés, csiraképes, 100 kiló 28 frt, 50 kiló 16 frt, 10 kiló 4 frt 20 kr. — Szőlőajtványok szokványminőségben még eladásra vannak.

Szőlőültető.

Szabadalmazva Ausztria-Magyarország és Franciaországban. Egyszerű lenyomással 12 cm. széles és tetszés szerint 40-80 cm. mélységű kerek gödröt csinál, melyből a földet kiemeli, kitűnő eredménnyel használható bármilyen gyökeres és sima szőlővesszők, ojtványok ültetéséhez és iskolázáshoz, kerti csemeték, egyébnemű kerti ültetéséhez, élősvény és bármilyen dugványok ültetéséhez. Szőlők, gyümölcsösök és szőlő-vagy faiskolák trágyázásához. Kiállítási kitüntetések. Nagyszombathban nagyérem és elsőrendű díszoklevél. Nagyváradon 1891-ben ezüst oklevél. 1896-ban nagy ezüst-érem és díszoklevél. Kassán ezüst-éremmel ékített díszoklevél. Az ezredévi kiállításon Budapesten kiállítási nagyérem és oklevél. Balaton-Füreden elismerő oklevél. A brüsseli nemzetközi kiállításon nagy ezüst-érem és díszoklevél. Ezen felül ezrekre menő elismerő levelek bizonyítják kitűnő gyakorlati képességét s főként azt, hogy szőlőszet, kertészet, gyümölcsészet úgy minden más, mezel vagy beigazdálkodásnál valóban nélkülözhetetlen eszköz, s oly erős készület, hogy évtizedek múltán sem romlik el, az egész értéket pedig, bármily szűkséges llyenemű lyukak furásánál 2-3 nap alatt kinyitja és gyors működésével már behozza. A lapokban hirdett szabadalmazott, de nagyrésztben használatképtelen új találmányok megrendelése tartózkodóvá tett ugyan sok megrendelőt, de itt már a fenntört, és még mindig szaporodó elismerő iratok és kitüntetések szerint mindenki a tárgy czélzserítéséről biztosítva van. Ára aczélel, erős kivitelben 4 frt 50 kr., 10 darab 40 frt.

Megrendelhető a SZŐLŐAJTÁNY-TELEP KEZELÉSÉGÉ-Nél 7434 NAGY-KÁGYA, u. p. SZÉKELYHID.

Csász. és kir. udv. szállító.

Kizárólagos szabadalom.

Egy kísérlet elég!

EXSICCATOR.

Fontos földbirtokosoknak, háztulajdonosoknak, szőlőbirtokosoknak, gyárosoknak, börgyáraknak.

Mindennemű penészgombát- és faldnedvességet gyökeresen kiirt, úgy hogy ezek többé nem kerülhetnek felszínre, 10.000 elismerés!

Ezen szer a kontinens minden hasonló szerét felülmulja.

Ismertetés ingyen.

Magyarországi vezérképviselő:

Bárdos és Brachfeld

műszaki áru üzlete

Budapest, VI.7., Gyár-utca 23.

Rendkívüli árleszállítás!

A magyar gazdasági irodalom színe-java.

A szarvasmarha és annak tenyésztése. Irta *Tormay Béla*. Számos a szövegbe nyomott ábrával. Ára... 2 frt.
 Pabst kalauza a szarvasmarhatenyésztésre, Magyarországot érdeklő jegyzetekkel ellátta *Galgóczy Károly*, 10 könyvmatu színezett ábrával s a szövegbe illesztett 52 fametszettel. Ára... 5 frt.
 Részletes állatkór s gyógytan, különös tekintettel a járványos kórokra s az állatorvosi rendészetre. — Allatorvosok, valamint tisz. orvosok s miveltebb gazdák számára. Irta *Dr. Zlamál Vilmos*. Ára... 5 frt 50 kr.
 A juh és gypju ismertetése. Számos a szövegbe nyomtatott ábrával. Irta *Dr. Rodiczky Jenő*. Ára... 2 frt.
 Tyukok és egyéb szárnyas állatok tojásai mesterséges kiköltéséről. Angolul írta *Cantelo W. J.* Magyarra fordította *Oettl Róbert*, kivonatos német fordítása után *Grubiczy Géza*. Ára... 30 kr.
 A baromfityenyésztés. Irta *Grubiczy Géza*. Negyedik átdolgozott kiadás, 72 a szövegbe nyomtatott ábrával. Két csinos vászonkötésben. — Ára... 1 frt 80 kr.
 A takarmányozás gyakorlata. A takarmányneműek előkészítése az etetésre, különös tekintettel a takarmánybesavanyítás legújabb haladására. Irta *Brümmer J.* Fordította *Krick Aladár*. Ára 2 frt.
 A takarmánytermesztés kézikönyve. Tekintettel a takarmánynövények történetére, élettanára, betegségeire és ellenségeire, valamint a takarmányozásra. Irta *Dr. Rodiczky Jenő*. Második olesó kiadás ára... 1 frt 50 kr.
 A gazdasági haszonállatok okszerű takarmányozása. Irta *Wolff E.* Fordította *Kossutány Tamás*. Ára... 2 frt.
 A csalamádé és egyéb takarmányok művelési és besavanyítási módjai. Irta *Lecouteau Ede*. Fordította *Ordódy Lajos*. Ára... 2 frt.
 A fü-féle takarmánynövények és termesztésük. A szöveg közé nyomott 46 képpel. Irta *Szilassy Zoltán*. Ára... 2 frt.
 A buzavetőmag nemesítéséről. Irta *Kenessey Kálmán*. Ára... 60 kr.
 Az ipari és kereskedelmi növények ismerete és termesztése. Irta *Dr. Sippi Rodiczky Jenő*. Két kötet. Ára... 2 frt 40 kr.
 Szikes talajok öntözése és alagsövezése. *Hilyard* után fordította *Treitz Péter*. Ára... 1 frt.
 A dohánytermelés és kezelése. Irta *Práznovszky Ágost*. A szövegbe nyomott ábrával. Ára... 1 frt.
 Répatermelés. Szerzője az országos gazdasági egyesület által kiírt pályázat nyertese. *Rovara Frigyes*. Ára... 2 frt 60 kr.
 A burgonya termelése. Irta *Szalay János*. Számos fametszetű ábrával. Ára... 1 frt 50 kr.
 A lentermelés és kikészítés kézikönyve. Irta *Bakay Dezső*. Ára 1 frt 20.
 Kendertermelés. Irta *Bakay Nándor*. Ára... 1 frt 50 kr.
 A gyümölcsértékesítés és gyümölcsstermelés emelése. Irta *Semler Henrik*. Fordította *Gamaul Vilmos*. A szövegbe nyomott ábrával. Ára... 1 frt.
 A konyhakertészet. Irta *Baranyay István*. Ára... 1 frt 20 kr.
 A kertészet általános kézikönyve. Kertészek, kertkedvelők és mezőgazdák számára. Irta *Jäger H.* A negyedik bővített kiadás után fordította és a hazai viszonyokra alkalmazta *Benes János*. Második magyar kiadás, 252 fametszvénynyel. Ára diszes vászonkötésben... 4 frt.
 A trágyakezelés népszerű kézikönyve. Magyar gazdák számára. Irta *Kenessey Kálmán*. Ára... 50 kr.
 Szőlőink ujjaalakítása amerikai szőlőfajok segítségével. Irta *Molnár István*, a budai vinezellérképezde igazgatója. Ára... 1 frt 20 kr.
 A szőlőművelés és borászat kézikönyve. Irta *Molnár István*. 159 ábrával, 3-ik kiadás. Ára 4 frt, kötve... 4 frt 80 kr.
 A szénkéneg alkalmazása. *Phylloxera* elleni védekezéséről. Irta *Roboz Zoltán*. Ára... 1 frt 50 kr.
 A rózsatenyésztés a szabadban és cserepekben. *Ottó* ily című munkájának teljesen átdolgozott második kiadásából fordította *Benes János*. Tíz képtáblával. Vászonkötésben. Ára... 90 kr.
 Alapos utmutatás a szeszgyártás üzeméhez. Irta *Mittermaier Frigyes*. Ára... 1 frt.
 A gazdasági szeszgyártás kézikönyve. Számos a szövegbe nyomtatott ábrával. Irta *Dr. Kossutány T. és Lázár L. Pál*. Ára 3 frt 50 kr.
 A városi hulladékok értékesítése és a komposzt készítés. Irta *h. Gothard Sándor*. Ára... 1 frt 50 kr.

Az okszerű borászat népszerű vezérfonala. Irta *Molnár István*. Ára... 60 kr.
 Tejgazdaság. A jelen idő követelményeinek megfelelő tejgazdaság. Irta *Kirchner Vilmos*. Fordította *dr. Szentkirályi Akos*. Ára 2 frt.
 Az aratás és betakarítás segédeszközei. Számos a szövegbe nyomott ábrával. Irta *Lázár L. Pál*. Ára... 1 frt 80 kr.
 Egyszerű és kettős gazdasági számvitel (könyvvitel) alapvonalai. Irta *Sporzon Pál*. Ára... 2 frt 80 kr.
 Mezőgazdasági üzemtan tudományos és gyakorlati alapon. Vezérfonal gazdaságok megalapítása, felszerelése, berendezése és kezelése körül. Irta *Sporzon Pál*. Ára... 2 frt.
 Gazdasági becsléstan. Vezérfonal szántóföldek, rétek stb. valamint egész gazdaságok és felszerelvényeik értékebecslésénél. Irta *Sporzon Pál*. Ára... 2 frt.
 Jóságaink rendezésének fontosabb kérdéseiről. Irta *Schmidt József* dr. Az orsz. magyar gazd. egyesület által a „Lyka”-féle pályadíjjal jutalmazott gazdasági munka. Ára... 1 frt 30 kr.
 A hitelszövetkezetek mint eszközök a falusi népség bajainak elhárítására. Gyakorlati utmutatás az ily szövetkezetek alakítására. Irta *Raiffeisen F. W.* Fordította *dr. Szabó F. és Pólya J.* Ára 1 frt.
 Az állami italméresi jövedékről szóló összes törvények és rendeletek gyűjteménye és magyarázata. Irta *Osváth Imre*. Ára... 2 frt.
 A vizsla idomítása. Irta *Fónagy József*. Függelék a beteg ebek gyógykezelése. 2. javított és bővített kiadás, képekkel, vászonkötésben. Ára... 3 frt.
 A vizsla parforce idomítása. *Oswald* és *Wörz* módszere nyomán írta *Mika Károly*. Képekkel vászonkötésben. Ára... 1 frt 20 kr.
 Az angol vizsla és fajbéli tiszta tenyésztés. Irta *Kypophil*. Kiadja az orsz. magyar vadászati védegylet. Négy képpel. Ára... 2 frt.
 Magyar-német és német-magyar Vadászmuészótár és magyarázata. Ára... 80 kr.
 Vezérkönyv a gazdasági fanevelés, szaporítás és rendezés, valamint a kiültetett fák évenkinti kezeléséről. Irta *Fuksz Emil*. Új, olesó kiadás. Ára... 25 kr.
 Halaink és haltenyésztésünk. Vitéz-féle pályamunkák 1867-re. Három részben: *Kriesch János*, *Kenessey Albert* és *Tasner Dénestől*. Közreboesájta a m. t. akadémia. Ára... 1 frt 60 kr.
 A mezői munkáviszonyok hazánkban. Irta *Milhoffer Sándor*. A m. t. akadémia által az Első Magyar Általános Biztosító Társaság díjjal jutalmazott pályamunka. Ára... 3 frt.
 Növénytan. Felsőbb tanintézetek és magánhasználatra. Irta *Prantl K.* Fordították *Páter Béla* és *Lass Samu*. 336 a szöveg közé nyomott ábrával. Ára... 3 frt.
 A mezőipar nemzetgazdaságtani elmélete. Irta *Roscher Vilmos*. Ára 1 frt.

Gazdákat érdeklő törvényezikkek:

Az állategészségügy rendezéséről szóló 1888. évi VII. t.-cz. Ára 40 kr.
 Az állategészségügy rendezéséről szóló t.-cz. végrehajtására vonatkozó összes rendeletek gyűjteménye. Ára... 1 frt 20 kr.
 Az új eselédttörvény (1876. XIII. t.-cz. Ára... 30 kr.
 Dohányjövédéki törvények (1887. XLIV. t.-cz.) és törvényesített szabályrendeletek módosításáról. Ára... 20 kr.
 Az új erdőttörvény (1879. XXXI. t.-cz.) Ára... 50 kr.
 Fegyveradótörvény (1883. XXIII. t.-cz.) Ára... 15 kr.
 A halászatról (1888. XIX. t.-cz.) Ára... 30 kr.
 A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről (1898. XXIII. t.-cz.) Ára 30 kr.
 Ipartörvény (1884. XVII. t.-cz.) Ára... 30 kr.
 Az állami italméresi jövedékről szóló 1888. XXXV., XXXVI. törvényezikkek. Ára... 40 kr.
 Az állami italméresi jövedékre vonatkozó rendeletek gyűjteménye. I. rész 60 kr. II. rész... 60 kr.
 Közutakról s vámokról szóló 1890 t. cz. Ára... 1 frt.
 A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről (1894. XII. t.-cz.) Ára 50 kr.
 A munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról (1898. II. t.-cz.) Ára... 30 kr.
 Az új vadászati törvény. Ára... 12 kr.
 Ugyanaz magyar-német nyelven. Ára... 30 kr.
 A vízjogról szóló 1885. XXIII. t.-cz. Ára... 50 kr.

Ezen könyvek egyenkint rendelve esakis a rendes bolti áron kaphatók. Nagyobb megrendelésnél a következő árleszállítást nyújtjuk: 20 forintnyi bolti áru könyvet 12 forintért, 30 forintnyi bolti áru könyvet 15 forintért, 40 forintnyi bolti árut pedig 18 forintért szállítunk. Negyven forinton felül egyszerre megrendelve szintén 60% kedvezmény.

Egy-egy könyvből egyszerre csak egy példány rendelhető.

A kiadótársulat fentartja magának a jogot, hogy azon könyveket, melyek készletei bizonyos mértékig elfogynak, a megrendelésekből utólag kizárja.

Megrendelések az összeg beküldése mellett következő címre küldendők: **Athenaeum könyvkiadó osztálya, Budapest, Kerepesi-ut 54.**

Ezen árleszállítás csak f. évi május hó végéig marad érvényben!

Első magyar általános biztosító társaság Budapesten.
I. Tűz-, szállítmány-, jég- és betörésbiztosítási üzlet.
KIADÁSOK. Negyvennegyedik évi zárszámla 1898. január 1-től december 31-ig. BEVÉTELEK.

KIADÁSOK.		forint		kr.		forint		kr.	
I. Tűzbiztosítás.									
Kifizetett károk és költségek	4.005.905,97								
levonva viszontbiztosított károk és költségek	1.500.636,48								
Függőben maradt károk tartaléka	227.845	49							
Szerzési költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	820.174	72							
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	112.128	38							
Postabérek	53.206	39							
Adakozások közhasznú célokra	12.525	—							
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	534.454	67							
Behajthatlan követelések leírása	7.122	84							
A következő évek kiegészítő díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2.000.000	—	5.772,727	11					
II. Szállítmánybiztosítás.									
Kifizetett károk és költségek	102.206,43								
levonva viszontbiztosított károk és költségek	51.731,98								
Függőben maradt károk tartaléka	50,474	45							
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	23,111	52							
A következő évek kiegészítő díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	16,840	02							
	20,000	—	110,425	99					
III. Jégbiztosítás.									
Kifizetett károk és költségek	3.728.718,36								
levonva viszontbiztosított károk és költségek	2.480.195,18								
Függőben maradt károk tartaléka	1.246,528	18							
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	29,025	76							
Bélyegilletékek	110,935	25							
Behajthatlan követelések leírása	29,090	80							
	1,700	79	1.417,275	78					
IV. Betörésbiztosítás.									
Kifizetett károk és költségek	680,62								
levonva viszontbiztosított károk és költségek	493,46								
Függőben maradt károk tartaléka	187	16							
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	600	—							
A következő évek kiegészítő díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	3,021	60							
	6,500	—	10,308	76					
			7.310,737	64					
I. Tűzbiztosítás.									
Az 1897. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	2.000,000	—							
Tűzbiztosítások után bevett készpénz-díjak és a folyó évben lejárt díjkötelezvények és díjváltók	6.182,385	16							
levonva: törlesztett díjak	795,323	94							
viszontbiztosítási díjak és díjreszletek	1.995,673	51	2.790,997	45					
	3.391,337	71							
Az 1897. évben függőben maradt károk tartaléka	175,175	50	5.560,563	21					
II. Szállítmánybiztosítás.									
Az 1897. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	20,000	—							
Szállítmány-biztosítások után bevett készpénzdíjak	251,049,79								
levonva: törlesztett díjak	10,178	43							
viszontbiztosítási díjak	166,337	35	176,515	78					
Az 1897. évben függőben maradt károk tartaléka	23,365	23	117,899	24					
III. Jégbiztosítás.									
Jégbiztosítást követően bevett készpénzdíjak	2.026,288	95							
levonva: törlesztett díjak	188,432	85							
viszontbiztosítási díjak	1.204,336	10	1.890,768	95					
Az 1897. évben függőben maradt károk tartaléka	9,577	43	645,097	43					
IV. Betörésbiztosítás.									
Betörésbiztosítások után bevett készpénzdíjak	43,761	30							
levonva: törlesztett díjak	4,913	07							
viszontbiztosítási díjak	28,318	80	10,529	43					
	10,529	43	10,529	43					
V. Egyéb bevételek.									
Szelvény-takarékpenziári, váltó- és egyéb kamatok levonva az árfolyamvesztésért értékpapírok után	165,849	70							
Társasági házak tisztá jövedelme	30,994	30	190,844	—					
VI. 1898. évi nyereség-számla.									
A folyó évi üzletből fennmaradt veszteséget			778,804	33					
			7.310,737	64					

VAGYON. Mérlegszámla 1898. december 31-én. TEHER.

VAGYON.		forint		kr.		forint		kr.	
Elhelyezett tőkepénzek takarékpénztárak- és bankoknál	2.593,230	17							
1.450.000 frt n. é. Magyar földhit. int. 4 1/2%-os talajjavítási és szab. záloglevél	1.410,125	frt	—	kr.					
1.000.000 Kor. n. é. Pesti magyar kereskedelmi bank 4 1/2%-os záloglevél	492,500	—							
400.000 Kor. n. é. Egyesült budapesti fővárosi takp. 4 1/2%-os záloglevél	238,875	—							
7942 drb Magyar-francia biztosító társasági részvény	794,200	—							
1084 drb Bécsi biztosító társ. részvény	260,160	—							
1721 drb Hazai Által. bizt. társ. részvény	17,210	—							
A fenti értékpapírok után az év végéig esedékes kamatok	20,241	48	3.233,311	48					
Leszámlított, viszeszámított és egyéb váltók	900,522	45							
Társaság háza Budapest és Pozsonyban	710,000	—							
Erzsébetvárosi házak jelzálog-kölcsön-számla	410,000	—							
Különféle adósk:									
a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknek	879,000	71							
b) Maradványok idegen biztosító intézeteknek	675,907	60							
Jégbiztosítási osztály folyó számlán	280,307	20							
Központi pénzkészlet	51,352	73							
1898. évi veszteség	778,804	33							
			10.513,516	67					
Részvényalapítókra teljesen befizetett 2000 egész részvény a 1000 frt és teljesen befizetett 2000 fél részvény a 500 forint									
Társasági tartalékok	3.000,000	—							
Külön tartalék	3.000,000	—							
Tűzbiztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	2.000,000	frt	—	kr.					
Szállítvány-biztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	30,000	—							
Betörésbiztosítási készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	6,500	—	2.026,500	—					
Tűzbiztosítási függő károk tartaléka	227,845	62							
Szállítvány-biztosítási függő károk tartaléka	23,111	52							
Jégbizt. függő károk tartaléka	29,025	76							
Betörésbizt. függő károk tartaléka	187	16							
Különféle hitelek	678,238	98							
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	3.430	—							
Előbbi magyar általános biztosító társaság „Lévy-alap”	88,113	02							
Első magyar általános biztosító társaság „Ezredéves alapítvány”	31,041	92							
Tisztviselők nyugdíjalapja	527,176	78							
Ormsody Vilmos-alap	10,000	00							
Életpénztári osztály folyó számlán	224,824	06							
Betörésbizt. osztály folyó számlán	6,080	40							
			10.513,516	67					

II. Életpénztári üzlet. BEVÉTELEK.

KIADÁSOK.		forint		kr.		forint		kr.	
Törlesztett kötvények díja	307,530	57							
Viszaváltott kötvényekért	478,223	61							
Halálesetek után kifizetett kárösszeg	1.143,073	80							
Lejárt kiházasítási tőkékért	1.270,185	86							
Kiházasítási biztosításoknál haláleset következtében díjviszterítés	33,143	08							
Függőben levő károk és díjviszterítések tartaléka	217,495	51							
Függőben levő kiházasítási tőkék tartaléka	302,674	29							
Évjáradékokért	133,650	66							
Viszontbiztosítási díjak	137,107	34							
Bélyegért	97,758	19							
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költségek	240,064	99							
Tisztii fizetések	95,259	38							
Jövedelmi adóért	7,218	74							
Orvosi díjakért	44,515	04							
Szerzési és díjbehajtási költségek	354,362	61							
Kisorolt biztosítások tartaléka	14,000	—							
Behajthatlan tartozások leírása	14,962	19							
Díjtartalék az év végén			4.891,225	84					
1898. évi nyereség			32.999,607	01					
			730,363	87					
			38.621,196	72					
A mult évből áthozott díjtartalék									
			601,294	89					
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után									
			4.579,096	18					
az előbbi években kiállított kötvények után									
			23,345	05					
a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények									
Mult évi függőben volt károk és díjviszterítések tartaléka									
			241,653	24					
Mult évi függőben volt kiházasítási tőkék tartaléka									
			229,187	60					
Illetékek									
			108,251	53					
Kamatjövödelem									
			1.445,234	40					
			38.621,196	72					

VAGYON. Mérlegszámla 1898. december 31-én. TEHER.

VAGYON.		forint		kr.		forint		kr.	
Értékpapírok 30.241.577 frt 96 kr. aranyis:									
116.000 kor. n. é. magyar kir. 4 1/2%-os koronajáradék 97 frt 96 kr. jával	56,782	75							
38.770 frt. magyar kir. 4 1/2%-os aranyjáradék 120 frt 75 kr. jával	49,692	—							
8.358.500 frt. magyar földhit. int. 4 1/2%-os záloglevelek 98 frt 40 kr. jával	6.256,764	—							
6.848.000 frt. magyar földhit. int. 4 1/2%-os talajjav. záloglevelek 97 frt 25 kr. jával	6.173,430	—							
5.269.800 Kor. n. é. magyar földhit. int. 4 1/2%-os kor. záloglevelek 98 frt 25 kr. jával	2.588,789	25							
904.000 frt. pesti magy. kereskedelmi bank 4 1/2%-os zálogl. 100 frt. jával	994,000	—							
68.000 frt. pesti magy. keresk. bank 4 1/2%-os közs. kötv. 100 frt. jával	68,000	—							
91.000 frt. kisbirtokosok orsz. földhitelint. 4 1/2%-os zálogl. 100 frt. jával	91,000	—							
74.000 frt. kisbirtokosok orsz. földhitelint. 5 1/2%-os zálogl. 100 frt. jával	74,000	—							

Mauthner Ödön

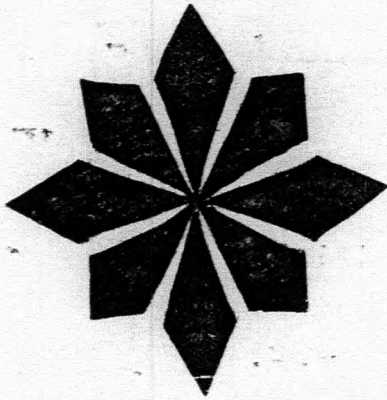
csász. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapest, Andrásy-ut 23.

ajánl:

Impregnált burgundi takarmányrépamagot.

Az impregnált répamag rohamos térhódítása a fegfényesebb bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy mily nagyok az impregnált mag előnyei a nem impregnált fölött.

Az impregnált mag gyorsabban és jelentékenyen erőteljesebb csirakkal kel ki, mint a közönséges mag; az első időszakban gyorsabban és bujábban növekszik, a répavetés kifogástalan s tökéletes állományának és az elgondolható legnagyobb hozamoknak ezáltal a legjobb biztosítékát nyújtja; **már az első 4 hét alatt mintegy 8 napi előrehaladottságot mutat** oly növényekkel szemben, melyek közönséges répamagból, illetve közönséges jó kereskedelmi áruból keltek. Összehasonlító termelési kísérletek alkalmával az impregnált répamag jóval kevésbé, de a legtöbb esetben éppen semmit sem szenvedett a rovaroktól, különösen a drótféregtől, azután a gyökérszögtől sem, azonfelül még figyelembe kell vennünk, hogy a répamagon tapadó összes mikroorganizmák, csirgombák stb. a számos répabetegségeknek ezen áthurczolói teljesen és biztosan megöletnek az **impregnálási eljárás** által, mely utóbbi abból áll, hogy a répamag egy bizonyos időtartamra kénes savval és klórgázzal érintkezik.

Csillag-védjegy.

csirázthatónak magas hőfoka megölte, a szabadba vetett nem impregnált magon azonban háborítatlanul folytathatták romboló munkájukat és a különben csiraképes mag a gazda nagy ámulatára nem kelt ki. — Az impregnált répamagnál ilyen esély természetesen teljesen ki van zárva, mivelhogy — mint már említettük is, — az impregnálási eljárás teljesen elpusztítja a bacteriumokat.

Mauthner-féle javított impregnált sárga eckendorfi 100 kilo 54 frt.

Mauthner-féle javított impregnált vörös eckendorfi 100 kilo 54 frt.

Mauthner-féle javított impregnált és kitüntetett kerek lapos sárga oberndorfi . . . 100 kilo 46 frt.

Mauthner-féle javított impregnált és kitüntetett kerek lapos vörös oberndorfi . . . 100 kilo 48 frt.

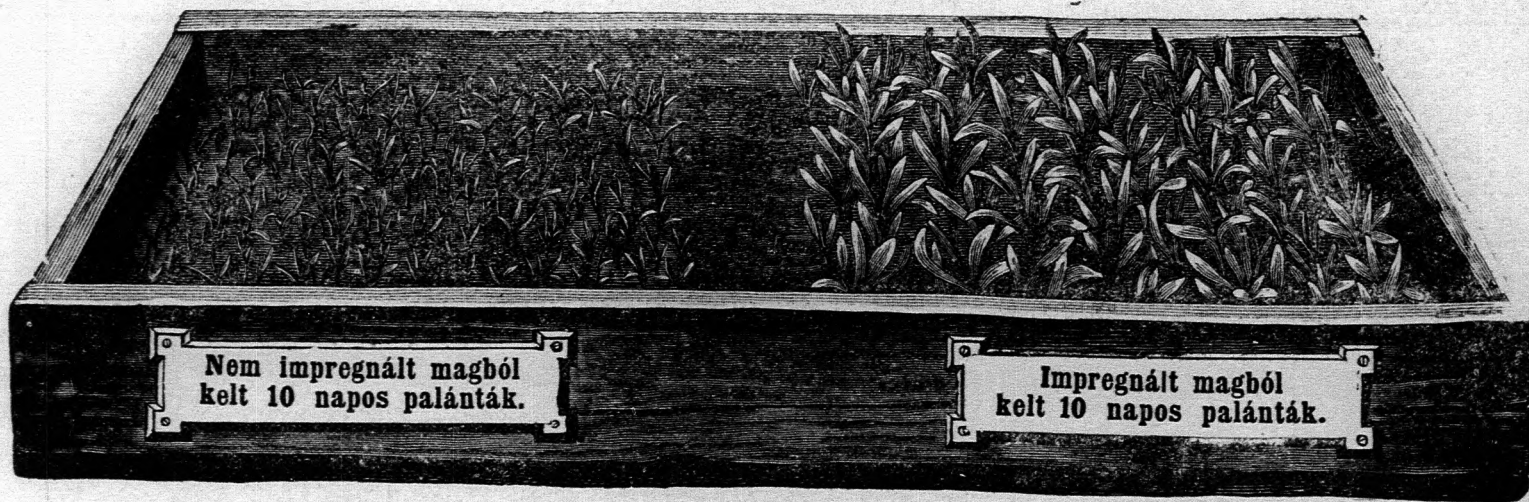
Mauthner-féle javított impregnált és kitüntetett vörös Mammuth (óriás) . . . 100 kilo 48 frt.

Mauthner-féle valódi impregnált sárga olajbogyó-alaku óriás . . . 100 kilo 48 frt.

Impregnált magot tartalmazó zsákok egyik oldalán a CSILLAG-VÉDJEJY, a másik oldalán a BIKAFEJ-VÉDJEJY van feltüntetve.

Bikafej-védjegy.

Nem impregnált magból
kelt 10 napos palánták.

Impregnált magból
kelt 10 napos palánták.

Nem impregnált eredeti ólomzárolt quedlinburgi takarmányrépamag.

<i>Sárga eckendorfi . . . . . 100 kilo 50 frt.</i>	<i>Champion Yellow Globe . 100 kilo 44 frt.</i>
<i>Sárga kerek oberndorfi . . . 100 kilo 42 frt.</i>	<i>Sárga olajbogyó alaku óriás 100 kilo 42 frt.</i>
<i>Nagy vörös Mammuth . . . . . 100 kilo 44 frt.</i>	<i>Vörös olajbogyó alaku óriás 100 kilo 44 frt.</i>

Hirdetési ár 10 szög 30 kr., ezen felül minden szó 3 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közzétételénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak megőrződik és a szakszótársaságunkban, továbbá állást keresők és azok hirdetésnyel vételnek fel a kedvezményes rovattalban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Az állások betöltésére vonatkozó ügy nagy, mint kis-hirdetéseket lapunkban ezennel csakis a czim kitételével fogjuk közölni, hogy ezáltal eljételegyek az esetleges visszajeléseknek és a költséges levelezésnek.

Együttal félreértések kikérelése végett tudatjuk t. olvasóinknak, hogy kiadóhivatalunk állás közvetítésével nem foglalkozik s az üresedésben levő állásokat sem tartjuk nyilván, csakis a beküldött hirdetéseket közöljük lapunkban a megfelelő hirdetési díj előleges beiktatása mellett.

A kiadóhivatal.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Alulírott uradalomban betöltendő egy gazdasági irnoki állás. Előnyben részesül azon gazdasági tanintézetet végzett fiatal ember, ki több évi gyakorlatra birtokos. Bizonyítványok másolatával felszerelt pályázati kérvények **Uradalmi Főbörnökész** czimre küldendők **Bánya-Szent-Lőrinczre.** 7628

Gazdasági gyakornok ir. női n. ki már tisztelettel gazdálkodásba működött, felvételt. Ajánlatokhoz **Klein Miksa** urhoz **Fegyvernek** - pályaudvar - küldendők. 7657

Keresetiek minden járásban tisztessegek egyén, kinek ismeretése van mezőgazdálkodással. Sem biztosítási, sem sorsjegyzés, árúvás. Jelentkezést lehet körjegyző, orvos, gazdasági, birtokos is. Igen tisztessegek kereset előkező módon. Jelentkezések tudassák pontos címüket a **Magyar Közöny** szerkesztőségéhez Budapest VI. Ó-utca 42., mely ezen hirdetés feloldója iránti szíveskedéssel továbbítja a címeket. 7688

ÁLLÁST KERESŐK.

Kezelőtiszt állást keres 30 éves nős, 8 évi gyakorlatú, bírói, kath. vallású magyarországi akadémiát végzett gazdálkodó. Gyakorlatát nagy uradalmakban szerette, gazdaság minden ágában járatos. Ajánlatok **L. G.** jegy alatt **Nyír-Adony (Szabolcsm.)** kértnek. 7699

43 éves értelmű, r. kath., földművelő iskolát jeles sikerrel végzett, volt huszár altiszt, a gazdaság minden ágában és a könyvelésben tökéletes jártas, magyar, német, szláv nyelvet bír gazdálkodással, szerény igényű, kis családjával jó ajánlatok mellett lehetőleg önálló alkalmazást keres, hol komoly szorgalma és őszinteségére megfelelő bizonyságot helyeznek. Czim a kiadóhivatalban. 7485

Gazdatiszt. Egy szerény igényekkel, jó bizonyítványokkal ellátott, több évi gyakorlatú bíró, gimnáziumokat végzett, kiszolgált katoná, izraelita vallású, 27 éves nőlen gazdatiszt, állást június vagy július hó 1-éve változtatni óhajtja, szíves megkeresés kéretik. Czim a kiadóhivatalban. 7652

Tiszt vagy ispáni állást keres egy 36 éves nőlen, keresztény, 16 évi gyakorlatú bírói értelmű gazdá, ki jelenleg is egy 2000 holdas birtokot kezel. Állást elfoglalhatja május 1-én. Czim a kiadóhivatalban. 7636

Egy okleveles erdőőr, ki a m. kir. erdőőr szakiskola két évi tanfolyamát elvégezte és a szakvizsgát jó eredménnyel letette, erdőészetben és vadászatban tiszteletesen járatos, jó levele, állást óhajt változtatni nőülési célból. Czim a kiadóhivatalban. 7630

Gödöllőn végzett föltanész állást keres egy telehen szetben, igen jó bizonyítványokkal ellátott, 16 év aprí 24-ig elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. 7585

Kezelőtiszt állást keres 35 éves nős ir. gyermektelen 13 évi gyakorlatú bírói gazdasági Szakavatott gyakorlatossága van dohány, cukorrépa, burgonya-tele mesztés, állattenyésztés, bizalmas stb. Jelenleg egy Pószony megyei szeszgyári gazdasági kocsit. Bővebb felvilágosítás miatt állást változtatni óhajtja. 3 bavi felmondási ideje van. Szíves ajánlatokat **S.** jegy alatt a kiadóhivatalba a továbbiak. 7639

Elméletileg és gyakorlatilag képezett 31 éves fiatal ember gazdai vagy kulesági állást keres azonnali belépésre a gazdaságban, m. h. szetben, dohánytermelésben, szőlészetben kellő jártassággal **Mr. Kovács Ferencz, Dad, Komárommegye.** 7645

Segédítisztnak ajánljuk egy 26 éves földművelő iskolát végzett fiatal ember, ki a nagy évi gyakorlatú bíró, az egyszerű és kettős könyvvezetésben teljesen járatos. Czim a kiadóhivatalban. 7647

Gazdatiszt állást keres. Egy a mai modern mezőgazdasági szaktudományok minden ágában, nevezetesen: a földművelés, állattenyésztés, telehenészet s sajgyártás, mesterséges takarmány, cukor, takarmányrépa s dohánnyermeles, állatgyógyászat, a sertésvesz elleni okszerű védekezés, erdő, szőlő s pinczekezelés, az amerikai szőlőkultúra, lovagolás s lödöntés, nemkülönben az állatoknak a ragályos betegségek elleni védelme, szőlő, szőlő, mezőgazdálkodás, az egyszerű és kettős gazdasági számvitel, számadások felülvizsgálása és az irnoki teendők ellátásában teljesen járatos, 40 éves, róm. kath. vallású, nőlen okleveles gazdatiszt, a ki a jelenben is egy erdélyi nagybirtokban mint önálló tiszt működik, uradalom vagy nagyobb birtokban mint külső mezőgazdatiszt, titkár, pénztárnok, számvéve vagy szőlőkezelő tiszt szerény feltételek mellett azonnali belépéssel alkalmaztatni kíván. Szíves megkeresések **B.** jel alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 7658

Mult év őszén adai földművelő iskolát végzett, földművelő szülőkől származott r. kath. magyar 19 éves nőlen ember, beszél magyarul, gazdaságba gyakorlati állást keres, esetleg kisebb gazdaság vezetését is elvállalja. Czim a kiadóhivatalban. 7653

ÁLLATOK.

Állatok. Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2 (3) éves 7215

növendék ökor és üsző borjakat megvételre ajánlanak KLEIN ÉS SPITZER Kis-Csalii kereskedők. Megrendelések egyesség szerint bármikor is elfogadjatnak. 7648

Három darab telivér simmenthali, törskönyvezett bika, 1 1/2-2 1/2 éves, eladó **Fáy Zoltán, Ecséd-i gazdaságában.** 7582

Eladó. Lovag Biedermann Rezső ur hobbi gazdaságában, tőnyészállattársáron első díjjal kitüntetett Hampshire-Down 1-2 éves kosok, eladotnak. Bővebb felvilágosítással szolgál **Szóc Lajos urad. intéző, Hobol, u. p. Szigetvár.** 7529

Merinó anyabirkák A mágoesi uradalmi évenként első díjjal kitüntetett merinó birkák nyárból, mint számfelveti, eladóra tételük 480 drb 3-4 éves tenyésztésre teljesen alkalmas anyabirka. A birkák nyírás után május hó végéig adotnak át, de azok most gyapjában megtekinthetők és megvételük. Ugyanazon nyárból 45 drb kitűnő minőségű 2 éves merinó tenyész kos is eladó. Ugyanott vérfehérítés folytán számfelvetivé vált 8 drb 2 éves fehérszőrű mangalica faj kiváló szép tenyész kan sertés eladó. Venni szándékozók szíveskedjenek megkeresésükkel az uradalmi felügyelőséghez fordulni **Csongrád-Mégocsa.** 7612

Eladó 43 darab 2 és 3 éves finom tisztavérű merinó negretti fajú tenyészkos, Gyárei Richárd ur ozoari uradalmi főbirtoka, Gyáthi törzshasználatában. Posta és távirati állomás: **Tolna-Ozora.** Vasútállomás: **Pincehely.** Bővebb felvilágosítás az uradalmi tisztartóság. 7611

Eladó 1 drb 3 éves sárga mén 165 cm. magas, 1 drb 3 éves pej mén 167 cm. magas, apja mindkettőnek Osztréger állami s. mén, anyja mindkettőnek a Fási ménből származott **Cotswald-Furioso** iradók. Bővebb felvilágosítást ad **Mezőberényben Vécsey József** jószág felügyelő. 7605

Eladó ménnek. Spirifankerl, sárga, 165 cm. magas, telivér (Mr. Könyv VI. költ. I. 420.), szül. 1894. június 3-án, apja **Deceiver**, anyja **Wanda.** Ficzko, meggyepel, 167 cm. magas, félvér, szül. 1894. április 24-én, apja **Deceiver**, anyja **Wesselyni-Feló f. I. I.** a ménnek teljesen hibátlanok. Bővebb értesítést ad **Láng Alajos** lovászmeister, **Szt-Mihálytelke, u. p. Magyar-Nádas (Kolozsmegye).** 7644

Keresetiek egy tiszta vörű lipizzai csődör 2-3 éves jó lábköpes - hibamentes. Koronghy Gyula nagybirtokos, Kava-an-Székul, **Krassó-Szőnyim.** 7627

Eladó. 1-2-3-4 éves tenyészkosok **Rambouillet-Precoce-faj,** továbbá 6 darab 1 éves tenyész kandisző. Bővebb felvilágosítást ad a **Tarna-Mérai** gazdaság intézője **Tarna-Mérai, Hevesszegye.** 7651

Keresek vemhes vagy kisborjas eredeti bérni és pinzgau üszökét és teheneiket 6-15 drbot. Ajánlat **Árral Klausnitzer Emilnek** **Megyesfalván.** 7681

Eladó nagyobb mennyiségben 1. Eleotral-negretti anyabirka és kos; 2. közönséges posztó gyapjas anyabirka és kos; 3. szövet gyapjas anyabirka és kos; továbbá amerikai sima és gyökerezésű szőcsész és zold ojtány minden fajban szavatolt fajtisztasággal. Czim a kiadóhivatalban. 7648

VEGYESEK. A legjobb minőségű új és használt vízhatlan takaró-**PONYVÁK,** mindennemű gazdasági **ZSÁKOK** és **zsákkötők** a legolcsóbb gyári áron kaphatók **FISCHER J.** ponyva- és zsákgyárában **Budapest, Nagykorona-u. 18.**

Eladó. Gróf Károlyi Mihály szamosdóbi gazdaságában egy meleg mosásra berendezett uszatónak teljesen jó állapotban levő összes felszerelése eladók. 7648

Szeszgyártáshoz alkalmas vetőkrumpli nagyobb mennyiségben keresetiek. Ajánlatok intézőnek **Strausz testvérekhez N.-Szécsény (Nógrádmegye.)** 7644

Haszonbérbeadó birtok. 1345 kat. hold első minőségű föld, jó lakás, malom, vasm., vadászat. Nyitra megye, vasúti állomás **Liptóvár.** Évi bér 27.000-30.000 frt. Czim a kiadóhivatalban. 7660

Vetésre kitűnően alkalmas válogatott asztali burgonyát eladó **Dóra Miklós** hulli uradalm. Posta **Óhaj, vasútállomás: Zsitva Földmés.** 7640

Szepességi kárpáti fenýborovicska, valódi, legfinomabb minőségű, kis üstökben égetett, régi, 5 kiló palackban **3 frt 75 kr.** bérmentve, utánvétellel. **Ganovszky Gusztáv,** fenýborovicska-győzföldtársaság **Szepes-Szombat (Szepesmegye).** 7281

Az aratásra és szalás takarmány adagolására a **Aczélós TAVASZ buza,** legkorábbi **DUPPAU** **zab,** rigai lenmag, fehér bokorbab, prairie királyné tengeri, székely tengeri ötven kilós zsákokban nagy mennyiségben is kapható **Gróf Teleki Arvéd ur drassói uradalmában u. p. Koneza.** Minták, ár és megrendelőlapok kívánatra azonnal küldetnek.

Sok évi tartósságukat tekintve olcsóbbak a szalmakötelek. Ugyanott mindennemű gazdasági kötéltárak jótállással, hogy az első minőség, hosszuzálló bácskai kenőderből készül, legutányosabban beszereshetők. Tessék árlapot kérni!

Megjelent: **J. C. Schmidt** erfurti magtermelő német cs. és kir. udv. száll. világhírű főzelek és virágmagvainak magyar árjegyzéke. Kapható ingyen és bérmentve a magyarországi főraktárban: **Radwaner és Rónai** Budapest, V., Fűrdő-utca 4. Telefonszám 490.

200 métermáza „Magyar Kincs” és „Sárga rózsza” asztali burgonya eladó **Nyitrán.** Venni szándékozók szíveskedjenek hozzám fordulni. **Mérey Lajos.** 7664

Százezernél több kövi dinka és fekete kardarka sima vessző eladó. **Báró Fechtig Imréné, via Kecskemét Lakitelek.** 7698

800 métermáza oberndorfi takarmányrépa eladó **Nyitrán.** Venni szándékozók szíveskedjenek hozzám fordulni. **Mérey Lajos.** 7693

Haldek

magnykereskedése, **József főherczeg Ö. cs. és kir. Fensége** udvari szállítója, **BUDAPEST, Károly-körút 9,** ajánl:

arankamentes, államilag ólomzárólt Luczerna- magot eredeti provenceit, **à frt 75,** magyart „ „ 70, olaszt „ „ 65,

arankamentes, államilag ólomzárólt Vöröshere- magot magyart frt 55-65, Baltacint frt 14, Biborhere „ 22.

Fümagvak: Francia perje frt 42, Réti csenkesz „ 42, Angol perje „ 22, Olasz perje „ 26, Réti komócsin „ 22,

Takarmánynövények: Cukorcirok frt 9 1/2, Csillagfürt fehér „ 9, Köles fehér frt 10, Muhar „ „ 8, Bükköny „ 7 1/2, Burnótfü „ 9

Takarmányrépát: eredeti oberndorfi frt 40, eredeti olabogyó-alaku frt 40, eredeti Mammuth frt 40, takarmánycukor-répa frt 30, hazai Oberndorfi (gr. Chotek term.) frt 37

Czukorrépa: Imperial frt 23

Tengeri: Székelyi frt 10, Cinquantino „ 8, Lófogu „ 8, Pádúai „ 8, Nyárirepcze „ 15.

GŐZMIVELÉS.**Nagyobb területek szántását gözekével**

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czímemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

gőzsántási vállalkozó

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők**Országos Egyesülete****Budapest, Köztelek.**Utbaigazítással, felvilágosítással szolgál minden adózási vagy
műszaki kérdésben.Hivatalos lapja a „Magyar Szesztermelő” nélkülözhetlen
támasza a gyakorlatnak.

Egyesületi tagok ingyen kapják.

Egyesületi tagdíj egy évre 10 frt. A „MAGYAR SZESZ-
TERMELŐ” előfizetési ára egy évre 5 frt.

7144

The Johnston Harvester Co.**amerikai aratógépgyár BATAVIA N.-Y. Amerika.**

Ajánlja az egész világon legjobb hírnévnek örvendő utolérhetetlen

fűkaszalóit,**marokrakó aratógépeit,****kévekötő aratógépeit és****egész aczél gyűjtőit**

a legtökéletesebb kivitelben, olesó árban teljes szavatosság mellett.

Állandó nagy mintaktár szakszerű bemutatással !!

Állandó nagy mintaktár szakszerű bemutatással !!

Ábrás árjegyzékkel és felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál

Bächer Rudolf és Melichár Ferencz

gépgyárosok, mint

magyarországi képviselőink

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása Budapest, (Köztelek).